

Kiezen voor kwaliteit

Structuurvisie Heemskerk 2020

projectnr. 8796-188848

revisie 04

mei 2011

Opdrachtgever

Gemeente Heemskerk

Postbus 1

1960 AA HEEMSKERK

datum vrijgave

Mei 2011

beschrijving revisie 04

Definitief

goedkeuring

drs. J.A.A. van de Heijning

vrijgave

drs. A. van Dongen

Inhoud

Blz.

Samenvatting

1	Introductie	9
1.1	Inleiding	9
1.2	Doelstelling	9
1.3	Relatie met provinciale structuurvisie	10
1.4	Leeswijzer	11
1.5	Procedure	11
2	Toekomstvisie	13
3	Stedenbouwkundige analyse	17
3.1	Historische ontwikkeling	17
3.2	Relatie met de omgeving	19
3.3	Cultuurhistorische en beeldbepalende elementen	19
3.4	Voorzieningen	21
3.5	Ruimtelijk patroon	22
3.6	Verkeer	23
3.7	Woonbuurten	24
4	Programmatische analyse	25
4.1	Bevolkingsontwikkeling	25
4.2	Woningbouw	26
4.3	Detailhandel en horeca	31
4.3.1	<i>Detailhandel</i>	31
4.3.2	<i>Horeca</i>	32
4.4	Bedrijvigheid en land- en tuinbouw	34
4.4.1	<i>Bedrijven</i>	34
4.4.2	<i>Land- en tuinbouw</i>	35
4.5	Onderwijs	38
4.6	Welzijn	39

4.7	Natuur- en groenstructuur	42
4.8	Water	44
4.9	Recreatie en toerisme	46
4.10	Archeologie en monumenten	48
4.11	Verkeer en mobiliteit	49
4.11.1	<i>Auto</i>	49
4.11.2	<i>Fiets</i>	50
4.11.3	<i>Openbaar vervoer</i>	51
4.12	Milieuaspecten / duurzame ontwikkeling	52
5	Interpretatie analyses	55
5.1	Programmatische interpretatie	55
5.2	Ruimtelijke interpretatie	59
5.3	Conclusies en Randvoorwaarden	60
6	Ontwikkelingsvisie	63
6.1	Ruimtelijke kwaliteiten als basis	63
6.2	Buitengebied	64
6.3	Stedelijk gebied	65
7	Uitvoeringsprogramma	67
7.1	Uitgangspunten	67
7.2	Projecten	68

Bijlagen:

1. Gebiedsbeschrijvingen
2. Maatschappelijke voorzieningen per buurt
3. Projecten voor voorzieningen per buurt

Samenvatting

Inleiding

De gemeente Heemskerk heeft besloten de structuurvisie uit 2003 te actualiseren tot een 'Structuurvisie Heemskerk 2020'. In deze actualisatie gaat het niet om fundamentele herziening van het ruimtelijke beleid, maar om het verwerken van nieuwe ontwikkelingen, plannen en ambities in een integrale ruimtelijke visie. In 2009 is de Strategische Toekomstvisie 2040 'Heemskerk, het geheim van de IJmond' vastgesteld, waarin de strategische ontwikkelingsrichting voor de lange termijn is beschreven. De structuurvisie verbindt daarmee het 'nu' met de 'toekomst', oftewel de visie creëert ruimte voor bestaande plannen en plaatst deze tegelijkertijd in het lange termijn perspectief na 2020.

Doel

Het doel van de nieuwe structuurvisie Heemskerk 2020 is een overkoepelend kader te bieden voor zowel burgers als de eigen organisatie voor het voeren van ruimtelijke beleid door de gemeente in de komende 10 jaar. Effectuering van de beleidsuitspraken in deze structuurvisie vindt plaats door het maken van bestemmingsplannen, het voorbereiden en uitvoeren van herstructureringsplannen en het voorbereiden en uitvoeren van ruimtelijke projecten.

Participatie en procedure

De structuurvisie is tot stand gekomen op basis van een uitgebreide ambtelijke inbreng, toetsing en actualisatie van de huidige situatie, beleid, trends en analyses voor de komende jaren. Bij de totstandkoming van dit sectorale beleid is telkens afstemming geweest met externe belanghebbenden en partijen voor maatschappelijk draagvlak. Ter ondersteuning van de beleidskeuzes in de structuurvisie is een milieueffectrapport (plan-MER) opgesteld. Het plan-MER wordt volgens de Wm afgestemd met de betrokken partijen en met de Commissie m.e.r. Afstemming van

de ontwerp-structuurvisie met het plan-MER met de bevolking vindt plaats volgens artikel 3.4 van de Awb.

Ontwikkelingsvisie

Heemskerk wil een diverse en evenwichtige gemeente zijn en blijven in velerlei opzichten. Diversiteit, vitaliteit, duurzaamheid en 'groen' zijn de kernbegrippen voor de toekomst. In de Strategische Toekomstvisie "Het geheim van de IJmond" is hiertoe koers op hoofdlijnen voor de lange termijn (tot 2040) uitgezet, die bestaat uit de volgende onderdelen:

- Inzetten op behoud huidig aantal inwoners
- Inzetten op sociale cohesie en betrokken buurten
- Inzetten op sport, toerisme en duurzame industrie
- Inzetten op open verbindingen met de regio
- Inzetten op dynamisch woonbeleid
- Inzetten op onderwijs en kennis
- Autovrij centrum met dorps karakter
- Positie als 'groene long' van de metropoolregio Amsterdam
- Inzetten op samenwerking met IJmond en profileren eigen sterke punten

De ontwikkelingsvisie richt zich dan ook op het behoud en versterken van de kwaliteiten van het buitengebied en het optimaliseren en verbeteren van de bestaande stedelijke omgeving. Geen grote uitbreidingen, maar **"investeren in duurzame kwaliteit"** (zie de integrale structuurvisiekaart op blz. 62)

De ruimtelijke kwaliteiten vormen samen de basislaag voor Heemskerk. Ruimtelijke ontwikkelingen worden alleen toegestaan als ze geen afbreuk doen aan de kernkwaliteiten van Heemskerk en deze bij voorkeur zelfs versterken. Voor het landschap betekent dit het herkenbaar houden van de ontstaansgeschiedenis en het behouden van de contrasten tussen (open) landschap en de kern.

Buitengebied

Het buitengebied van Heemskerk kent een drietal landschapsvormen: de open weidegebieden, het duinlandschap en het tuinbouwareaal.

Open weidegebieden/polder

In het buitengebied dient de Heemskerkerpolder in z'n huidige vorm gehandhaafd te blijven. De open weidegebieden richting Castricum en Uitgeest geven 'lucht' aan de bewoners van de streek en bieden interessante zichtlijnen. De relatie tussen het park Assumburg/Oud Haerlem en het groene buitengebied dient behouden te blijven. In dit gebied zijn combinaties van functies aanwezig zoals waterberging, recreatie en ecologische verbindingzone.

Duinlandschap

Het duingebied (en strand) heeft naast haar landschappelijke en ecologische waarde een belangrijke functie voor de (sportieve) recreatie. De kernwaarden rust en stilte staan hier voorop. De primaire waterkering wordt gevormd door het strand en duinen en dient het veiligheidsniveau altijd te kunnen handhaven. Waterwinning blijft in de toekomst gehandhaafd.

Tuinbouwareaal

Het tuinbouwgebied Heemskerkerduin/Noorddorp heeft in samenhang met haar functie een eigen ruimtelijke karakteristiek. Het beleid zoals vastgelegd in het bestemmingsplan Heemskerkerduin/Noorddorp biedt ruimte voor verdere ontwikkeling tot moderne en duurzame glastuinbouw, met medegebruik van kleinschalige recreatie.

In het plan-MER zijn de milieueffecten van verschillende scenario's aan glastuinbouw- en recreatie-ontwikkelingsmogelijkheden in het tuinbouwgebied onderzocht vanwege de nabije ligging van het Noordhollands Duinreservaat. De exacte beschikbare milieuruimte

blijkt met name afhankelijk van de omvang, de concrete locatie en fasering in tijd van de glastuinbouwontwikkelingen. Naarmate de glastuinbouwontwikkelingen op grotere afstand van het Natura 2000-gebied worden geprojecteerd, zijn de effecten op de natuurwaarden van het gebied beperkter. Mitigerende maatregelen kunnen tot op een zekere hoogte de negatieve effecten voorkomen, danwel terugdringen. Bij het passeren van de 14 hectare aan nieuwe glastuinbouwbedrijven wordt 'vinger aan de pols' gehouden middels monitoring van de effecten van de ontwikkelingen op het Noordhollands Duinreservaat.

Stedelijk gebied

Tot 2020 wordt geen verdere uitbreiding met woningbouw en bedrijvigheid voorzien dan de reeds ingezette en voor een deel afgeronde bebouwing in Waterakkers-Lunetten, Broekpolder en De Trompet. De prognoses en (plan)capaciteit van de bestaande voorraad en plannen is zodanig dat verdere uitbreiding niet aan de orde is. Binnen de bebouwde kom zijn twee type ingrepen nodig, die onafhankelijk van elkaar uitvoerbaar zijn:

1. verdichten met respect voor bestaande kwaliteiten.
2. herstructurering om de kwaliteiten te optimaliseren.

Wonen

Heemskerk richt zich op het faciliteren van de autonome bevolkingsgroei. Om beter aan te sluiten op de toekomstige vraag van bewoners dient er binnen de mogelijkheden te worden gestreefd naar meer grondgebonden woningen ten koste van appartementen. Het gebiedsgerichte herstructurerings- en herontwikkelingsprogramma van woongebieden zal worden doorgezet. Woningbouwvereniging WOONopMAAT is projectpartner in de 2^e tranche Herstructurering. Bij de uitwerking van nieuwe woongebieden zal rekening worden gehouden met voorzieningen, sport, scholing en buurtbeleid.

Werken

Voor de economische ontwikkeling van Heemskerk wordt ingezet op regionale samenwerking in vraag en aanbod. Optimalisatie van de bestaande werkgebieden en inbreiding waar mogelijk staan voorop. Dit resulteert in de herstructurering van De Houtwegen. De zuidzijde van het bedrijventerrein mag worden herontwikkeld. Het opslagstation, dat momenteel nog gevestigd is op Tolhek, is hier een passende functie. Het gebied 'De Houtwegen Noord' mag ingericht worden als wonen/werken, met een bufferzone naar het landelijk gebied. Hiervoor is een goed onderbouwd plan nodig dat recht doet aan de gewenste ruimtelijk-functionele kwaliteiten. Tolhek is een ontwikkellocatie voor een sociaal-economische functie, het Rode Kruis Ziekenhuis is een passende functie. Verduurzaming is op alle bedrijventerrein een ambitie voor de komende jaren.

Voorzieningen

Voor de maatschappelijke voorzieningen zetten we in op behoud en evenwichtige spreiding over de vier woonzorgzones. Een toekomstgericht accommodatiebeleid wordt opgesteld, afgestemd op de herstructurering en inbreiding van woonwijken.

Groen en water

Het groen in het stedelijk gebied vervult een belangrijke functie en dient behouden te blijven. Schoon water en voldoende ruimte voor berging staan voorop naast de functionele kwaliteit van water.

Recreatie en toerisme

De gemeente Heemskerk zet in op toerisme. Ontwikkelingen vinden plaats binnen de kaders van de recreatieve zoning uit het toeristisch-recreatief beleid. Nieuwe ontwikkelingen zijn mogelijk in het recreatieontwikkelingsgebied aan de oostkant van Heemskerk. Het kan daarbij zowel gaan om de realisatie van nieuwe voorzieningen als verbetering van bestaande faciliteiten.

Belangrijke randvoorwaarde voor uitbreiding en nieuwvestiging is het respecteren van de bestaande landschappelijke, ecologische, cultuurhistorische en archeologische waarden in het gebied.

Mobiliteit

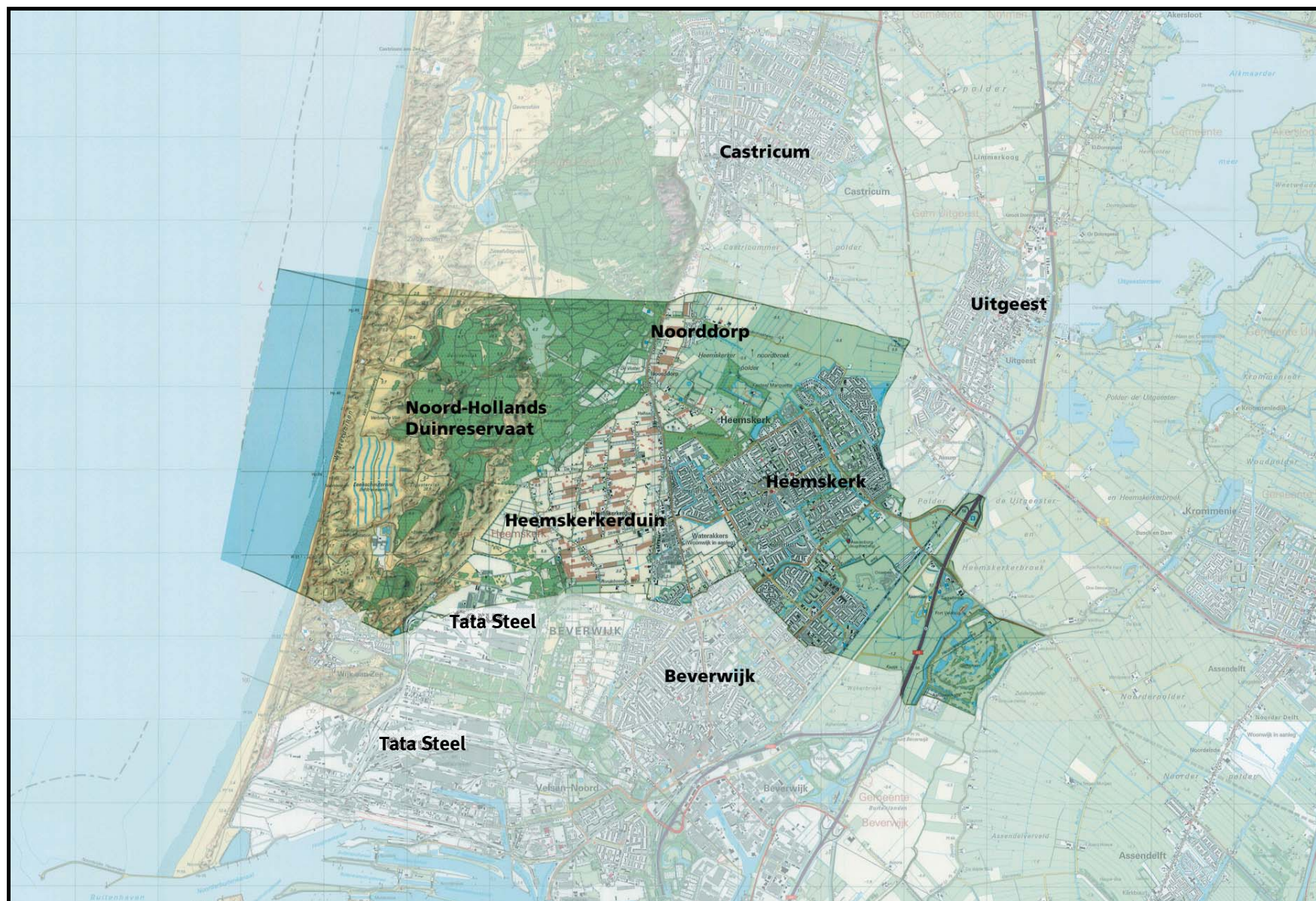
Open verbindingen met de regio voor auto en openbaar vervoer zijn essentieel voor het instand houden van een gunstig vestigingsklimaat voor ondernemers en bewoners. Het actuele verkeersbeleid wordt uitgevoerd, waarbij het aspect duurzame mobiliteit nadrukkelijker aandacht zal krijgen. Optimalisatie van routes van buslijnen en uitbreiding van de fietsverbindingen dient uitgevoerd te worden.

Milieuaspecten/duurzame ontwikkeling

Milieuaspecten en duurzame ontwikkeling worden volwaardig in ontwikkelingen betrokken. Milieuhinder dient voorkomen te worden en wordt teruggedrongen waar nodig. Duurzame ontwikkeling is leidraad voor al het toekomstig handelen en uit zich in klimaatbestendige en CO₂-neutrale ontwikkelingen. Dit is van invloed op de ontwikkeling van woningen, bedrijven, recreatie, mobiliteit, zoetwaterwinning etc. De primaire waterkering staat in geen geval onder druk en zal ook bij klimaatveranderingen de benodigde ruimte krijgen om het veiligheidsniveau te garanderen.

Uitvoering

Bij de uitvoering van de structuurvisie zal de gemeente nadrukkelijk samenwerking zoeken met medeoverheden, private partners en maatschappelijke organisaties. Hierbij zoekt de gemeente waar mogelijk naar publiek-private samenwerking. Lokaal regisseert de gemeente de doorwerking van beleid naar uitvoering en faciliteert zij concrete ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen. Daar waar het private partijen betreft zal de gemeente al in de initiatieffase betrokken zien te raken in het proces.

1 Introductie

1.1 Inleiding

Heemskerk heeft zich in een relatief korte tijd ontwikkeld van een tuindersdorp naar een aangename groene en ruime woongemeente. Nog steeds liggen grote delen van de gemeente buiten de bebouwde kom. De specifieke kenmerken van die delen als duingebied en agrarisch kerngebied hebben geleid tot het vastleggen en beschermen van deze functies in het herziene bestemmingsplan Heemskerkerduin/Noorddorp (2009). Voor de eerstkomende jaren ligt daarom vast dat de verdere verstedelijking is afgerond en dat vooral ingezet gaat worden op kwaliteitsverbetering en herstructurering van de bestaande voorraad. Deze ambitie is uitgebreid beschreven in de structuurvisie 'Kiezen voor Kwaliteit' uit 2003 en is ook nu nog onverminderd actueel. Echter, op diverse sectoren is sindsdien nieuw beleid ontwikkeld.

Hiernaast is per 1 juli 2008 via de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) de verplichting gesteld dat gemeenten voor het gehele grondgebied dienen te beschikken over een structuurvisie conform de Wro. De structuurvisie biedt daarmee ook de basis voor actualisatie van bestemmingsplannen (eveneens conform de Wro). Ook daarom heeft de gemeente besloten de structuurvisie uit 2003 te actualiseren tot een 'Structuurvisie Heemskerk 2020'. In deze actualisatie gaat het niet om fundamentele herziening van het ruimtelijk beleid, maar om het verwerken van nieuwe ontwikkelingen, plannen en ambities in een integrale ruimtelijke visie op onze gemeente.

Tenslotte heeft de gemeenteraad in 2009 de strategische toekomstvisie 2040 "Heemskerk, het geheim van de IJmond" vastgesteld, waarin de strategische ontwikkelingsrichting voor de lange termijn is beschreven. Naast een actualisatie van de huidige structuurvisie, sorteert deze structuurvisie ook voor op de lange termijn ambities. De structuurvisie verbindt daarmee het 'nu' met de 'toekomst, oftewel de visie creëert ruimte voor bestaande plannen en plaatst deze tegelijkertijd in het lange termijn perspectief na 2020.

1.2 Doelstelling

Het doel van de nieuwe structuurvisie is een overkoepelend kader te bieden voor zowel burgers als de eigen organisatie voor het voeren van ruimtelijk beleid door de gemeente in de komende 10 jaar. Effectuering van de beleidsuitspraken in deze structuurvisie (inclusief thematische beleidsonderwerpen) vindt plaats door het maken van bestemmingsplannen, het voorbereiden en uitvoeren van herstructureringsplannen en het voorbereiden en uitvoeren van ruimtelijke projecten. In het uitvoeringsprogramma wordt aangegeven op welke wijze uitvoering zal worden gegeven aan het ruimtelijk beleid.

1.3 Relatie met provinciale structuurvisie

Provinciale Staten van de provincie Noord-Holland heeft op 21 juni 2010 de **Structuurvisie Noord-Holland 2040**, getiteld **'Kwaliteit door Veelzijdigheid'**, vastgesteld.

Het provinciaal ruimtelijk beleid richt zich op het provinciaal belang, dat zij als volgt omschrijft: "De Provincie Noord-Holland zorgt dat Noord-Holland een mooie, veelzijdige en internationaal concurrerende provincie blijft door in te zetten op klimaatbestendigheid, ruimtelijke kwaliteit en duurzaam ruimtegebruik." Deze drie hoofdbelangen vormen gezamenlijk de ruimtelijke hoofddoelstelling van de provincie. De drie hoofdbelangen vallen uiteen in twaalf belangen, die aan deze drie hoofdbelangen ondergeschikt zijn. Het provinciaal beleid richt zich daarbij uitdrukkelijk op ruimtelijke vraagstukken die op regionaal en bovenregionaal schaalniveau spelen en/of gevolgen hebben.

De gemeente Heemskerk onderschrijft de provinciale strategie en past deze toe op haar eigen grondgebied; een lijn die al met de structuurvisie in 2003 is ingezet. Ruimtelijke kwaliteit en duurzaam ruimtegebruik zijn belangrijke uitgangspunten voor deze gemeentelijke structuurvisie.

Ruimtelijke kwaliteit	Duurzaam ruimtegebruik	Klimaatbestendigheid
Behoud en ontwikkeling van Noord-Hollandse cultuurlandschappen	Milieukwaliteiten	Voldoende bescherming tegen overstroming en wateroverlast
Behoud en ontwikkeling van natuurgebieden	Behoud en ontwikkeling van verkeers- en vervoersnetwerken	Voldoende en schoon drink, grond- en oppervlaktewater
Behoud en ontwikkeling van groen om de stad	Voldoende en op de behoefte aansluitende huisvesting	Voldoende ruimte voor het opwekken van duurzame energie
	Voldoende en gedifferentieerde ruimte voor landbouw en visserij	
	Voldoende en gedifferentieerde ruimte voor economische activiteiten	
	Voldoende en gedifferentieerde ruimte voor recreatieve en toeristische voorzieningen	

Figuur 1.1: Provinciale belangen (Bron: Structuurvisie Noord-Holland, 2010)

1.4 Leeswijzer

De structuurvisie vangt in hoofdstuk 2 aan met de lange termijn ambities voor Heemskerk, zoals verwoord in de strategische toekomstvisie voor 2040. Deze ambities vormen het (abstracte) ontwikkelkader voor Heemskerk. Concrete programmatische en ruimtelijke ambities op de verschillende beleidsvelden dienen binnen de kaders van de lange termijn ambities plaats te vinden.

Het derde hoofdstuk van de structuurvisie bevat een stedenbouwkundige analyse op regionale en gemeentelijke schaal. Het vierde hoofdstuk bevat een diepgaande programmatische analyse, waarin per beleidsveld wordt nagegaan wat de stand van zaken is en welke beleidsuitspraken recent - en met name natuurlijk de beleidsuitspraken sinds het verschijnen van de structuurvisie in 2003 - zijn vastgelegd in door de gemeenteraad of door Burgemeester en Wethouders vastgestelde beleidsdocumenten.

De analyses op stedenbouwkundig en programmatisch niveau leiden tot uitgangspunten voor het ruimtelijk beleid voor de komende jaren. In hoofdstuk 5 worden deze uitgangspunten gepresenteerd en worden deze teruggekoppeld aan de ambities uit de Toekomstvisie en de provinciale belangen.

De ontwikkelingsvisie in hoofdstuk 6 beschrijft vervolgens de wijze waarop de programmatische claims tot 2020 binnen het ruimtelijk kwaliteitskader een plaats krijgen. Vervolgens volgt in hoofdstuk 7 het uitvoeringsprogramma, waarin concrete projecten en beleidsvoornemens voor de komende jaren uiteen worden gezet. Ook zal worden ingegaan op de wijze van uitvoering en de samenwerking met andere partijen.

1.5 Procedure

De gemeente Heemskerk beschikt voor de verschillende beleidsvelden veelal over actueel beleid. De structuurvisie is tot stand gekomen op basis van een uitgebreide ambtelijke inbreng, toetsing en actualisatie van de huidige situatie, beleid, trends en analyses voor de komende jaren.

Bij de totstandkoming van dit sectorale beleid is telkens afstemming geweest met externe belanghebbenden en partijen voor maatschappelijk draagvlak. Ook voor nog op te stellen beleidsnota's zal deze procedure gevolgd worden.

Tijdens het opstellen van de structuurvisie is een milieueffectrapport (plan-MER) opgesteld. De resultaten zijn verwerkt in de structuurvisie. Het plan-MER wordt volgens de wet afgestemd met de betrokken partijen en met de Commissie m.e.r. In paragraaf 1.3 van het plan-MER zijn de procedurestappen van het plan-MER weergegeven. Het plan-MER is als losse bijlage bij onderliggend structuurvisie toegevoegd.

De ontwerp-structuurvisie wordt samen met het plan-MER volgens artikel 3.4 van de Awb afgestemd met de bevolking.

projectnr. 8796-188848
mei 2011, revisie 04

Kiezen voor kwaliteit
Structuurvisie Heemskerk 2020
Gemeente Heemskerk

2 Toekomstvisie

De toekomstvisie is bedoeld als leidraad voor het opstellen van andere beleidsplannen in de toekomst. Thema's waar Heemskerk op in kan zetten komen duidelijk naar voren. De visie geeft niet alleen richting aan beleid, maar helpt ook als referentiepunt om toekomstige strategische keuzes helder te maken. De visie is geen keurslijf, maar een richting gevend handvat en een fictief referentiepunt in de toekomst, waar eventueel ook bewust en beargumenteerd van afgeweken kan worden.

Heemskerk in 2040: "Het geheim van de IJmond"

Het is januari 2040. Heemskerk is een diverse en evenwichtige gemeente in velerlei opzichten. Er wonen mensen van alle leeftijden en van verschillende afkomst. De afwisseling van het landschap is terug te zien in de inrichting van het dorp. Natuur en ecologische zones worden gecombineerd met wonen, zorg, recreatie en sport. Diversiteit, vitaliteit, duurzaamheid en 'groen' zijn belangrijke kernkwaliteiten van de gemeente.

In Heemskerk wonen ca. 40.000 mensen uit allerlei verschillende landen, jonge en oudere mensen. Door vergrijzing van de bevolking zijn bewoners gemiddeld wel ouder dan vroeger, maar de ouderen van 2040 zijn heel vitaal. In de zomer is het druk met toeristen en het hele jaar door met recreanten. Het mooie, vrij rustige Heemskerk is ook in trek bij 'expats' die werken bij de internationale bedrijven in de regio.

De krimp die rond 2025-2030 dreigde te ontstaan viel mee, onder andere door nieuwe werkgelegenheid in de zorg en duurzame industrie, dienstverlening en tuinbouw. De verbeterde

verbindingen tussen Heemskerk en de regio, het toegenomen toerisme en de regiofunctie die Heemskerk heeft opgebouwd op het gebied van sport en recreatie dragen ook bij aan het gunstige vestigingsklimaat.

Deze bewegende, diverse samenleving vraagt om flexibiliteit op het gebied van huisvesting. De gemeente hanteert dan ook een dynamisch woonbeleid om leegstand en schaarste te voorkomen, de kwaliteit van woningen op peil te houden en zo goed mogelijk aan te sluiten bij de wensen van de al dan niet tijdelijke bewoners. Waar nodig zijn bestaande woningen gemuteerd of vervangen door nieuwbouw. De meeste woningen zijn nu levensloopbestendig en duurzaam. Waar mogelijk zijn woningen ingepast in of gecombineerd met groen en water. Bovendien wordt optimaal gebruik gemaakt van gebouwen door multifunctionele invulling op het gebied van werk, recreatie en zorg.

Niet alleen woningbouw, maar ook voorzieningen en infrastructuur zijn de laatste decennia ingericht op een diverse bevolking. Voorzieningen zijn gericht op alle leeftijdscategorieën, al ligt het accent op de 'oudere, maar vitale Heemskerker' (60-plussers). De infrastructuur van Heemskerk is 'ouderenproof', en zeer geschikt voor toerisme en recreatie. Zo zijn er geen stoepen en drempels. Qua voorzieningen staan gezondheid, wellness en sport centraal. Dit biedt aantrekkelijke mogelijkheden voor het bedrijfsleven en houdt bovendien de bevolking fit. Vanuit de hele regio IJmond komen mensen naar Heemskerk om gebruik te maken van de wellness- en sportfaciliteiten.

In het autovrije centrum van Heemskerk zijn veel gezellige winkeltjes, restaurants, cafeetjes en terrassen. Daardoor heerst er een aantrekkelijke, dorpse sfeer en is het schoon, stil en veilig. Boven de winkels wonen mensen. Grootschalige winkelgebieden liggen aan de rand van de gemeente en zijn goed bereikbaar met de auto en het openbaar vervoer. Heemskerk was een voorloper in het gebruik van biobrandstof en toen later elektrisch rijden een enorme vlucht nam, liep de gemeente ook op kop door de snelle plaatsing van oplaadstations.

Qua economische activiteit richt Heemskerk zich op toerisme, recreatie, sport en duurzame hoogwaardige industrie, dienstverlening en tuinbouw. De gemeente heeft flink in deze activiteiten geïnvesteerd en blijft ook in 2040 nadenken over nieuwe marktkansen die zich aandoen op dat gebied. Zo zijn De Houtwegen, De Trompet, De Waterwegen en Het Tolhek duurzaam ontwikkelde bedrijventerreinen en doet Park Assumburg in 2040 dienst als park of bedrijventerrein. Het bedrijfsleven in Heemskerk kenmerkt zich door energiebewustzijn en duurzaamheid. Het voormalige Corusterrein, nu onder andere van Tata Steel, is schoon, stil en veilig, en biedt in 2040 ook ruimte aan recreatie en onderwijs. Er is een science center dat fungeert als educatieve attractie gericht op wetenschap en technologie. Dit center is interessant voor lager, voortgezet en hoger onderwijs en trekt bovendien toeristen uit binnen- en buitenland aan.

Heemskerkerduin is een groene, toeristische zone waar recreatie wordt gecombineerd met duurzame tuinbouw. De nadruk ligt in dit gebied op specialistische teelt en hightech uitgangsmaterialen: volume wordt elders geproduceerd. De ruimte die hierdoor is ontstaan biedt mogelijkheden voor nevenactiviteiten, zoals woon-zorgcomplexen en kleinschalige

verblijfsrecreatie. De duinen zijn bereikbaar met de fiets en met openbaar vervoer, maar nog altijd gesloten voor gemotoriseerd verkeer. Er is in samenwerking met andere partijen een ecologische hoofdstructuur gerealiseerd.

Heemskerk heeft een open verbinding met de IJmond, Amsterdam, Schiphol, Zaandam, Uitgeest en de rest van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). De afgelopen decennia is de verbinding via de A8 en A9 sterk verbeterd, is er een lightrail aangelegd met de MRA en zijn verbindingen tussen verschillende vervoersmiddelen geoptimaliseerd. Dit maakt Heemskerk een goed bereikbare gemeente voor forensen en toeristen.

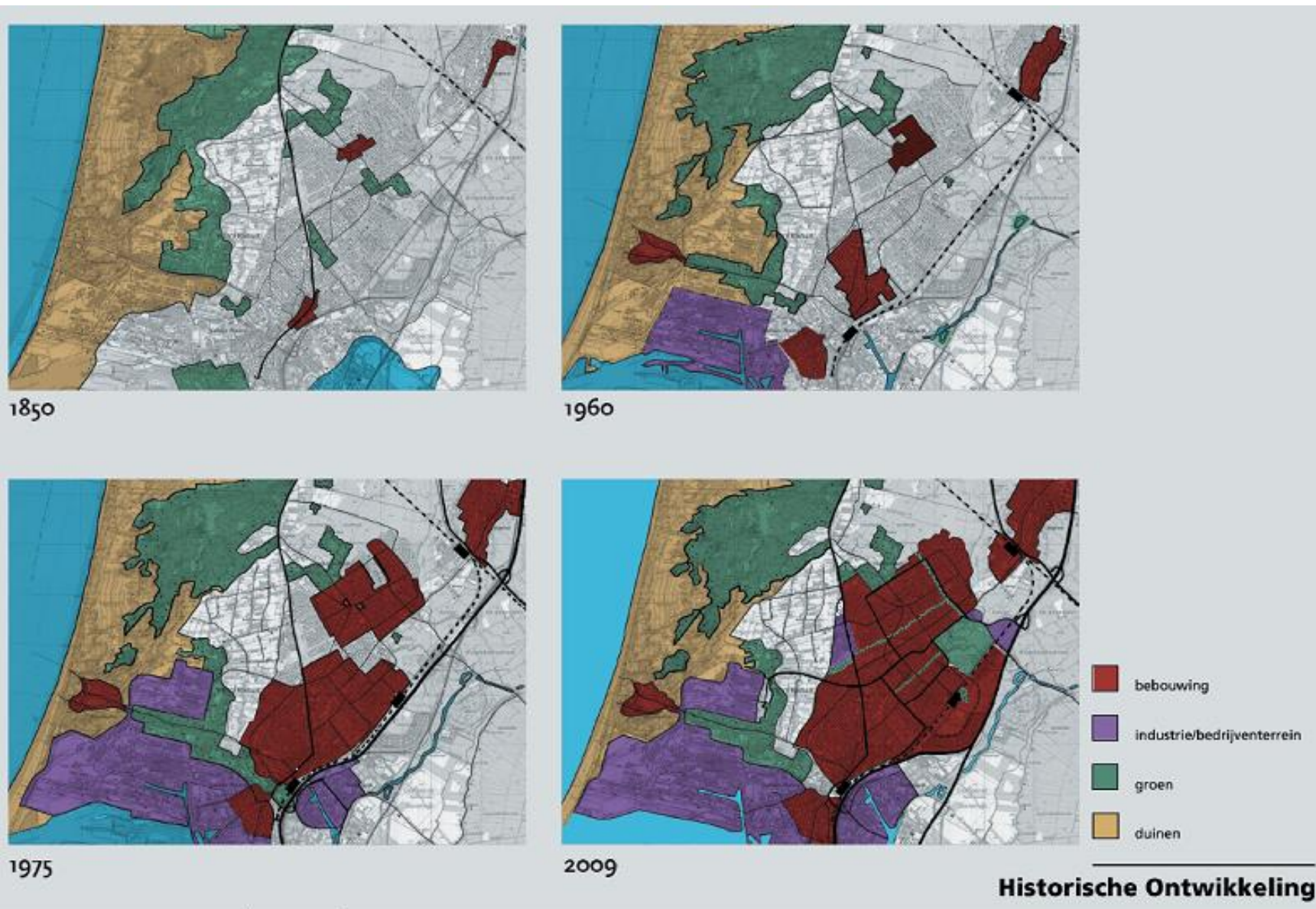
Door duidelijk en vroegtijdig in te zetten op sport, recreatie en zorg heeft Heemskerk zich op deze gebieden een positie weten te verwerven in de regio. Dit heeft zowel bedrijven als onderwijsinstellingen aangetrokken, die graag dichtbij de praktijk zitten en gebruik maken van de hoogwaardig en duurzaam ingerichte bedrijventerreinen. Mensen werken tegenwoordig met plezier tot hun 70^e en zijn gewend aan een leven lang leren, waardoor ook het volwassenenonderwijs bloeit.

Al met al is het in 2040 goed toeven in Heemskerk!

De koers in het kort

De belangrijkste thema's vormen een heldere koers die de gemeente Heemskerk kan varen om haar wensbeeld te bereiken. De volgende thema's vormen het richtinggevend kader voor de lange termijn ontwikkeling van Heemskerk:

- Inzetten op behoud huidig aantal inwoners
- Inzetten op sociale cohesie en betrokken buurten
- Inzetten op sport, toerisme en duurzame industrie
- Inzetten op open verbindingen met de regio
- Inzetten op dynamisch woonbeleid
- Inzetten op onderwijs en kennis
- Autovrij centrum met dorps karakter
- Positie als 'groene long' van de metropoolregio Amsterdam
- Inzetten op samenwerking met IJmond en profileren eigen sterke punten

3 Stedenbouwkundige analyse

3.1 Historische ontwikkeling

Heemskerk is ontstaan op een oude strandwal achter de duinen. De strandwallen vormden van oudsher de meest aantrekkelijke vestigingsplaatsen, gezien de hogere ligging ten opzichte van de omgeving. Deze ontstaansgeschiedenis is ook te herkennen in andere gemeenten tussen Alkmaar en Haarlem. Heemskerk was eeuwenlang een dorp met akkerbouw als voornaamste bestaansbron. Dit gaat zelfs terug tot meer dan 3500 jaar! Door de lange bewoningsgeschiedenis beschikt Heemskerk over een groot aantal cultuurhistorische waardevolle elementen.

In de 19^e eeuw vond een omslag plaats van traditioneel agrarisch gebruik naar de bloembollen- en aardbeienteelt. In de 20^e eeuw wordt de oorspronkelijke ambachtelijke wijze van telen vervangen door de grootschaligere, meer industriële glastuinbouw.

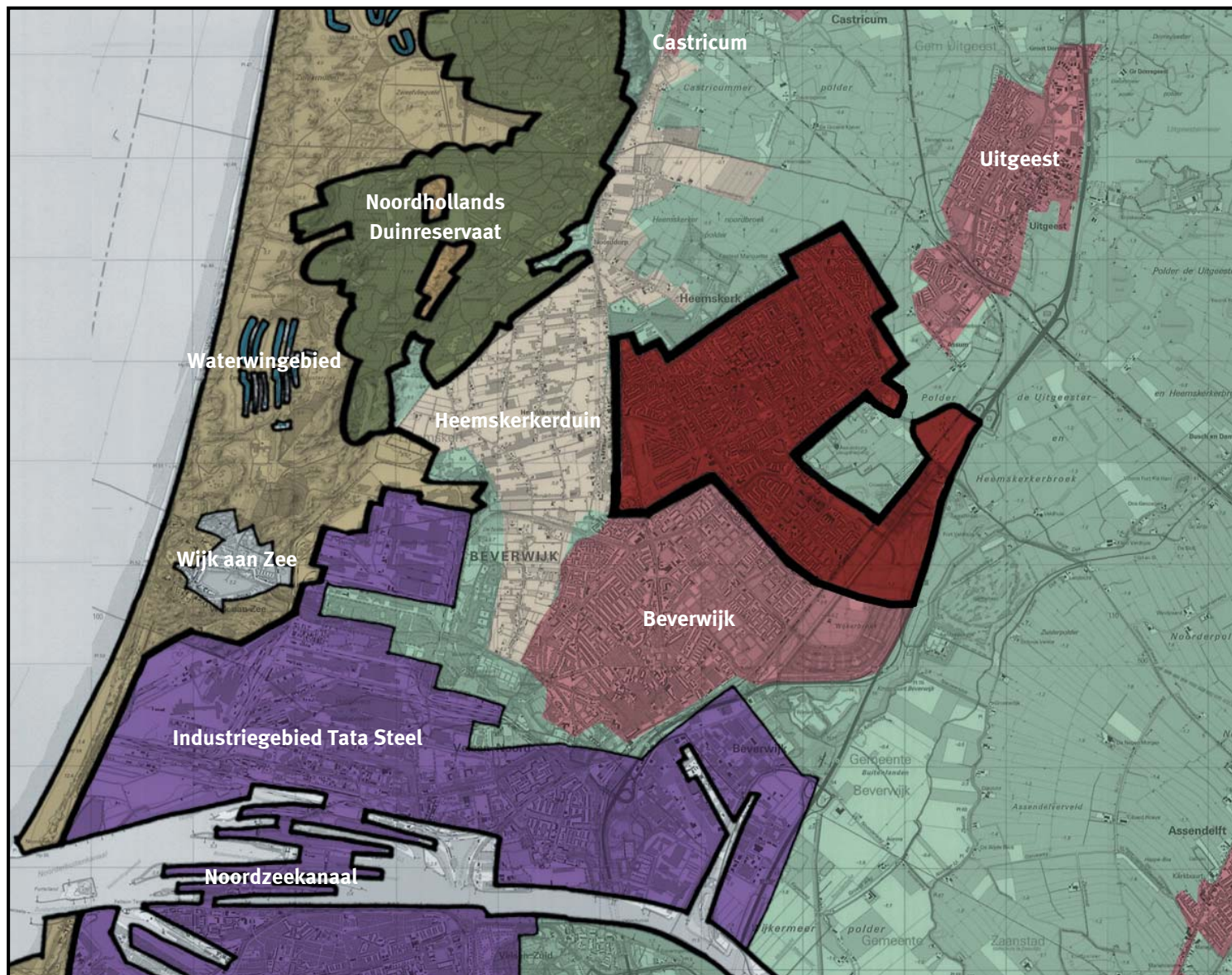
De ontwikkeling van Heemskerk en omgeving is sterk beïnvloed door de aanleg van het Noordzeekanaal tussen 1865 en 1872. Ook wordt een spoorwegverbinding tussen Amsterdam/Haarlem en Alkmaar aangelegd waardoor de omgeving beter wordt omsloten. Het station van Heemskerk lag bij de bouw in de jaren zestig van de vorige eeuw aan de rand van de bebouwde kom, ver verwijderd van het centrum.

Rondom het Noordzeekanaal ontwikkelt zich een groot industriegebied, het vroegere Hoogoverterrein, tegenwoordig Tata Steel geheten. Tot de jaren '60 van de vorige eeuw groeit met

name Beverwijk door de toegenomen werkgelegenheid. In deze periode wordt de snelweg A9 aangelegd. Door de blijvende groei van de werkgelegenheid breidt ook Heemskerk zich aanzienlijk uit, in eerste instantie vooral richting het station en Beverwijk, waardoor Heemskerk en Beverwijk aan elkaar vast groeiden.

Eind jaren '90 wordt de A9 verlegd in oostelijke richting, waardoor ruimte ontstond voor een nieuwe uitbreidingswijk: Broekpolder. Met de aanleg van Broekpolder is het NS-station van Heemskerk meer centraal in de kern komen te liggen.

In de afgelopen jaren zijn de woongebieden Broekpolder en Waterakkers, het bedrijventerrein De Trompet, de bedrijvenstrook Waterwegen en het groengebied Assumburg-Oud Haarlem grotendeels afgerond.

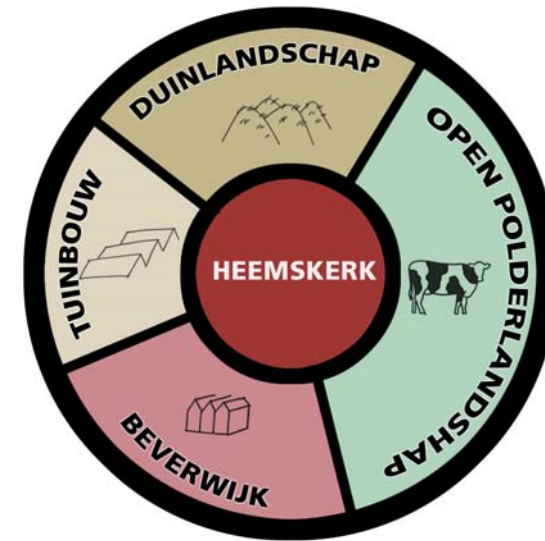
3.2 Relatie met de omgeving

De gemeente Heemskerk ligt tussen Alkmaar, Haarlem en Amsterdam. De bebouwde kom van Heemskerk wordt omringd door vier verschillende landschappen: het (strand- en) duinlandschap, het open polderlandschap, de stedelijk kern Heemskerk/Beverwijk en het tuinbouwgebied.

Het grondgebied van Heemskerk reikt in westelijke richting tot aan de Noordzee, en bestaat voor een aanzienlijk gedeelte uit strand en duinen. Aan de noordoostzijde wordt Heemskerk gescheiden van Uitgeest en Castricum door een polderlandschap. Tussen Uitgeest en Heemskerk is dit in de loop der tijden gekrompen tot een ongeveer 200 meter brede groene strook, waardoor het oorspronkelijke uitzicht grotendeels verdwenen is en er eerder sprake is van een groene corridor tussen de noordelijke Castricumerpolder en de zuidelijke Uitgeester- en Heemskerkerbroekpolder. Op de overgang van corridor naar polder ligt de snelweg A9. Direct aan de snelweg wordt momenteel het nieuwe bedrijventerrein 'De Trompet' ontwikkeld. Het oostelijke deel is onderdeel van het cultuurlandschap rond de Stelling van Amsterdam en valt (gedeeltelijk) onder het Nationaal Landschap.

Aan de zuidzijde is Heemskerk volledig vastgegroeid aan Beverwijk. De grens tussen beide gemeenten is louter administratief, visueel is de overgang van de ene gemeente naar de andere vaak slechts waar te nemen door het plaatsnaambord langs de weg.

Tussen de duinen en de bebouwde kom van Heemskerk ligt een uitgestrekt (glas)tuinbouwgebied, Heemskerkerduin. Ook Noorddorp heeft tuinbouw als dominante functie.

Figuur 3.1: Schema landschappen (behorende bij kaart blz. 20)

3.3 Cultuurhistorische en beeldbepalende elementen

In de polder ten zuidoosten van Heemskerk liggen drie forten die deel uitmaken van de Stelling van Amsterdam. Deze voormalige verdedigingslinie van Amsterdam bestaat uit een gordel van forten, defensiedijken en tussenliggende lager gelegen gebieden, die in geval van een vijandelijke aanval onder water gezet konden worden. In één van de drie forten, fort Veldhuis is een (lucht-) oorlogsmuseum gevestigd. De Stelling (aangelegd tussen 1874 – 1920) staat inmiddels op de lijst van de UNESCO als Werelderfgoed en is aangewezen als Nationaal Landschap. Voor het Nationaal Landschap gaat het om de bescherming van de kernkwaliteiten "samenhangend systeem van forten, dijken, kanalen en inundatiekommen, groene en relatief stille ring rond Amsterdam en relatief grote openheid".

Dichtbij, aan de rand van de bebouwde kom, liggen twee kastelen. Slot Assumburg werd gebouwd aan het einde van de 15^e eeuw, en gedeeltelijk verbouwd in de 18^e eeuw. Kasteel Marquette heette vroeger Huis te Heemskerk en was een middeleeuwse burcht, die inmiddels geheel afgebroken is. Het huidige Kasteel Marquette, een statig landhuis, dateert uit 1741 en is gebouwd naast de oorspronkelijke burcht. Rondom het kasteel ligt een fraaie bospartij. Van een derde kasteel, Oud Haerlem (13^e eeuw) zijn nog de contouren van de slotgracht zichtbaar. Het voormalige kasteel Oud Haerlem, Slot Assumburg en Kasteel Marquette zijn beschermde rijksmonumenten.

In Heemskerk zelf, ter hoogte van de Marquettelaan ligt de Schepelenberg, een ovale heuvel van circa 2 meter hoog, die diende als begraafplaats, vermoedelijk uit de Romeinse tijd. In de Middeleeuwen was dit de plaats waar de landsheren van Holland bij de aanvaarding van hun bestuur werden gehuldigd.

Ten zuidwesten van Heemskerk bevindt zich de voormalige Linie van Beverwijk (rond 1800). Deze linie dateert uit de Napoleontische tijd (rond 1800) en bestond ooit uit 27 lunetten, waarvan er zeven bewaard zijn gebleven.

Andere cultuurhistorische elementen zijn voornamelijk landschappelijk van karakter. Hieronder vallen het Noord-Hollands Duinreservaat, het polderlandschap en het glastuinbouwgebied. Ten noorden van Heemskerk ligt een stukje dijk, onderdeel van de Maer- of Korendijk, dat op de cultuurhistorische waardenkaart Noord-Holland de kwalificatie 'dijk van hoge waarde' heeft.

3.4 Voorzieningen

In de ruimtelijke spreiding van de voorzieningen is een onderscheid zichtbaar tussen de klein- en de grootschalige voorzieningen. Laatstgenoemde liggen voornamelijk rondom de bebouwde kom. Naar functie is er een onderscheid in hoofdlijnen te maken tussen recreatieve- of sportvoorzieningen, werkgebieden en winkels. In bijlage 2 wordt aangegeven welke maatschappelijke voorzieningen er zijn per buurt.

Sportvoorzieningen

In Heemskerk bevinden zich vier sportcomplexen. Aan de noordzijde, langs de Oosterweg, is het sportcomplex De Vlotter het thuishonk van voetbalvereniging ADO '20. Eveneens aan de noordzijde, langs de Kerkweg, liggen enkele (gebouwde) recreatieve voorzieningen zoals een zwembad, een manege en twee tennisparken. Deze concentratie aan sportvoorzieningen staat bekend als de Sportboulevard. In het park Assumburg/Oud Haerlem, ten zuiden van de Tolweg, zijn de overige twee sportcomplexen gehuisvest. Sportcomplex Odin is ingericht voor voetbal. Het complex Assumburg bestaat uit een tennispark, een skicentrum en handbalvelden. Overige 'bewoners' binnen het gebied zijn het Biergilde, een Jeu-de-boules vereniging, een modelbotenclub, een schaatsclub, een hondenvereniging en een jeugdherberg. Bij alle sportcomplexen is voldoende parkeergelegenheid aanwezig. Ten oosten van de A9, tenslotte, ligt de Heemskerkse Golfclub (HGC).

In Heemskerk zijn zeven gymzalen die verhuurd worden aan verenigingen, sportclubs en particulieren. Het betreft over het algemeen oude zalen. Op het terrein van het Kennemercollege is een 'sportbox' aanwezig bestaande uit zes zalen. De verhuur voor eventueel avondgebruik wordt geregeld door Beverwijk.

Werkgebieden

De tuinbouwgebieden Heemskerkduin en Noorddorp liggen ten westen en noorden van de bebouwde kom. Aan de rand van de bebouwde kom bevinden zich vier bedrijventerreinen. Het industrieterrein De Houtwegen ligt westelijk, direct aan de Rijksstraatweg. Aan de overzijde van de Rijksstraatweg is bedrijventerrein Waterwegen gelegen. Aan de zuidoostzijde, op de overgang van het park Assumburg/Oud Haerlem naar het buitengebied, liggen het gemeentelijke opslagterrein Tolhek en het nieuwe bedrijventerrein De Trompet langs de A9.

Winkelvoorzieningen

Het kernwinkelapparaat is gesitueerd in het centrum. Aanvullende winkelcentra op wijkniveau zijn de Europaplein, locatie Helmlaan, de Citadel, de winkels rond het Bachplein en aan de Beethovenstraat. De laatste twee liggen beide tegen het oude centrum, de overige verspreid over Heemskerk. Bij het NS-station Heemskerk is een supermarkt gevestigd.

Overige voorzieningen

Met name in en rond het centrum liggen nog diverse sociaal-culturele voorzieningen zoals cultureel centrum De Cirkel, een bibliotheek, een muziekschool, een vestiging van de GGD en een consultatiebureau van Jeugdgezondheidszorg Kennemerland, etc. Aan de rand van het centrum liggen onder meer het verpleeghuis Meerstaete met bijbehorende polikliniek, het verpleeghuis Heemswijk en de woonzorgcomplexen Westerheem en Agnes.

De diverse onderwijsvoorzieningen liggen verspreid over de bebouwde kom van Heemskerk. De middelbare scholen zijn geconcentreerd in de locatie 'Vierhoek' en trekken niet alleen leerlingen uit Heemskerk, maar ook uit omliggende gemeenten.

3.5 Ruimtelijk patroon

Groenstructuur

Rondom Heemskerk liggen twee groenstructuren van regionale of landelijke betekenis; de duinen en de polders. Aan de zuidzijde van Heemskerkerduin vormt een uitloper van het duingebied de grens tussen Heemskerk/Beverwijk en het Tata Steel-terrein. Binnen de bebouwde kom van Heemskerk is er sprake van een tweetal grote groenelementen, een bovenwijkse groenstructuur en buurtgroen.

Als criterium voor de bovenwijkse groenstructuur is gehanteerd dat deze een verbindende functie vervult tussen grotere groenelementen of tussen Heemskerk en het buitengebied. Het dwarsprofiel is vaak een combinatie van water met brede groene taluds, beplant met bomen. Van belang is het openbare karakter, mede omdat ze aantrekkelijke voetgangers- en fietsroutes zijn.

De grote groenelementen zijn park Assumburg/Oud Haerlem en Kasteel Marquette inclusief de omliggende bospartij. De bovenwijkse groenstructuur loopt in een T-vorm langs het centrum. De kwaliteit van deze structuur is niet overal optimaal.

Vanuit Beverwijk loopt een tweede belangrijke groenstructuur, via het Park Overbos en het Willem Alexander-plantsoen, naar het park Assumburg/Oud Haerlem toe.

Een karakteristiek voorbeeld van de bovenwijkse groenstructuur in Heemskerk is De Baandert. De Baandert is een prachtige singel, met een breed groen profiel. De oevers zijn openbaar waardoor er vanaf de weg een mooi zicht is op het groen.

Het buurtgroen is over het algemeen meer introvert in de woonbuurten gelegen en maakt niet per definitie deel uit van

doorlopende structuren. Buurtgroen is er in verschillende vormen, zowel openbaar als privé. Afhankelijk van de stedenbouwkundige opzet van een wijk bestaat dit uit (grote) plantsoenen en bosschages, privé-groen in de tuinen of een combinatie ervan.

Algemeen gesteld zijn de wijken zeer groen van karakter. Dit beeld wordt versterkt doordat het merendeel van de wijken van elkaar gescheiden wordt door ruime, groene profielen en één of meerdere randen heeft aan de bovenwijkse groenstructuur of de groene buitenrand van Heemskerk.

Op verschillende plaatsen draagt kunst in de openbare ruimte bij aan de beleving van de omgeving.

Dichtheid en hoogte

Kenmerkend voor de bebouwde kom van Heemskerk is de lage dichtheid. Gemiddeld is er sprake van ca. 20-30 woningen per hectare. Ook op de plekken waar (middel)hoogbouw gesitueerd is, neemt de dichtheid niet structureel toe, vanwege de grote hoeveelheden groen rondom. Alleen het centrum kent een hogere dichtheid. De (middel)hoogbouw staat min of meer willekeurig verspreid in de bebouwde kom, vaak langs belangrijke invalswegen en de groenstructuren. Dit is echter geen regel.

3.6 Verkeer

Autoverkeer

Heemskerk is goed bereikbaar per auto. Van oudsher is de Rijksweg een belangrijke ontsluitingsroute. Deze weg loopt niet door, maar langs het centrum van Heemskerk. Na de aanleg is de snelweg A9 de hoofdontsluitingsroute geworden. Knelpunten door filevorming zijn beperkt. Op de A9 komt regelmatig file voor. Binnen de gemeente Heemskerk is de Communicatieweg, de verbinding naar de A9, van groot belang. Met de reconstructie van het kruispunt Tolweg - Communicatieweg is de fileproblematiek opgelost.

Vanaf de snelweg en de Rijksweg lopen diverse invalswegen naar Heemskerk. Deze takken in eerste instantie aan op de twee ringen rondom het centrum, de zgn. binnen- en buitenring. Haaks op de ringwegen loopt een aantal verbindingen, die doorlopen tot in de historische dorpskern. Deze lopen deels - vanaf de Rijksweg - in het verlengde van de invalswegen zodat het centrum rechtstreeks per auto bereikbaar is.

Recentelijk is de Westelijke Randweg aangelegd. Dit is een kortsluiting tussen de Rijksweg en de Plesmanweg (in Beverwijk) zodat doorgaand verkeer vanuit het noorden naar het Tata Steel-terrein in de toekomst niet meer door de bebouwde kom van Beverwijk geleid wordt.

Een andere recente aanvulling op de hoofdverkeersstructuur is de Laan van Broekpolder, die de nieuwe wijk Broekpolder ontsluit en deze via de Hoflaan en de Gerrit van Assendelftstraat rechtstreeks verbindt met het centrum van Heemskerk.

Openbaar Vervoer

Heemskerk heeft, evenals Beverwijk, Uitgeest en Castricum, een eigen NS-station. Station Heemskerk is niet aangesloten op het sneltreinet tussen Alkmaar, Haarlem en Amsterdam. Het station van Heemskerk bedient, door zijn ligging, met name zuidelijk Heemskerk en ook een deel van Noord Beverwijk. Ook vervult het station voor de nieuwe uitbreidingswijk Broekpolder een belangrijke ontsluitende functie. Het overige deel van Heemskerk is, door het huidige busnetwerk, meer georiënteerd op stations Uitgeest en Beverwijk. Het valt op dat een goede busverbinding tussen station Heemskerk en het centrum ontbreekt.

Fiets(verbindingen)

Het netwerk van fietsverbindingen bestaat uit een groot aantal noord-zuid- en oostwestroutes die Heemskerk met de omgeving verbinden. Er is een onderscheid te maken tussen functionele en recreatieve fietsroutes. Functionele routes zijn in dit opzicht opgevat als verbindingen tussen Heemskerk en de omliggende gemeentes met de bijbehorende voorzieningen, en tussen de diverse voorzieningen in Heemskerk zelf. De recreatieve routes verzorgen met name de aansluiting op het strand en het omliggende poldergebied. Voorbeelden hiervan zijn de Oosterweg en de Noordermaatweg die rechtstreeks aansluiten op het fietsnetwerk in de duinen. De Noordermaatweg loopt door de Heemskerkerpolder en takt ook aan op de recreatieve fietsroute richting Castricum. Via de Communicatieweg, in het zuidoosten van Heemskerk, is het polderachterland van Assendelft en de Zaanstreek ontsloten.

Op korte termijn wordt de fietsverbinding over de A9 aangelegd, die de nieuwe wijk Broekpolder en het oostelijk poldergebied met elkaar verbindt.

3.7 Woonbuurten

Een uitgebreide beschrijving van de diverse woonbuurten in Heemskerk is opgenomen in bijlage 1. Op hoofdlijnen is een onderscheid waar te nemen tussen het centrumgebied en de daaromheen liggende woonwijken. Het verschil tussen het centrum en de 'buitenwijken' wordt niet zozeer bepaald door een verschil in bebouwingstypologie, dichtheid en de aan- of afwezigheid van voorzieningen, maar door de brede groenstructuur en/of de buitenring van Heemskerk. Beide elementen hebben relatief brede, ruim opgezette profielen en zijn daardoor als grens c.q. overgang te ervaren.

In de jaren '60 en '70 heeft een grootschalige herstructurering van het historische centrum plaatsgevonden. Overeenkomstig de toen heersende stedenbouwkundige opvattingen is dit niet gepaard gegaan met veel respect voor historisch gegroeide structuren en bebouwing. Er werd veel gesloopt, en vervangen door middelhoogbouw. Het centrum is echter niet structureel verdicht. De oorspronkelijke ruime, groene opzet is nog steeds herkenbaar. Deze combinatie van een lage dichtheid in een groene omgeving met een beperkt voorzieningenapparaat geeft het centrum een dorps karakter.

Buiten het centrumgebied liggen de woonwijken. Dit zijn stuk voor stuk afgeronde wijken, met groene randen. De wijken zijn niet allemaal hetzelfde, de verschillende stedenbouwkundige opvattingen in de verschillende jaren zijn herkenbaar. Een groot deel van het gebied bestaat uit laagbouwijken. Her en der komt middelhoog- en hoogbouw voor. Dit is meestal aan de randen van de verschillende wijken en komt vaker voor in de zuidelijke wijken in de nabijheid van het station Heemskerk.

In alle wijken is veel groen aanwezig. Met name de randen van de wijken zijn groen, hier bevindt zich vaak de meeste kwaliteit en potentie.

Vanwege de eenzijdige opbouw van enkele buurten met veel complexen van naoorlogse portieketagewoningen van relatief slechte kwaliteit ligt achteruitgang op de loer. Daarom is aan het begin van deze eeuw samen met wooncorporatie WOONopMAAT begonnen met een ingrijpend gebiedsgericht herstructurerings- en herontwikkelingsprogramma (1^e tranche Herstructurering). Het programma is gericht op vervanging en inbreiding van woningbouw en voorzieningen. In deze buurten wordt, waar mogelijk, gestreefd naar meer differentiatie in de woningsamenstelling (grondgebonden- en gestapelde woningbouw, koop- en huurwoningen) teneinde een meer gevarieerde bevolkingssamenstelling te verkrijgen. In 2009 is de 2^e tranche Herstructurering gestart.

4 Programmatistische analyse

4.1 Bevolkingsontwikkeling

Analyse

Het aantal inwoners en de leeftijdsopbouw worden bepaald door demografische factoren, het woningaanbod (kwalitatief en kwantitatief) en de werkgelegenheidsstructuur in de regio. De gemeente beschikt dus over beperkte mogelijkheden voor een actief (sturend) beleid.

Heemskerk telde in 2009 circa 38.400 inwoners in ruim 16.000 woningen. De wederopbouw en het realiseren van de Broekpolder zijn in verschillende fases in de afgelopen decennia de belangrijkste oorzaken voor een relatief snelle groei. De gemeente heeft evenals buurgemeente Beverwijk een positief binnenlands migratiesaldo. Beide (groei)gemeenten vormen een aansluitend stedelijk gebied en functioneren in de praktijk als één woonmarkt. Krimp, waarvan op dit moment in sommige delen van het land sprake is, is de eerste 10 à 15 jaar niet aan de orde.

De algemene tendens van vergrijzing en daarmee toename van het aantal oudere huishoudens zien we ook in Beverwijk en Heemskerk. In Beverwijk groeit het aantal 65-plussers tot 2020 geleidelijk van 6.100 tot 7.400, in Heemskerk van 6.800 naar 7.800. Daarna zien we tot 2040 met name in Beverwijk een sterke doorgroei naar 12.600. In Heemskerk is de groei na 2020 wat gematigder, in 2040 telt Heemskerk circa 9.300 65-plussers. In het bijzonder stijgt op langere termijn het aantal 75-plussers.

Met name vanuit deze leeftijdsgroep zal de vraag naar bijzondere woonvormen en woon-/zorgvoorzieningen toenemen.

Andere belangrijke demografische trends zijn de verdergaande individualisering en daarmee de toename van kleine huishoudens, de algehele toename van de welvaart en specifiek de afname van het aantal huishoudens met een laag inkomen. Deze trends zetten door in de planperiode van deze structuurvisie en daarna.

De bevolkingssamenstelling naar huishoudentype vertoont veel overeenkomsten met die van Nederland als geheel. In relatie tot Beverwijk heeft Heemskerk naar verhouding minder alleenstaanden. De verwachting is dat het aantal huishoudens tot 2020 met ca. 7% groeit, maar wel verdunt met ongeveer 5% tot 2020, van 2,3 personen per huishouden naar 2,2. Daarna zal het aantal huishoudens tot 2040 met nog eens 5% groeien, terwijl tegelijkertijd een verdere verdunning optreedt tot 2,1 personen per huishouden. Dat betekent dat er in ieder geval woningen bijgebouwd moeten worden om de eigen bevolking te huisvesten.

Beleid

De trends in bevolkingssamenstelling en -ontwikkeling vormen een belangrijke onderlegger voor het uit te voeren beleid op het gebied van woningbouw en voorzieningen.

In de Toekomstvisie 2040 wordt de ambitie uitgesproken om het inwonertal ook op langere termijn rond de 40.000 te houden en qua voorzieningen en woonbeleid in te spelen op de vergrijzing.

Conclusie

Het aantal huishoudens in Heemskerk blijft de komende jaren stijgen. Demografische prognoses geven aan dat de bevolking gemiddeld ouder wordt. Met name het aantal burgers met een hoge leeftijd stijgt relatief fors (dubbele vergrijzing). Huishoudens worden gemiddeld kleiner. Het gemiddelde inkomen/ de welvaart blijft gestaag stijgen. De te verwachten ontwikkeling van de bevolking naar aantallen en leeftijdsopbouw heeft consequenties voor de planning van woningbouw en voorzieningen, zoals scholen en kinderopvang.

4.2 Woningbouw

Analyse

De provincie houdt toezicht op dat deel van de woningbouwtaakstelling die aan onze regio is toegewezen. In de regio IJmond moesten tussen 2000 en 2010 5.000 woningen gebouwd worden. Tussen 2010 en 2020 moeten nog eens 4.000 woningen worden gerealiseerd. Het is een kwantitatieve opgave. De invulling naar typologieën, prijsklassen en financieringscategorieën is traditioneel aan de gemeente c.q. bouwer ter plaatse.

Gedeputeerde Staten hebben aangekondigd in 2010 in aansluiting op de structuurvisie ook beleid te willen opstellen om te komen tot een kwalitatieve afstemming van het woningaanbod op regionaal niveau. Zij richten zich op aspecten van wonen en zorg, woningtypologie, woningdifferentiatie en wonen voor specifieke doelgroepen. De provincie verwacht vervolgens dat gemeenten op regionaal niveau prestatieafspraken met marktpartijen maken.

De gemeente streeft naar een duurzaam gebruik van de schaarse ruimte bij de invulling van de woningbouwtaakstelling uit de provinciale structuurvisie. Voor elke taakstelling wordt de noodzaak voor de lokale woonmarkt bekeken alsook het behoud of versterking van het evenwicht tussen enerzijds bebouwing en anderzijds de kwaliteit van de binnenstedelijke ruimte en landschappelijk waardevolle gebieden.

De gemeente Heemskerk maakt deel uit van de woningmarkt IJmond. Hierbinnen vormen Beverwijk en Heemskerk een 'hecht woningmarktgebied' (Woonvisie 2015+, 2010). Het overgrote deel van de verhuisbewegingen vindt binnen de gemeente zelf of tussen beide gemeenten plaats. In toenemende mate vervagen de gemeentegrenzen. Reden voor beide gemeenten om binnen het woonbeleid waar mogelijk gezamenlijk op te trekken. Zo is Broekpolder gezamenlijk ontwikkeld, de herstructurering van naoorlogse woonwijken afgestemd en vindt regelmatig afstemmingsoverleg plaats tussen beide gemeenten en de woningcorporaties Pré Wonen en WOONopMAAT.

De woningvoorraad wordt door sloop en nieuwbouw slechts marginaal bijgestuurd en verandert daardoor langzaam. Heemskerk beschikte in 2009 over 55% koopwoningen en 45% huurwoningen. Heemskerk heeft 69% grondgebonden woningen tegenover 31% appartementen. Het merendeel van de appartementen stamt uit de jaren '50, '60 en '70. De gemeente heeft hiermee meer (goedkope) huurwoningen, meer appartementen en minder koopwoningen dan in de regio en in Nederland als geheel. Wat betreft de woningbehoefte ontbreekt het met name nog aan dure woningen, aan koopwoningen en aan grondgebonden woningen.

De woonmarkt is reeds enige jaren redelijk ontspannen in Heemskerk. Op de huurmarkt zijn de wachttijden beperkt. Vanzelfsprekend stijgen de wachttijden wanneer men meer woonwensen heeft naar bijvoorbeeld een grondgebonden woning. Ook in het koopsegment heeft de koper het voor het zeggen. Dit beeld was al voor de kredietcrisis zichtbaar. Eén woningzoekende kan kiezen uit meerdere te koop staande woningen.

Beleid

In de Woonvisie 2015+ Beverwijk-Heemskerk (2010) geven beide gemeenten aan te streven naar een gevarieerd woningaanbod waarbinnen iedereen binnen de financiële mogelijkheden een gewenste woning in een gewenst woonmilieu kan kiezen. Ter voorkoming van een te eenzijdige opbouw van de woningvoorraad in de komende jaren is het gewenst een woningbouwprogramma Beverwijk-Heemskerk te ontwikkelen waarin op hoofdlijnen de gewenste woningtypes en -categorieën op stedelijk niveau en per woonmilieu worden aangegeven.

Woningbouwwolume

In kwantitatieve zin is de ambitie om minimaal voldoende woningen te realiseren om de bevolkingsgroei op te vangen en te voldoen aan de verstedelijkingsafspraken die het Rijk, de provincie en de grote steden zijn overeengekomen. Uit het woningbehoefteonderzoek van 2009 blijkt dat deze doelstelling te realiseren is met een toename van 1.300 woningen in Heemskerk tussen 2008 en 2020.

In totaal zijn er plannen voor het toevoegen van ca. 1.100 woningen in Heemskerk tussen 2008 en 2020. Dit is een optelsom van alle harde en zachte plannen binnen Heemskerk. Het gaat om het suburbaan wonen in uitbreidingsgebieden, centrumstedelijke verdichting, herstructurering van naoorlogse

woonwijken en locaties met functiewijzigingen. De gemeente wenst op alle fronten de kwaliteit en diversiteit van het wonen en van woonmilieus te laten aansluiten op de wensen en verwachte toekomstige wensen van onze bevolking.

Onderzoek uit 2009 berekende, gelet op (en afhankelijk van) de ontwikkeling van het aantal huishoudens, de aantrekkelijkheid van het woongebied en de omvang van de werkgelegenheid, een bruto afzetmarkt tussen 5.050 en 5.550 woningen in Beverwijk en Heemskerk tussen 2008 en 2020. Een grotere woningbouwproductie is mogelijk wanneer de aantrekkelijkheid c.q. imago van de Noordelijke IJmond verder verbetert en werkgelegenheid wordt toegevoegd. In de praktijk zal dit een uiterst lastige opgave blijken. De gemeenten Heemskerk en Beverwijk nemen zich in deze periode (tot 2020) een bouwprogramma van bruto ca. 5.200 woningen voor. Wanneer het programma tegen de grens van de bouwmogelijkheden aan zit moeten beide gemeenten ook volledig inspelen op de wensen van de woningzoekenden. De geschiedenis leert dat door uiteenlopende omstandigheden niet alle projecten werkelijk als voorgenomen worden gerealiseerd. Wij achten het van groot belang, in samenwerking met de wooncorporaties, de fasering en voortgang af te stemmen en de afzetmogelijkheden, toekomstwaarde en onderlinge concurrentiepositie van de woningbouwplannen te bewaken. Naast de bouwomvang kijken wij vooral naar de segmentering naar woningtype en prijsklassen van het woningbouwprogramma.

Woningsegmentering

Het woonmarktonderzoek uit 2009 geeft inzage in de woningbehoefte tot 2020 naar woonmilieu, woningtype, prijsklasse en toont een door de consument gewenst woningbouwprogramma. Een dergelijk optimaal consument gericht programma houdt geen rekening met financiële

haalbaarheid van planontwikkeling, ruimtelijke mogelijkheden, milieufactoren of maatschappelijke wenselijkheid. Ook kunnen woningzoekenden in de praktijk anders handelen dan in enquêtes is opgegeven. Een ‘consumenten’ programma is dan ook meestal niet één op één over te nemen als bouwprogramma, maar geeft wel een belangrijke richting aan waarin bouwprogramma’s bijgestuurd kunnen worden, om zo goed als mogelijk in te spelen op de behoefte.

Ondanks de vergrijzing blijft een eengezinswoning het ideaalbeeld. De woonvoorraad bestaat daarentegen uit relatief veel appartementen. Wij kunnen met het woningbouwprogramma voor een deel in de behoefte aan grondgebonden woningen voorzien. De gemeenten vormen echter een stedelijk gebied, waar uitbreidingsmogelijkheden voor woningbouw schaars zijn. Het merendeel van de woningbouwinitiatieven bevinden zich op binnenstedelijke locaties. Vanuit het Rijk en de provincie wordt ook gestuurd richting het invullen van de woningbouwopgave binnen de Rode Contouren van het streekplan¹. Van in totaal bruto 3.958 woningen die Beverwijk en Heemskerk voornemens zijn te realiseren tussen 2008 en 2015, bevinden zich een kleine 2.900 woningen op binnenstedelijke locaties.

Een binnenstedelijke bouwopgave is per definitie ingewikkeld, vaak duur en tijdrovend als gevolg van een veelvoud aan functies. Een niet onbelangrijke factor hierbij is het moeten voorzien in (gebouwde) parkeeroplossingen en bereikbaarheid. Op grond van de financiële haalbaarheid en de stedenbouwkundige mogelijkheden zijn grondgebonden

1. De provincie gebruikt rode contouren om van elk dorp en elke stad het stedelijk gebied aan te geven. Binnen de rode contour geldt een soepeler beleid dan buiten de rode contouren. Op deze wijze wordt het open landschap tussen de dorpen en steden beschermd.

woningen op binnenstedelijke locaties lastiger realiseerbaar. Het accent in de huidige bouwvoornemens in Heemskerk ligt daardoor nadrukkelijk nog op appartementen.

De bouwprojecten die in uitvoering zijn of in een vergevorderd stadium van voorbereiding voor uitvoering tot 2015 zijn in het verleden getoetst aan het woonmarktonderzoek uit 2004. Voor het merendeel van deze projecten zijn afspraken vastgelegd over woningaantallen, fasering of woningtype. Het woningbouwprogramma loopt nu niet meer geheel in de pas met het nieuwste woonmarktonderzoek uit 2009. Waar mogelijk wordt het aandeel grondgebonden woningen in bouwplannen bijgesteld ten koste van appartementen. Maar het bijsturen van lopende bouwprojecten is slechts marginaal mogelijk. De voortgang van de projecten wordt hoofdzakelijk bewaakt. Marktwerking zal uitwijzen of de projecten volgens plan uitgevoerd kunnen worden.

In de periode tot 2015 worden de plannen ontwikkeld voor uitvoering in de periode 2015-2020. De gemeente wenst de ruimtelijke mogelijkheden voor het aandeel grondgebonden woningen in het programma na 2015 optimaal te benutten ten koste van appartementen. Als gevolg van de grote bouwproductie tot 2015 zal het daarna minder gaan om het kwantitatief moeten toevoegen van woningen. De gemeente kan de kansen tot behoud, versterken of zelfs open houden van het openbaar gebied benutten.

In de tijd zullen nieuwe woningbouwinitiatieven opkomen, zoals de 2^e tranche herstructurering. Nieuwe bouwplannen moeten getoetst worden aan, en afgestemd worden met, het huidige gemeentelijke programma tot 2020. Een grotere bouwproductie is niet wenselijk en lijkt ook niet realistisch op grond van de benodigde planperiode bij woningbouw, de beschikbare

afzetmarkt, de reeds hoge ambities en de onzekerheid over de duur van de kredietcrisis.

Duurzaamheid

Heemskerk streeft naar een duurzame en energiezuinige woningbouw. In het milieubeleidsplan 2008-2012 mondt het thema 'het nieuwe wonen' uit in een aantal doelstellingen op het gebied van duurzaam bouwen. Het gaat om de toepassing van duurzame materialen en energie- en waterbesparing, maar ook over de inrichting van de woonomgeving. Intelligente verkavelingen, energievisies, collectieve voorzieningen en combinatie van functies leveren een positieve bijdrage aan energiebesparing, verminderde CO₂-uitstoot en een betere gezondheid. Instrumenten zoals Duurzaamheids Prestatie op Locatie (op stedenbouwkundig niveau) en GPR gebouw (op bouwkundig niveau) zullen worden toegepast.

Wonen en zorg

Mensen willen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen functioneren in hun vertrouwde omgeving met behoud van het sociale netwerk en de gezinssituatie. Daarvoor moet zorg in de wijk gebracht worden vanuit zorg- en wijkcentra door zorgleveranciers, welzijnsorganisaties en de gemeente. Begeleiding, verzorging en ondersteuning wordt aan huis geleverd. Aan de andere kant betekent dit dat de woningvoorraad aangepast moet worden op de toenemende vraag naar zelfstandige woonvormen in de vertrouwde omgeving.

Heemskerk wil het gebruik van ad hoc aanpassingen in woonruimte zoveel mogelijk beperken middels het voorzien in de behoefte aan 'geschikte woningen'. Dit zijn levensloopbestendige woningen waarbij de kwaliteit van de woning geen grond tot verhuizen hoeft te zijn. De woningen

worden bij voorkeur nabij voorzieningen gerealiseerd als zorgcentra, winkels, openbaar vervoer e.d. en op locaties met voldoende parkeergelegenheden en eenvoudig begaanbare wandelpaden. Het toepassen van domotica technieken kan bijdragen tot meer zelfstandigheid en het moment dat men moet verhuizen uitstellen.

Vervolgens onderscheidt Heemskerk het 'verzorgd wonen'. Hierbij gaat het om zelfstandige geschikte woningen waar tevens intensieve zorg en zorg op afroep noodzakelijk is. De woningen zijn gelegen nabij een wijkcentrum van waaruit de zorg geleverd wordt. Tussen zelfstandig wonen en intramuraal wonen onderscheidt Heemskerk het 'beschermd wonen'. Het zijn woonvormen in de wijk waarin mensen wonen die niet meer in staat zijn geheel zelfstandig te wonen. Het gaat soms om geclusterde zelfstandige woningen maar meestal om kleinschalige onzelfstandige groepswoonvormen met gemeenschappelijke voorzieningen en 24-uurszorg met toezicht.

Met name de sterkere vergrijzing van Beverwijk kan de druk op Heemskerkse woonvoorzieningen en intramurale zorg verhogen. De gemeente wil voorzien in de behoefte aan geschikt wonen, verzorgd wonen en plaatsen beschermd wonen. De vergrijzing en de extramuralisering van de zorg vraagt op zichzelf al om 1.150 plaatsen voor geschikt wonen, 560 plaatsen voor verzorgd wonen en 100 plaatsen beschermd wonen tot 2020.

Conclusie

In kwantitatief opzicht zijn er tot 2020 voldoende woningbouwplannen om de Heemskerkse vraag en de groei van het aantal huishoudens op te vangen. Gelet op de verwachte ontwikkelingen in de vraag worden er echter te veel appartementen en te weinig grondgebonden (eengezins)woningen gebouwd. Een deel van de

woningzoekenden zal moeten uitwijken naar een tweede keus of een woning buiten ons woongebied zoeken. Dit is strijdig met ons streven dat iedere woningzoekende binnen zijn of haar financiële mogelijkheden het meest gewenste woningtype zou moeten kunnen vinden. Daarom willen wij in nieuwe plannen binnen alle woonmilieus, behalve in centrum klein stedelijk woonmilieu, zoveel mogelijk inzetten op grondgebonden woningen, alle nog beïnvloedbare bouwplannen beoordelen op de mogelijkheden om te schuiven van gestapelde naar grondgebonden woningen.

Met het besef dat er soms een spanningsveld bestaat met het betaalbaar bouwen streeft Heemskerk naar een duurzame- en energiezuinige woningbouw en het verminderen van de CO₂-uitstoot. Het gaat om de toepassing van duurzame materialen en energie- en waterbesparing, maar ook over de inrichting van de woonomgeving.

In samenwerking met zorgaanbieders, wooncorporaties en maatschappelijke instellingen wil de gemeente het woningaanbod afstemmen op de behoefte. De zorgbehoefte is divers en daarmee ook het aanbod aan woonvormen, extramuraal en intramuraal.

Bovenstaande speelt in op de lange termijn ambities uit de Toekomstvisie 2040, die uitgaan van een dynamisch woonbeleid, gericht op levensloopbestendige en duurzame woningbouw.

4.3 Detailhandel en horeca

4.3.1 Detailhandel

Analyse

Het winkelaanbod in Heemskerk is sterk geconcentreerd in het oude centrum van Heemskerk en de buurt- en wijkcentra. Aanvullende winkelcentra op wijkniveau zijn het Europaplein, het winkelcentrum de Commandeurs en de winkels rond het Bachplein en de Prinsengalerij. Winkelcentrum Citadel vormt het commerciële centrum van de nieuwe wijk Broekpolder. Buiten de winkelcentra bevinden zich diverse verspreid gelegen winkels, met name in de branches doe-het-zelf, wonen en 'plant en dier'. Het aanbod in de niet-dagelijkse sectoren is beperkt, hoofdzakelijk als gevolg van de ligging ten opzichte van Beverwijk. Alle branches zijn min of meer vertegenwoordigd, maar de keuzemogelijkheden zijn beperkt. Het dagelijkse aanbod in Heemskerk ligt op het gemiddelde niveau van vergelijkbare plaatsen.

Het centrum van Heemskerk wordt op relevante aspecten als kwaliteit van de winkels, bereikbaarheid en sfeer van het winkelgebied goed gewaardeerd. Met name de mogelijkheden om gratis te parkeren vlakbij de winkels zijn aantrekkelijk voor consumenten. De parkeervoorzieningen zijn de laatste jaren behoorlijk uitgebreid (sommige zijn nog in voorbereiding of aanbouw), vooral aan de rand in de vorm van overdekte parkeervoorzieningen.

Beleid

De Toekomstvisie 2040 heeft als lange termijn ambitie geformuleerd een autovrij centrum met een dorps karakter enerzijds en goed bereikbare grootschalige winkelgebieden aan de rand van de gemeente.

Uit het bestaande aanbod en de prognoses voor detailhandel zoals beschreven in de Detailhandelsvisie (september 2007) blijkt dat er geen grote uitbreidingen in het aantal m² b.v.o. of de ruimtelijke spreiding nodig zijn de komende jaren. Naar verwachting zal uitbreiding, voor zover dat aan de orde zal zijn, plaatsvinden in bestaande winkelgebieden. In kwalitatieve zin is blijvende aandacht nodig voor nieuwe trends en ontwikkelingen, zoals branchevervaging, e-commerce, detailhandel op verkeersknooppunten en een meer kritische en mobiele consument.

Geheel volgens de wens uit de detailhandelsvisie wordt in 2010 gestart met een upgrading van de uitstraling en het versterken van de eenheid van het winkelgebied aan de Beethovenstraat. De bouwing tussen de Beethovenstraat, Maerelaan, Cesar Franckstraat en de begraafplaats bij de Dorpskerk wordt gesloopt. De huidige supermarkt wordt naar de nieuwbouw verplaatst en vergroot tot circa 2.100 m² bvo. In de nieuwbouw komen verder winkels met een oppervlakte van circa 1.090 m², 82 woningen, een parkeergarage en parkeergelegenheid op maaiveld.

Voor het centrum zijn als actiepunten opgenomen completering van het aanbod, verbetering van de ruimtelijk-functionele structuur en uitstraling en de zorg voor voldoende, gratis parkeerplaatsen bij de winkels. De parkeersituatie in / bij het centrum is de afgelopen periode dermate veranderd dat op termijn gekeken moet worden naar de effecten hiervan. Voor de

buurt- en winkelcentra geldt dat het winkelcentrum aan het Bachplein weinig toekomstperspectief heeft en dat op termijn verplaatsing van de winkels naar grotere winkelgebieden met meer perspectief wenselijk is. De winkelstrip biedt in dat geval kansen voor sociaal maatschappelijke voorzieningen en commerciële diensten. Voor (nieuwe) grootschalige perifere aanbieders (bouwmarkten, tuincentra en meubelzaken) is concentratie wenselijk. Op Waterwegen hebben zich recentelijk een nieuwe grootschalige supermarkt (AH XL) en tuincentrum (Welkoop) gevestigd.

Conclusie

Vanuit de sector detailhandel zijn geen grootscheepse ruimtelijke ingrepen nodig. Wel is aandacht nodig voor kwaliteitsbehoud en -versterking van de bestaande winkel- en horecagebieden, vooral in het licht van nieuwe trends en ontwikkelingen. Voor het centrum blijft de parkeergelegenheid een aandachtspunt. Het toekomstperspectief voor de winkelstrip aan het Bachplein is somber en op termijn kan een alternatieve invulling aan de orde zijn.

4.3.2 Horeca

Analyse

Het aantal horecavestigingen in Heemskerk is niet groot in relatie tot de omvang van de gemeente. Het aantal ligt onder het landelijk gemiddelde, waarschijnlijk doordat in de naburige gemeenten - met name in Beverwijk, Castricum en Uitgeest - relatief veel horeca is gevestigd.

We onderscheiden vier categorieën:

1. horecabedrijven met als hoofdactiviteit het (hoofdzakelijk) verstrekken van zwak- en niet-alcoholische dranken en

etenswaren aan bezoekers van andere functies, zoals een koffie-/theehuis, ijssalon, croissanterie, lunchroom, dagcafé of dagrestaurant;

2. horecaverblijven met als hoofdactiviteit het verstrekken van maaltijden en met als nevenactiviteit het verstrekken van (hoofdzakelijk) zwak- en niet-alcoholische dranken, zoals een restaurant, cafetaria of snackbar;
3. horecabedrijven met als hoofdactiviteit het verstrekken van sterk- en zwakalcoholische dranken voor consumptie ter plaatse, al dan niet in combinatie met kleine etenswaren, zoals een café, bar, proeflokaal of zaalverhuur;
4. horecabedrijven met als hoofdactiviteit het bedrijfsmatig bieden van gelegenheid tot dansen dan wel tot het uitoefenen van kans- en behendigheids spel al dan niet in combinatie met het verstrekken van alcoholisch en niet-alcoholische dranken, zoals een dancing, discotheek, casino of automatenhal.

Beleid

Uitgangspunt van de Toekomstvisie 2040 is een autovrij centrum met veel gezellige winkeltjes, restaurants, cafeetjes en terrassen, waar een aantrekkelijke, dorpse sfeer heerst. Het is er schoon, stil en veilig en boven de winkels wonen mensen.

In oktober 2002 is de 'Horecanota Heemskerk 2002' vastgesteld. De nota omvat horecabeleid in de breedste zin van het woord, van vestigingsbeleid tot en met regelgeving voor sluitingstijden. Heemskerk streeft niet naar actieve uitbreiding van het relatief beperkte aanbod aan horecavestigingen. Voor de uitbreidingsmogelijkheden maken we een onderscheid tussen de eerste twee categorieën en de laatste twee (3 en 4). Voor de categorieën 3 en 4 geldt een plafond van 1.500 m² vloeroppervlak voor het centrum. Het plafond is bijna bereikt en er bestaan daarom nauwelijks mogelijkheden meer zijn voor

nieuwe vestigingen. Voor horecabedrijven in categorieën 1 en 2 hanteren we geen plafond.

In Heemskerk is geen sprake van grote of regelmatig terugkerende overlast. Terrassen kunnen bijdragen aan de levendigheid en gezelligheid in het centrum en worden daarom toegestaan, tenzij bijvoorbeeld de verkeersveiligheid in gevaar zou komen of er anderszins beperkende factoren van zwaarwegend belang zijn.

Conclusie

Op lange termijn is de dorps-, aantrekkelijke sfeer van het centrum van belang. Op korte termijn streeft Heemskerk niet naar een uitbreiding van horeca op grote schaal. Wel moet de bestaande regelgeving opnieuw worden beoordeeld. Het daarin opgenomen plafond aan vloeroppervlak van 1.500 m² voor de horecacategorieën 3 en 4 is zo goed als bereikt, terwijl nog altijd sprake is van relatief weinig horecavestigingen die bovendien weinig overlast veroorzaken. Nieuwe vestigingen of uitbreiding van bestaande vestigingen in de categorieën 1 en 2 zijn niet aan een plafond gebonden.

4.4 Bedrijvigheid en land- en tuinbouw

4.4.1 Bedrijven

Analyse

Tata Steel is de grootste werkgever in de regio. De lokale bedrijvigheid is van oudsher voor een belangrijk deel afhankelijk van de voormalige hoogovens. In economische zin maakt Heemskerk onderdeel uit van de regio IJmond. De regio IJmond fungeert als belangrijk onderdeel van het Noordzeekanaalgebied en als westelijk deel van de Metropoolregio Amsterdam, waardoor delen van het bedrijfsleven op internationale schaal opereren. Tegelijkertijd is een ander deel van het bedrijfsleven veel meer regionaal en soms zelfs alleen lokaal georiënteerd.

Heemskerk kent **twee bedrijventerreinen**: de Houtwegen en de Trompet. Daarnaast is er het opslagterrein Tolhek en zijn er verspreid enkele bedrijven gevestigd. Daarnaast zijn een aantal bedrijven gevestigd op bedrijvenstrook De Waterwegen en aan de Cornelis Groenlandstraat.

De Houtwegen is traditioneel het bedrijventerrein van Heemskerk, met bijvoorbeeld agrarische hulpbedrijven en autobedrijven. Op De Houtwegen is sprake van enige functionele en economische veroudering. De Westelijke Randweg verbetert de bereikbaarheid van De Houtwegen. Het gebied aan weerszijden van de Westelijke Randweg vraagt nog om een definitieve invulling, die goed afgestemd moet zijn op de omgeving alsmede het beleid voor bovenwijkse groenstructuren. Aan de noordkant van de Houtwegen ligt een tussengebied waar druk op ligt vanuit stedelijke ontwikkelingsmogelijkheden. Hier wordt een overgangsgebied voorzien, overlopend van bedrijven

naar (landelijk) wonen. Op bedrijvenstrook De Waterwegen, direct tegenover de Houtwegen aan de Rijksweg zijn onder meer een autoboulevard en een supermarkt (AH XL) gevestigd.

De Trompet is een nieuw bedrijventerrein aan de A9 met een hoog ambitieniveau op het gebied van duurzaamheid. Op dit moment is er als gevolg van de teruggang in de economie weinig vraag naar bedrijfsruimte, waardoor de uitgifte vertraging oploopt.

Tolhek staat op de nominatie voor herontwikkeling tot een nieuwe economisch en/of maatschappelijk functie. Er bestaan plannen voor de vestiging van de nieuwbouw van het Rode Kruis Ziekenhuis (RKZ) Brandwondencentrum op deze locatie; deze optie zou goed passen in het gemeentelijk beleid.

In Heemskerk zijn nog enkele hectaren uitgeefbaar bedrijventerrein beschikbaar. Op basis van de prognoses en het regionale beleid gericht op afstemming en accommodatie van vraag en aanbod, is dat voldoende voor de komende 10 jaar.

Beleid

De Toekomstvisie 2040 schetst een toekomstperspectief, waarin Heemskerk zich in economische zin richt op duurzame industrie, dienstverlening en tuinbouw. In 2040 zullen de huidige bedrijventerrein duurzame bedrijventerreinen zijn en het bedrijfsleven kenmerkt zich door energiebewustzijn en duurzaamheid.

Het economisch beleid voor korte en middellange termijn is op regionaal niveau beschreven in de economische visie voor de IJmond "De IJmond op volle kracht vooruit" (2009). De IJmond heeft ambities haar positie als logistiek-industrieel knooppunt te

behouden en waar mogelijk te versterken. Tegelijkertijd moeten deze ambities plaatsvinden in een goede wisselwerking met de potenties van de kust, het industrieel- en cultuurhistorisch erfgoed en de natuur. In ruimtelijke zin zijn de volgende speerpunten geformuleerd:

- ruimte bieden voor duurzame groei van huidige en nieuwe bedrijvigheid;
- voorrang voor de logistieke sector;
- complementair aan de rest van het Noordzeekanaalgebied en de Metropoolregio Amsterdam, met een focus op droge logistiek/industriële activiteiten vanaf milieucategorie 3;
- opstellen van een regionaal uitvoeringsprogramma herstructurering;
- nieuwe bedrijventerreinen ontwikkelen, met name voor ontwikkeling van niet-havengebonden activiteiten;
- regionaal afstemmen en profileren;
- randvoorwaarden scheppen op het gebied van kwaliteit (parkmanagement), bereikbaarheid, milieuruimte en arbeid.

Op dit moment wordt bedrijventerrein De Houtwegen gerevitaliseerd.

Conclusie

Gezien het provinciale beleid en de regionaal-economische behoefte en de afspraken die daarin gemaakt zijn, is geen nieuwe ruimte nodig voor bedrijven in Heemskerk tot 2020. Op bedrijventerrein De Houtwegen kan de revitalisering bijdragen aan een aantrekkelijker vestigingsklimaat, intensiever gebruik van de ruimte en verduurzaming. De zuidzijde van het bedrijventerrein wordt mogelijk herontwikkeld. Het opslagstation, dat momenteel is gevestigd op Tolhek, is hier een passende functie. De noordkant van De Houtwegen zal invulling krijgen als overgangsgebied van werken naar (landelijk) wonen. Op Tolhek is ruimte voor herontwikkeling naar een sociaal-

economische functie, het Rode Kruis Ziekenhuis is een passende functie.

4.4.2 Land- en tuinbouw

Analyse

Heemskerk kent relatief veel agrarische bedrijvigheid. Het gebied aan de noord- en oostzijde wordt gebruikt voor veeteelt. Voor de tuinbouwgebieden Heemskerkerduin en Noorddorp is in 2009 een nieuw bestemmingsplan vastgesteld met onder meer de mogelijkheid voor de ontwikkeling tot een modern en duurzame kassengebied, met kleinschalig recreatief medegebruik. Het beeld is dat de agrarische bedrijven redelijk tot goed draaien.

Beleid

De Toekomstvisie 2040 schetst het lange termijnperspectief voor Heemskerkerduin als een groene, toeristische zone waar recreatie gecombineerd wordt met duurzame tuinbouw.

De nadruk ligt op specialistische teelt en hightech uitgangsmaterialen: volume wordt elders geproduceerd. De ruimte die hierdoor is ontstaan biedt mogelijkheden voor nevenactiviteiten, zoals woon-zorgcomplexen en kleinschalige verblijfsrecreatie.

In het kader van het bestemmingsplan Heemskerkerduin en Noorddorp 2009 is een helder beleid voor het tuinbouwgebied geformuleerd, bestaande uit vijf onderdelen:

1. (onder voorwaarden) Ruimte bieden aan agrarische bedrijven die kiezen voor schaalvergroting en/of specialisatie, om ook op langere termijn de ontwikkeling van duurzame tuinbouwbedrijven mogelijk te maken;
2. Ruimte bieden voor verbreding op bestaande agrarische bedrijven. Door het toevoegen van agrarisch verwante functies en niet-agrarische functies aan de agrarische bedrijfsvoering kunnen agrarische bedrijven hun economische basis verbreden en een duurzame bedrijfsvoering voor langere termijn waarborgen.
3. Ruimte bieden aan nieuwe economische dragers die gebruikmaken van vrijkomende agrarische bedrijfscomplexen op basis van een terughoudend beleid, waarbij het accent ligt op:
 - wonen, al dan niet in combinatie met beroep-aan-huis en kleinschalige ambachtelijke activiteiten;
 - zorgboerderijen en vergelijkbare sociale functies waarbij de agrarische bedrijfsactiviteiten ondergeschikt zijn.
4. landelijk wonen, met name het onder voorwaarden toestaan van paardenbakken;
5. recreatieve ontwikkelingen, met name mogelijkheden voor kleinschalig kamperen bij de boer.

Conclusie

De toekomst voor het tuinbouwgebied ligt in de verdere ontwikkeling van (duurzame) moderne glastuinbouw met medegebruik van kleinschalige recreatie.

Uit het plan-MER komt naar voren dat glastuinbouwontwikkelingen en kleinschalige recreatieontwikkelingen in het tuinbouwgebied Heemskerkerduin - Noorddorp met name neutrale tot positieve effecten hebben indien het terugreken scenario wordt uitgevoerd, hetgeen de ontwikkeling van ruim 14 hectare aan extra glastuinbouw met bijbehorende voorzieningen en volledige benutting van kleinschalige recreatievoorzieningen bij 20 van de 80 agrarische bedrijven omvat. Bij dit scenario kunnen significant negatieve effecten op het nabijgelegen Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat worden uitgesloten, mits de glastuinbouwontwikkelingen verspreid over het tuinbouwgebied worden gerealiseerd.

Uit de analyse en beoordeling komt ook naar voren dat het basisscenario (50 hectare aan extra glastuinbouw en eveneens volledige benutting van kleinschalige recreatieontwikkelingen) gefaseerd (in tijd en ruimte) mogelijk is, mits er mitigerende (beheer)maatregelen worden getroffen om de negatieve effecten van een verhoogde toename van stikstofdepositie, een verhoogd lichtniveau en/of verlaging van de grondwaterstand te voorkomen, dan wel de effecten terug te dringen.

Het worst case scenario (200 hectare extra glastuinbouw en volledige benutting van kleinschalige recreatieontwikkelingen) is vanwege de significante negatieve effecten op het Natura 2000-gebied niet mogelijk te realiseren. De verwachting is ook dat tot 2020 hooguit enkele hectaren worden ontwikkeld, dus dat geen sprake is van een dergelijke substantiële ontwikkeling.

De effecten blijken met name afhankelijk van de omvang, concrete locatie en fasering (in tijd) van de glastuinbouwontwikkelingen. Naarmate de glastuinbouwontwikkelingen op grotere afstand van het Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat worden geprojecteerd, zijn de effecten op de natuurwaarden van het gebied beperkter. Bij het passeren van de 14 hectare aan nieuwe glastuinbouwbedrijven wordt 'vinger aan de pols' gehouden middels monitoring van de effecten op het Noordhollands Duinreservaat.

4.5 Onderwijs

Analyse

De gemeente Heemskerk telt vanaf het cursusjaar 2009/2010 nog 13 basisscholen: vier openbare en negen bijzondere scholen. Ook beschikt Heemskerk over een school voor voortgezet onderwijs. Deze school omvat de afdelingen VMBO beroepsgerichte opleidingen, Praktijkschool en VMBO Theoretische Leerweg (ook wel Mavo genoemd).

Uit tabel 4.1 blijkt dat er de verwachte daling in het primaire onderwijs minder sterk is als geprognosticeerd bij de structuurvisie in 2003. Destijds is uitgegaan van een daling naar 118 groepen in 2015/2016, maar dit blijken volgens de huidige prognose nog 145 groepen te zijn. Het aantal kinderen stabiliseert: de prognose voor 2020 komt op 140 groepen. De huidige scholen zijn goed verdeeld over alle wijken. Er is sprake van een goede spreiding en situering van de basisscholen.

Naar verwachting zal het aantal leerlingen voortgezet onderwijs constant zijn. Op basis van regionale afspraken is in Heemskerk het VMBO gehuisvest en in Beverwijk zijn de leerlingen VWO en Havo gehuisvest. De huidige accommodatie, die geconcentreerd is op de locatie 'De Vierhoek' zal voldoende groot zijn om de te verwachten populatie op te kunnen vangen.

Beleid

Inzetten op onderwijs en kennis is één van de belangrijke thema's in de Toekomstvisie 2040. Kenniscentra worden gestimuleerd om zich te vestigen en er wordt geïnvesteerd in opleidingen.

Momenteel bestaat er geen structureel tekort of overschot in het primaire onderwijs, dit wordt ook niet verwacht voor de komende 10 jaar. Er is sprake van een goede spreiding en situering van de basisscholen. Er is een Integraal Huisvestingsplan voor de basisscholen opgesteld voor de periode 2010-2016. Bij aanpassing/ verbouwing en / of nieuwbouw wordt rekening gehouden met het Brede School concept. Hierdoor ontstaan er een betere aansluiting met de wijk.

Conclusie

Er is voldoende accommodatie voorhanden in Heemskerk voor zowel basisonderwijs als ook voor het voortgezet onderwijs. Eventueel vrijkomende ruimten in bestaande basisscholen worden ingezet voor het Brede School concept. In dit concept kan gedacht worden aan peuterspeelzalen, voor- en naschoolse opvang (NSO/BSO), tienerwerk, Voor- en Vroegschoolse Educatie en mogelijk kinderopvang. Ook kan gedacht worden aan andere maatschappelijke doeleinden.

naam	denominatie	Aanwezig bvo (m2)	2008/2009		behoefte (norm bvo)	2020/2021		behoefte (norm bvo)
			leerlingen	groepen		leerlingen	groepen	
Kariboe	openbaar	1.367	222	10	1.367	211	10	1.308
Tweespan	openbaar	1.130	174	8	1.102	154	7	997
Zevenhoeven	openbaar	1.450	244	10	1.427	262	11	1.518
Zilvermeeuw	openbaar	1.777	324	14	1.830	241	10	1.412
	sub totaal openbaar	5.724	964	42	5.726	868	38	5.235
Ark	bijzonder	899	154	7	1.014	124	6	853
Lunetten	bijzonder	2.511	539	22	2.915	423	17	2.357
Anne Frank	bijzonder	1.993	399	17	2.207	337	14	1.895
Bareel	bijzonder	2.683	436	19	2.393	547	23	2.951
Burghtweijt	bijzonder	1.120	150	7	1.001	128	6	883
Leonardus	bijzonder	1.977	309	13	1.754	209	9	1.251
Otterkolken	bijzonder	1.301	221	9	1.312	255	11	1.483
Regenboog	bijzonder	1.535	101	5	721			
Rinket	bijzonder	1.438	158	7	1.063	164	7	1.094
Vlinder	bijzonder	1.455	201	10	1.284	206	9	1.308
	sub totaal bijzonder	16.912	2.668	116	15.664	2.393	102	14.075
Totaal		22.636	3.632	158	21.390	3.261	140	19.310

Tabel 4.1 ontwikkeling huisvestingsbehoefte primair onderwijs Heemskerk

4.6 Welzijn

Analyse

De gemeente Heemskerk beschikt over een hoog voorzieningenniveau in vergelijking met andere vergelijkbare gemeenten.

Heemskerk heeft een breed sportaanbod, zowel buiten op de Hoflaan en Assumburg als binnen in diverse zalen. Op de sportboulevard zijn diverse sporten ondergebracht. De gemeenteraad ziet sport als een middel om een aantal Wmo doelstellingen te bereiken. Heemskerk richt zich hiermee specifiek op de breedtesport - sport voor allen, al dan niet in georganiseerd verband. Naast de algemene aanpak is er aandacht voor ouderensport. De gemeenteraad heeft zich eerder uitgesproken dat in de buurten ruimte zou moeten komen voor 'beweegplekken'. Knelpunt is het tekort aan volwaardige binnensportruimte tijdens de wintermaanden en de ouderdom van de gymnastiekzalen (40 jaar en ouder). Daarnaast is een capaciteitstekort geconstateerd voor een aantal buitensporten. De sportverenigingen verwachten voor de toekomst nog een lichte groei van het aantal leden.

De spreiding van de voorzieningen over de gemeente is niet evenwichtig gezien het huidige tijdsgewricht en bij de te verwachten demografische ontwikkelingen (inwonertal en doelgroepen daarbinnen). Hierin is uitgegaan van de indeling van Heemskerk in zes buurten. Zo ontbreken bijvoorbeeld westelijk van het centrum veel voorzieningen (Commandeurs / Waterakkers / duin tot Dorp) of zijn voorzieningen verouderd en voldoen niet aan de eisen (zoals gymzalen). Het huidig aanbod en de gewenste spreiding van voorzieningen en accommodaties,

is per buurt inzichtelijk gemaakt en opgenomen in bijlagen 2 en 3.

Voor zorg en wonen is een andere indeling gehanteerd die uitgaat van een verdeling van Heemskerk in vier woonzorgzones, waarbij elke woonzorgzone een wijksteunpunt moet bevatten. Deze wijksteunpunten zijn recentelijk geopend danwel in ontwikkeling. Woonzorgzones hebben tot doel dat ouderen en mensen met beperkingen zo lang mogelijk op zichzelf kunnen wonen en kunnen blijven deelnemen aan de Heemskerkse samenleving. In een woonzorgzone zijn minimaal de volgende voorzieningen aanwezig:

- winkel voor dagelijkse levensbehoefte, incl. online bestellen bezorgservice;
- regeling van financieel betalingsverkeer (voorheen postkantoor, bank, pinautomaat);
- openbaar vervoer en/of gelijke variant;
- zelfstandige zorgwoningen, al dan niet geclusterd en/of vormen van wonen met 24-uurs zorg;
- wonen met zorgondersteuning in de directe omgeving;
- niet op zorg gerichte woningen;
- streven naar een gezondheidscentrum per buurt met de eerstelijns zorgvoorzieningen (huisarts, fysiotherapie, apotheek, psychosociale zorg, etc.)
- WoonserviceSteunpunt, van waaruit diverse diensten aan zelfstandig wonende ouderen met een hulpvraag kunnen worden aangeboden;
- een centraal in de buurt gelegen ontmoetingsgelegenheid.

De mogelijke komst van het Rode Kruis Ziekenhuis naar Heemskerk zal een aanzuigende werking hebben op (zorg)instellingen die zich in Heemskerk willen vestigen. In de komende periode wordt onderzocht of het daadwerkelijk mogelijk is om op de locatie Tolhek een nieuw ziekenhuis te realiseren.

Beleid

De Toekomstvisie 2040 legt qua voorzieningen de nadruk op gezondheid, wellness en sport. Met name op het gebied van sport en wellness heeft de gemeente grote ambities. Uitgangspunt is dat in 2040 mensen vanuit hele regio IJmond naar Heemskerk komen om gebruik te maken van de wellness- en sportfaciliteiten. Sport biedt daarbij nadrukkelijk ook economische kansen voor Heemskerk.

De Toekomstvisie 2040 geeft verder aan dat voorzieningen in toenemende mate gericht zijn op een diverse bevolking, waarbij het accent ligt op de 'oudere, maar vitale Heemskerker' (60-plussers).

Het actuele welzijnsbeleid is opgenomen in de Kadernota 'de kunst van het binden en verbinden', periode 2008-2011. De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) gaat er vanuit dat zoveel mogelijk uit te voeren activiteiten, van onderwijs tot sport, van maatschappelijke dienstverlening tot verslavingszorg, van sociaal cultureel werk tot kunst en cultuur etc. die worden uitgevoerd in opdracht van de gemeente door maatschappelijke organisaties, zo dicht mogelijk bij de burger plaatsvinden (en bij die organisaties waar de inwoners in zijn algemeenheid een beroep op doen). Dat betekent voor het voorzieningenniveau dat gekeken dient te worden of alle gewenste voorzieningen in de gemeente aanwezig zijn en zo ja, waar, in verband met een evenredige spreiding over de gemeente. Binnen de ontwikkeling

van de Wmo staan drie doelen centraal, waarvan de eerste twee genoemde ook betrekking hebben op het voorzieningenniveau in de gemeente. De doelen zijn:

- a. 'meedoen aan de samenleving'. Meedoen van alle burgers aan alle facetten van de samenleving, al dan niet geholpen door familie, vrienden of bekenden.
- b. 'De gemeente is als regisseur verantwoordelijk' voor het realiseren van een samenhangend lokaal beleid op het gebied van maatschappelijke ondersteuning en op aanpalende terreinen. De verwachting is dat hierdoor de kwaliteit verbetert.
- c. 'Een betaalbare AWBZ'. Met de Wmo wordt de zware zorg waar de AWBZ voor bedoeld is, veilig gesteld.

De doelen zijn verder uitgewerkt per prestatieveld en per beleidsterrein.

Momenteel stelt de gemeente een nieuw accommodatiebeleid voor maatschappelijke voorzieningen op. Bij verdere ontwikkeling van Heemskerk en bij uitwerking van het beleid zal gestreefd worden naar behoud of aanpassing van bestaande voorzieningen in de vier woonzorgzones en aanpassingen gericht op een betere spreiding daar waar nodig in kwantiteit, kwaliteit of uitbreiding aanbod. Een evenwichtige spreiding kan worden bereikt door een integrale benadering die afgestemd is op o.a. demografische ontwikkeling van buurten, op het beschikbare woningaanbod voor doelgroepen (indien relevant na herstructurering), maar ook het Wmo beleid en meedoen aan de samenleving.

Conclusie

Er zijn voldoende maatschappelijke voorzieningen in Heemskerk, echter op onderdelen is de spreiding niet evenwichtig. Dit wordt veroorzaakt door een veranderende vraag in de toekomst als gevolg van demografische ontwikkelingen en consumentenwensen. Ook de Wmo zorgt met haar doelen en prestatievelden voor een deels andere kijk op voorzieningen. Bij verdere ontwikkeling van Heemskerk en bij uitwerking van het beleid is het wenselijk om rekening te houden met het behoud of aanpassing van bestaande voorzieningen in de vier woonzorgzones en aanpassingen gericht op een betere spreiding daar waar nodig in kwantiteit, kwaliteit of uitbreiding van het aanbod.

Realisatie van de ambitieuze lange termijn doelstellingen op het gebied van sport en wellness, vraagt in eerste instantie om een kwaliteitsslag op de bestaande voorzieningen. Daarnaast dient op termijn rekening gehouden te worden met een behoefte aan nieuwe accommodaties en voorzieningen (bijv. sportvoorzieningen, zorgboerderijen).

4.7 Natuur- en groenstructuur

Analyse

In Heemskerk neemt groen een belangrijke plaats in. Heemskerk ligt in een groene omgeving met het duingebied, het tuindersgebied Heemskerkerduin en de open polder tussen Heemskerk en Castricum als belangrijkste groene landschappen. De open polder functioneert als verbindingzone tussen regionale natuur en groengebieden tussen Heemskerk en Castricum/Uitgeest. Ook het stedelijk gebied is groen van karakter. Het stedelijk gebied herbergt belangrijke bovenwijkse groenstructuren en belangrijke groene elementen en bovendien is veel groen van een hoge kwaliteit.

Vanwege de unieke waarden zijn bepaalde gebieden beschermd via wetgeving en/of beleidskaders. Het duingebied, de open polder en de nationale leidingstrook tussen Castricum/Uitgeest en Heemskerk behoren tot de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur. Het gebied rondom Fort Veldhuis is aangewezen als weidevogelleefgebied. Het duingebied is daarnaast aangewezen als Natura 2000 gebied.

Beleid

In het Groenbeleidsplan Heemskerk 2009 zijn drie bovenwijkse groenstructuren en vier waardevolle groene elementen onderkend (zie figuur 4.1). Niet alleen geven ze Heemskerk de kenmerkende groene uitstraling, ze bieden ook mogelijkheden tot recreatief gebruik en dragen bij aan de maatschappelijke doelstelling van recreatie vanuit eigen huis voor alle doelgroepen. De groenstructuren verbinden diverse groengebieden en zones met elkaar en met het buitengebied, en zijn daarmee van grote waarde voor de natuur en ecologie.

Figuur 4.1: Bovenwijkse groenstructuren en groene elementen

Park Assumburg/Oud Haerlem, Steenstrapark en De Vlaskamp behoren tot Heemskerks grootste parken. Deze parken zijn net als de bovenwijkse groenstructuren niet enkel van belang voor de groene uitstraling, sport, spel en recreatie, maar ook voor de natuur en de ecologie. Ontwikkelingen anders dan de huidige functies zijn niet toegestaan. Park Assumburg/Oud Haerlem

bevat daarnaast hoge archeologische en cultuurhistorische waarden. Park de Vlaskamp is bovendien een archeologisch beschermd gebied. Uitgangspunt is dat hier geen nieuwe ontwikkelingen mogen plaatsvinden. Landgoed Marquette behoort weliswaar niet tot het gemeentelijk groen, maar het is wel een van de meest waardevolle cultuurhistorische en openbaar toegankelijke groengebieden binnen de gemeente Heemskerk. Daarbij behoort het gebied ook tot de ecologische hoofdstructuur (EHS) en dient het zoveel mogelijk zijn identiteit en authenticiteit te behouden, evenals de openbare toegankelijkheid. Het poldergebied aan de noordzijde van Heemskerk maakt deel uit van de door de provincie aangeduide zoekgebied 'Kust tot Kust'.

Het Groenbeleidsplan richt zich op het behoud van het Heemskerkse groen.

Conclusie

Heemskerk herbergt belangrijke natuurwaarden in de vorm van het strand en de duinen (beiden beschermd in het kader van Natura 2000) alsmede het tuindersgebied en de open polder, die als open landschap en overgang naar de duinen waardevol zijn en deels tot de EHS behoren. Een andere belangrijke kwaliteit van Heemskerk is de ruime en vooral groene opzet van het stedelijk gebied. De groenstructuren en groene elementen (parken) maken Heemskerk tot een aantrekkelijk woongebied, waarbij recreatie vanuit huis zeer laagdrempelig is, voor verschillende doelgroepen. Deze kwaliteiten dienen behouden te blijven en waar nodig te worden versterkt.

4.8 Water

Analyse

Waterkwaliteit en -kwantiteit is in Heemskerk van oudsher belangrijk. Niet alleen oppervlaktewater speelt een rol, maar zeker ook grondwater. De belangrijke positie van water komt tot uiting in:

- de bescherming van het drinkwaterwingebied in de duinen;
- de afhankelijkheid voor natuur van voldoende water van goede kwaliteit;
- het tuindersgebied en andere polders waar de grondwaterstanden van belang zijn voor de gewassen;
- het stedelijk gebied waarin water woonkwaliteit biedt, maar ook de beheersing van de hoeveelheid water belangrijk is.

De beheersing en verbetering van de watersituatie in Heemskerk wordt in de toekomst steeds belangrijker. Niet alleen omdat door klimaatveranderingen meer fluctuaties worden verwacht, maar ook omdat water zich niet aan bestuurlijke grenzen houdt. Vrijwel het volledige buitengebied van Heemskerk (de polders en het tuindersgebied) inclusief delen van stedelijk gebied voldoet niet aan de gestelde werknormen voor het voorkomen van wateroverlast door inundaties (Raamplan Bescherming tegen Wateroverlast, 2005). In de bebouwde kom komt wateroverlast voor bij stortbuien in de vorm van grondwateroverlast, omdat de ondergrond de hoeveelheid water niet kan verwerken. In het Gemeentelijk Rioleringsplan (2009-2013) zijn hiervoor maatregelen opgenomen (aanleg drainage).

De waterkwaliteit in het Heemskerkerduin gebied is sterk negatief beïnvloed door de inrichting en gebruik van het gebied. Fluctuaties zijn negatief voor het productieproces en

grondwateronttrekking en emissies beperken de ecologische waarden.

Beleid

In 2007 is in samenwerking met onder meer het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier het Regionaal Waterplan Beverwijk-Heemskerk-Uitgeest opgesteld. Het Waterplan bevat de volgende streefpunten voor Heemskerk:

1. Het watersysteem moet aansluiten bij de identiteit van het gebied. Duinbeken en duinrellen zijn kleine schone zichtbare stromende watergangen door het tuinbouwgebied en het stedelijke gebied richting de polders. Water wordt schoongehouden en gescheiden afgevoerd.
2. Aanleggen van een ecologische verbinding (en vismigratie) van de bovenloop van de Scheybeeck in Beverwijk, via de Duinzoombeek en de EHS tussen Heemskerk en Uitgeest, via de Trompet en Broekpolder en door de polder de Uitgeesterbroek richting De Kil en het Uitgeestermeer. Terugdringen van de mate van wateroverlast. De aanleg van extra waterberging bij het gemeentehuis (reeds in ontwikkeling) en in het Noorderveld ten noordwesten van Heemskerk (reeds gerealiseerd).
3. Terugdringen van de emissies vanuit de diffuse bronnen, met vooral aandacht voor de emissies vanuit het tuinbouwgebied.
4. Het vergroten van de ecologische waarde en belevingswaarde van schoonwatertracés.
5. Aanleg van bijvoorbeeld wandelpaden langs de schoonwatertracés, naar voorzieningen ter verbetering van de hengelsport en andere recreatieve benutting van het water.
6. De ambitie om in de planperiode te starten met het oplossen van de grondwaterproblemen.

7. Meer betrokkenheid van de inwoners bij het plannen en uitvoeren van maatregelen.

Conclusie

Beheersing van water blijft voor de komende jaren een belangrijk thema. Op regionaal niveau is bekeken op welke plaatsen extra waterbergend vermogen kan worden gerealiseerd. In het Noorderveld ten noordwesten van Heemskerk is extra waterberging aangelegd.

Ook beheersing van het peil is een bovenlokale verantwoordelijkheid. In de bebouwde kom van Heemskerk dient ook in de toekomst te worden voldaan aan de normeringen die hiervoor worden gehanteerd.

4.9 Recreatie en toerisme

Analyse

Recreatie en toerisme is in Heemskerk een belangrijk element binnen de samenleving. Niet alleen voor de eigen inwoners is het belangrijk om te recreëren, mede van maatschappelijk oogpunt, maar ook het bieden van recreatieve mogelijkheden voor mensen van elders is van belang. Goede recreatieve voorzieningen dragen bovendien bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor burgers en bedrijven.

De zee, het strand, de duinen en het bosgebied zijn belangrijke recreatiegebieden voor Heemskerk. Het landgoed Marquette en het park Assumburg/ Oud Haerlem zijn daarnaast twee groene recreatiegebieden binnen de bebouwde kom. Ook het agrarisch gebied is belangrijk voor de recreatie, met name vanwege de beleving en de ruimtelijke werking ervan.

In Heemskerk ligt het toeristisch-recreatieve aanbod verspreid over de gemeente. Enerzijds concentreert het aanbod zich op het strand en het duingebied, maar anderzijds zijn er diverse gebieden met onder andere het kasteel Marquette en slot Assumburg waar verblijfstoeristen terecht kunnen. Ten oosten van de snelweg A9 liggen het Fort Veldhuis (een onderdeel van de Stelling van Amsterdam) en de Heemskerkse Golfclub.

De individualisering in de sport is niet alleen landelijk maar ook in Heemskerk waarneembaar. Wandelen, hardlopen en fietsen zijn populaire sporten. Daarnaast worden uitdagende sporten zoals mountain-biken en paardrijden veel beoefend. Belangrijk is dat de toeristisch-recreatieve infrastructuur hierop wordt aangepast.

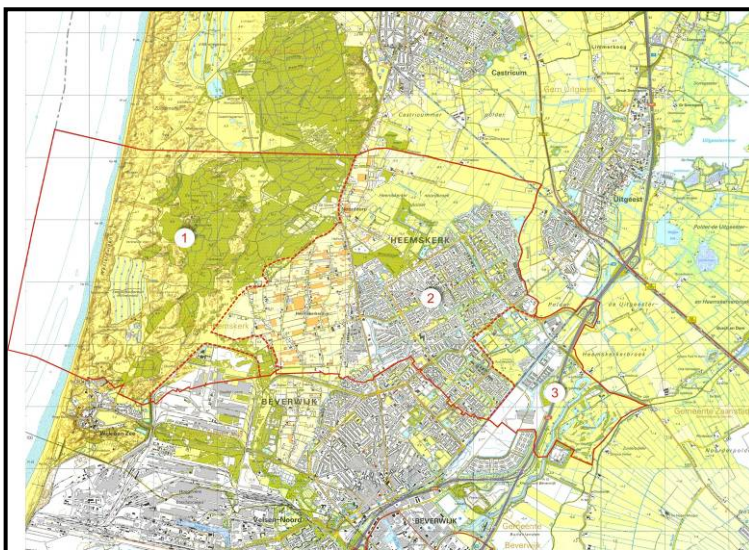
Beleid

Het gemeentelijk beleid is vastgelegd in de nota 'Tussen vloedlijn en vuurlinie; toeristisch-recreatieve nota 2008-2012'. De centrale missie is: "Het bevorderen van recreatie en toerisme met oog voor het behoud van het karakter van het dorp en het vasthouden van de diversiteit aan landschappelijke en authentieke gebieden. Het duingebied en het strand worden gezien als het stiltegebied van deze omgeving". Het uitgangspunt is om Heemskerk op toeristisch en recreatief gebied op gepaste wijze verder te ontwikkelen. Daarbij wordt o.a. op de navolgende zaken ingezet:

- respecteren van de natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten van het Noordhollands Duinreservaat;
- stimuleren van kleinschalige duurzame verblijfsaccommodaties;
- stimuleren van kwaliteitsverbetering van bestaande accommodaties en voorzieningen en routes met cultuurhistorische kwaliteiten.

De gemeente ziet ruimte voor nieuwe ontwikkelingen binnen de mogelijkheden die het bestaande landschap biedt en met respect voor de ecologische waarden en het cultuurhistorisch erfgoed. Om ongebreidelde groei te voorkomen, hanteert Heemskerk een **zonering** bestaande uit drie zones waar de toeristische ontwikkelingen in uiteenlopende mate kunnen plaatsvinden (zie figuur 4.3).

Figuur 4.3: Zonering Recreatie en Toerisme

1. **Restrictief gebied.** Dit is het duingebied en strand met als hoofdkenmerk rust en stilte. In dit gebied wordt de status quo gehandhaafd.
2. **Beperkt ontwikkelingsgebied.** Dit omvat met name de dorpskern inclusief het tuindersgebied en het noordelijk gebied van Heemskerk. Ook de bestaande campings vallen binnen deze zone. In het besef van het primaat voor de agrarische sector, is in Heemskerkerduin en Noorddorp enige ruimte voor kleinschalige recreatieve ontwikkelingen.

3. **Ontwikkelingsgebied.** Het oostelijke gebied van Heemskerk biedt kansen voor recreatieve ontwikkelingen. Daarbij kan gedacht worden aan verbetering van bestaande faciliteiten en recreatieve routes. Vanwege de aanwezigheid van vele landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden in het ontwikkelingsgebied, zijn de mogelijkheden voor nieuwe bebouwde voorzieningen (bijvoorbeeld op het gebied van verblijfsrecreatie) beperkt. De kansen zijn met name afhankelijk van de locatie. Voorzieningen in de vorm van wandel- en fietspaden kunnen de beleving van deze waarden van het gebied daarentegen vergroten.

Specifiek voor kleinschalig kamperen geldt een maximum van 40 verblijfsaccommodaties (kampeerplaatsen, Bed & Breakfast, trekhutten toegestaan bij agrarische bedrijfsgebouwen) in het tuinbouwgebied. Heemskerk stelt geen grens aan het maximaal toegestane aantal kampeerterreinen.

Conclusie

Recreatie en toerisme is van economisch belang voor Heemskerk. Niet alleen door inkomsten van toeristen, maar ook als pre voor een aantrekkelijk woon- en werkklimaat. Bovendien ziet de Toekomstvisie 2040 recreatie en toerisme nadrukkelijk als economische motor voor de toekomst.

Cultuurhistorie, natuurbeleving, routes en verblijfrecreatie vormen onder andere het aanbod. Het uitgangspunt is het behouden van de kwaliteiten die toeristen aantrekken, zoals de rust van het strand en de duinen. Om ongebreidelde groei te voorkomen is Heemskerk verdeeld in drie zones die verschillen in de mate van intensiteit van recreatie en toerisme. Ontwikkeling is gericht op stimuleren, kwaliteitsverbetering en uitbreiden van dagrecreatie afhankelijk van de mogelijkheden die de zones bieden vanwege de aanwezige ruimtelijke waarden.

4.10 Archeologie en monumenten

Analyse

Door de lange bewoningsgeschiedenis en de gunstige natuurlijke omstandigheden is er in Heemskerk een groot aantal waardevolle 'oude' elementen bewaard gebleven (zie § 2.3). Cultureel erfgoed geeft identiteit aan de kern en het buitengebied van Heemskerk en levert een bijdrage aan de kwaliteit van de leefomgeving van de inwoners.

In de woonwijk Broekpolder, is het wijkpark de Vlaskamp aangewezen als archeologisch rijksmonument. Er zijn sporen teruggevonden vanaf ongeveer 1700 voor Christus, waaronder de resten van een boerderij en een offerplaats.

Beleid

Het gemeentelijk monumenten- en archeologiebeleid (Uitvoeringsnotitie Monumentenbeleid Heemskerk 2008 en Beleidsnota Archeologie gemeente Heemsterk 2009) is gericht op instandhouding en bevordering van cultuurhistorisch erfgoed (ook ontwikkelingen). Cultuurhistorie kan worden behouden, ontwikkeld en ook versterkt, door bijvoorbeeld slecht herkenbare landschapelementen beter zichtbaar te maken of kenmerkende monumentale elementen weer terug te brengen (herconstrueren) en zo de afleesbaarheid van dorp en landschap te vergroten.

De kennis over de cultuurhistorie van de gemeente Heemskerk zal betrokken worden bij alle ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente. Cultuurhistorische en monumentale aspecten zullen meegewogen worden bij actualisatie van bestemmingsplannen en bij nieuwe ontwikkelingen op het gebied van stedenbouw en landschap.

Conclusie

De cultuurhistorische waarden fungeren als randvoorwaarde én aanknopingspunt voor de situering en invulling van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Waar mogelijk zal de herkenbaarheid en bijbehorende ruimtelijke kwaliteit worden versterkt.

4.11 Verkeer en mobiliteit

4.11.1 Auto

Analyse

De bereikbaarheid van Heemskerk is relatief goed te noemen. Er is een directe aansluiting op de A9 en ontsluitingswegen naar Beverwijk, Uitgeest, Castricum en Tata Steel. Beperkte filevorming op de A9 en Communicatieweg beïnvloedt de bereikbaarheid negatief.

Binnen de bebouwde kom zijn twee ringen de basis voor de afwikkeling van het verkeer. De beide verkeersringen zijn een structurerend ruimtelijk gegeven dat belangrijk is voor de oriëntatie door bezoekers. De binnenring (Ridder Arnoudlaan, Bachstraat, Beethovenstraat, Laan van Assumburg, Jan van Kuikweg, Koningin Wilhelminastraat, Karshoffstraat, Carel van Manderstraat) zorgt voor de verkeersafwikkeling direct rond het centrum. De buitenring is bedoeld voor en ingericht op de afwikkeling van het autoverkeer op grotere schaal en bestaat uit de Tolweg, De Baandert, Mozartstraat / Jonkheer Geversbaan en de Jan Ligthartstraat. Via de Plesmanweg en de Hoflaan/ Beneluxlaan wordt er direct aangesloten op het stedelijk gebied van Beverwijk. De Rijksstraatweg en de Westelijke Randweg vormen de verbinding naar Castricum, Beverwijk en Velsen.

Beleid

In 2009 is het Heemskerks Verkeersstructuurplan 2009-2015 opgesteld, waarbij voor de diverse wegen de categorisering is uitgewerkt. Hierin is rekening gehouden met de verwachte mobiliteitsgroei en de mogelijke aanleg van de verbinding A8-A9. Bij het opstellen heeft afstemming met buurgemeenten

plaatsgevonden. De hoofdverkeersstructuur is weergegeven in figuur 4.4.

De wegencategorisering, zoals aangegeven in het Verkeersstructuurplan, gaat uit van stroomwegen (A9) en van twee typen gebiedsontsluitingswegen en is van belang voor de inrichting van wegen.

Figuur 4. 4: Wegencategorisering Heemskerk (Bron: Verkeersstructuurplan 2009-2015)

Voor de verbinding van de A8 met de A9 is door de regiogemeenten en provincie een voorkeursvariant neergelegd bij het Rijk. De voorkeursvariant gaat uit van een aansluiting van de A8 op de A9 bij de aansluiting Heemskerk. Het Rijk heeft besloten dat de verbinding vooralsnog (tot 2020) niet wordt aangelegd.

Conclusie

Veranderingen in de wegenstructuur kunnen een grote impact hebben. Voor de komende periode wordt uitgegaan van de in het Verkeersstructuurplan beschreven hoofdstructuur.

Voor het centrum zal middels een nader te houden parkeer – en verkeersonderzoek worden onderzocht of en zo ja, hoe het centrum autoluwder dan wel autovrij gemaakt moet en kan worden.

Een mogelijke knip op de Rijksstraatweg nabij de rotonde met de Westelijk Randweg kan leiden tot wijzigingen van de verkeersintensiteiten en -afwikkeling in deze omgeving. De knip heeft tot doel dat het doorgaande autoverkeer tussen Heemskerk en Beverwijk over de Rijksstraatweg te beperken. De gemeente voert momenteel een onderzoek uit naar de mogelijkheden en effecten van een dergelijke knip.

Indien op planlocatie Tolhek het Rode Kruis Ziekenhuis wordt gerealiseerd, is een rechtstreekse verbinding vanaf de rotonde richting het ziekenhuisterrein beoogd. Hierdoor wordt de Communicatieweg tussen de rotonde en de Tolweg ontzien van extra verkeer van en naar het ziekenhuis. Bij de definitieve keuze van de transformatie van Tolhek naar een ziekenhuisterrein zal deze verkeersmaatregel nader worden onderzocht en uitgewerkt.

4.11.2 Fiets

Analyse

Het fietsnetwerk van Heemskerk is in principe goed op orde. De meeste bestemmingen, ook buiten Heemskerk, zijn goed bereikbaar per fiets. Op een aantal plekken ontbreekt echter een goede fietsverbinding of is de huidige fietsverbinding voor

verbetering vatbaar. Op bijgaand kaartje uit het Verkeersstructuurplan van Heemskerk is dit aangegeven. Het betreft de fietsverbindingen tussen Maerelaan en Zevenhoeven, tussen het station en het centrum en tussen de Communicatieweg en het station. De fietsroutes die een regionale verbinding vormen tussen voorzieningenclusters moeten worden opgewaarderd.

Beleid

Om het fietsen verder te stimuleren zal worden gestreefd het fietswerk verder te optimaliseren en te completeren en de ontbrekende schakels in het fietsnetwerk te realiseren.

Figuur 4.5: Fietsnetwerk gemeente Heemskerk (Bron: Verkeersstructuurplan 2009-2015)

Conclusie

Het fietsnetwerk (zie figuur 4.5) zoals uitgewerkt in het Verkeersstructuurplan is leidraad in het gemeentelijk beleid.

4.11.3 *Openbaar vervoer*

Analyse

De NS-stations Beverwijk, Castricum en Uitgeest zijn voor veel Heemskerkers belangrijker dan het station Heemskerk zelf. Redenen hiervoor zijn dat er vanaf Beverwijk en Uitgeest meerdere verbindingsmogelijkheden zijn en dat de buslijnen die door Heemskerk voeren station Heemskerk niet aandoen, maar wel de twee andere.

Beleid

In de Toekomstvisie 2040 heeft het openbaar vervoer een belangrijke rol in de bereikbaarheid van Heemskerk in de regio. Als opties worden genoemd een light rail verbinding met de Metropoolregio Amsterdam en goede verbindingen tussen de verschillende vervoersmiddelen.

Op kortere termijn is het wenselijk de routing van de buslijnen in Heemskerk te blijven verbeteren en te streven naar een bereikbaarheid per bus van het NS-station, mede in het kader van maatschappelijke doelstellingen (bijvoorbeeld voor ouderen) en de bijdrage aan een duurzame mobiliteit.

Regionet moet zorgen voor de opwaardering van het openbaar vervoer tussen Beverwijk, Heemskerk en Uitgeest. Op dit moment wordt voor lijn 73 het Regionet opgezet. Het is de bedoeling dat deze buslijn die door Heemskerk loopt, aanzienlijk wordt versneld. Deze versnelling kan bereikt worden door de route van lijn 73 zodanig te kiezen dat deze op zijn weg zo min mogelijk obstakels tegenkomt. Een en ander zal wel de rest van het busnetwerk van Heemskerk beïnvloeden. De komende tijd vindt hierover nader overleg plaats tussen Provincie, Gemeente, Buurtgemeenten en Vervoerder.

Ook vraagafhankelijk vervoer draagt bij aan de verhoging van de bereikbaarheid per openbaar vervoer.

Conclusie

Het openbaar vervoer richt zich op het optimaliseren van routes in het algemeen en de aansluiting van een buslijn op het NS-station en een betere bereikbaarheid voor maatschappelijke doelgroepen. Duurzame mobiliteit is een aandachtspunt in het actuele verkeersbeleid van Heemskerk.

4.12 Milieuaspecten / duurzame ontwikkeling

Analyse

Heemskerk ligt in een regio waar milieuaspecten dagelijkse aandacht verdienen. Het integrale beeld van milieu is dat het een complex probleem is en dat ze zich niet aan grenzen houdt. Dit is uiteraard waar en Heemskerk ligt bovendien in een vrij zwaar belaste regio. Toch worden tegenwoordig steeds meer kansen gezien voor een goed milieubeleid, wanneer dat in een bredere context van duurzame ontwikkeling wordt geplaatst.

Mondiale onderwerpen als klimaatverandering, waterbeheersing en duurzame energievoorzieningen worden vertaald naar nationaal en lokaal niveau (in regelgeving en doelstellingen). De structuurvisie van de provincie Noord-Holland is hier een voorbeeld van. Dit biedt kansen om vanuit deze urgenties de leefbaarheid in de regio en dus in Heemskerk te garanderen voor nu en voor de toekomst. Milieu en duurzaamheid zijn niet langer volgend, maar steeds meer volwaardig en soms zelf vormend aan ruimtelijke kwaliteit en duurzaam ruimtegebruik.

Beleid

Het Milieubeleidsplan van de gemeente Heemskerk (2008-2012) heeft als doel een koppeling te vormen tussen milieu en de overige beleidsterreinen. De belangrijkste grondslagen van het milieubeleid zijn:

- waarborgen van de leefbaarheid;
- optimaal gebruik van regelgeving;
- voorbeeldfunctie voor de gemeentelijke organisatie;
- bevorderen van duurzame ontwikkeling;
- bijdragen aan tegengaan van klimaatverandering;
- strategie voor uitvoering gericht op samenwerking.

Het milieubeleid is vertaald in concrete doelstellingen ingedeeld in onderstaande twee thema's. Voor de doelstellingen wordt verwezen naar het Milieubeleidsplan, de koppeling met andere beleidsvelden dient over en weer actief te worden gelegd. Milieu- en duurzaamheidsaspecten dienen als vanzelfsprekend vanaf het beginstadium een volwaardige positie te krijgen.

1. Bevorderen van duurzame ontwikkeling

Dit thema bevat doelstellingen op de volgende onderwerpen:

- voorbeeldfunctie gemeentelijke organisatie;
- stimuleringsbeleid duurzame ontwikkeling;
- het nieuwe wonen;
- maatschappelijk verantwoord ondernemen;
- natuur- en milieueducatie.

2. Leefomgevingskwaliteit

Bij het verhogen van de leefomgevingskwaliteit gaat het om onderwerpen als:

- natuur en biodiversiteit;
- externe veiligheid;
- bodem (nader uitgewerkt in het Bodembeleidsplan);
- luchtkwaliteit;
- geluidhinder (nader uitgewerkt in het EU actieplan geluid);
- vliegverkeer Schiphol (nader uitgewerkt de Strategische Nota Schiphol);
- milieuvergunningen en handhaving.

Conclusie

De Toekomstvisie 2040 noemt duurzaamheid als één van de kernkwaliteiten van Heemskerk. Milieubeleid en duurzame ontwikkeling hebben dan ook een volwaardige en soms zelfs vormende rol bij de duurzame ruimtelijke ontwikkeling van Heemskerk. Dat is niet alleen op het gebied van duurzaam

bouwen en energiebesparing, maar ook voor bereikbaarheid, de waterhuishouding, de groene omgeving en het leefklimaat. Het milieubeleidsplan stelt hiervoor de kaders en wordt gekoppeld aan de andere beleidsvelden. Het milieubeleid van Heemskerk probeert daarin ook aan te sluiten op de Structuurvisie van de provincie Noord-Holland.

Vanuit de verwachte klimaatverandering en aandacht voor leefbaarheid van de leefomgeving zal duurzame ontwikkeling verankerd moeten worden in gemeentelijk beleid. Dit onderwerp raakt alle beleidsvelden van natuur, water, mobiliteit, energieverbruik, waterhuishouding etc. Het milieubeleid is daarvoor een platform. Een gericht milieubeleid met een volwaardige en soms zelf vormende rol stelt hiervoor de kaders en werkt door in andere beleidsvelden.

projectnr. 8796-188848
mei 2011, revisie 04

Kiezen voor kwaliteit
Structuurvisie Heemskerk 2020
Gemeente Heemskerk

5 Interpretatie analyses

5.1 Programmatische interpretatie

Gezien de te verwachten bevolkingsontwikkeling zal er meer vraag zijn naar woningen, die geschikt zijn voor ouderen. Het woningbouwprogramma van de afgelopen jaren is geënt op de trends op het gebied van vergrijzing, kleinere huishoudens en toenemende welvaart. Uit recent woonmarktonderzoek blijkt echter dat ondanks de vergrijzing een grondgebonden woning het ideaalbeeld blijft. De Heemskerkse woonvoorraad bestaat nu uit relatief veel appartementen. Mede doordat de woningbouwproductie grotendeels gerealiseerd moet worden op binnenstedelijke locaties, ligt ook in de huidige bouwvoornemens het accent op appartementen. Conclusie is dan ook dat in kwantitatieve zin voldoende woningbouwplannen bestaan om tot 2020 de vraag te vervullen, maar dat gelet op de verwachte ontwikkelingen in de vraag te veel appartementen en te weinig grondgebonden woningen worden gebouwd. Hierbij dient het programma goed afgestemd te zijn met dat van Beverwijk, aangezien beide gemeenten één woonmarkt vormen.

De uitbreidingswijken Broekpolder en Waterkokers-Lunetten zijn vrijwel voltooid, zodat de woningbouwproductie voornamelijk op herstructureringslocaties zal moeten worden gerealiseerd. Ook de ontwerp-structuurvisie Noord-Holland hanteert als uitgangspunt dat de extra toevoeging van woningen binnen het bestaande stedelijke gebied dient plaats te vinden. Deze structuurvisie moet daarom antwoord geven op de vraag in hoeverre en op welke wijze Heemskerk hieraan invulling kan geven.

In economische zin bestaan kansen op het gebied van toerisme, recreatie, sport, duurzame hoogwaardige industrie, dienstverlening en tuinbouw. Binnen de gemeentegrenzen hoeft geen nieuw bedrijventerrein ontwikkeld te worden. Op De Houtwegen en De Trompet is nog voldoende ruimte om in de lokale vraag te kunnen voorzien. De regionale vraag wordt in eerste aanleg opgevangen op het Business Park IJmond. Verduurzaming van de bedrijventerreinen is een belangrijke ambitie.

Onderzoek heeft aangetoond dat van kantoorontwikkeling op enige schaal moet worden afgezien. Alleen voor de lokale markt zou hier en daar een gebouw gerealiseerd kunnen worden. Kantoor aan huis moet wel mogelijk zijn. Ook op het gebied van detailhandel en horeca zijn geen grote uitbreidingen voorzien.

Heemskerkduin dient zich op lange termijn te ontwikkelen tot een groene, toeristische zone waar duurzame tuinbouw wordt gecombineerd met andere kleinschalige functies. Op korte termijn betekent dit ruimte voor schaalvergroting en specialisatie in de tuinbouw enerzijds en verbrede landbouw, nieuwe economische dragers (wonen en zorg), beperkt landelijk wonen en kleinschalige recreatie anderzijds.

De gemeenteraad ziet sport als een middel om een aantal Wmo-doelstellingen te bereiken. De gymnastiekzalen die de gemeente heeft zijn over het algemeen redelijk oud (30 tot 40 jaar). Voor de sportvoorzieningen is een kwaliteitsverbetering noodzakelijk. Tevens is het de vraag of de kwaliteitsverbetering van accommodaties gekoppeld kan worden aan multifunctioneel gebruik van deze accommodaties voor bijvoorbeeld sociaal-cultureel werk, buurtmanifestaties en culturele uitvoeringen. Het zou toegevoegde waarde kunnen hebben als in iedere buurt (zes stuks in de gemeente) een multifunctionele accommodatie beschikbaar kan komen. Een aantal accommodaties van verenigingen, zoals tennis en scouting, wordt slechts gedurende bepaalde perioden per jaar gebruikt. Gelet op mogelijkheden van multifunctioneel gebruik is het aan te bevelen te onderzoeken of deze accommodaties niet betrokken kunnen worden voor multifunctioneel gebruik.

Mede als gevolg van de hoge ambities in de Toekomstvisie kan op termijn de noodzaak van nieuwe (buiten)voorzieningen ontstaan. Daarnaast heeft de gemeenteraad uitgesproken dat in de buurten meer ruimte zou moeten komen voor 'beweegplekken'.

Opvallend is dat de gemeente veel voorzieningen in zich herbergt. De spreiding van de voorzieningen laat echter te wensen over. Westelijk van het centrum van de gemeente ontbreken veel voorzieningen (Commandeurs / Waterakkers / duin tot Dorp). In dit gebied worden peuterspeelzaalvoorzieningen gemist en dit gebied heeft mogelijkheden voor woon-zorgcomplexen (bijv. Westertuinen en gebied ten westen van Rijksstraatweg).

Vanuit onderwijs komen geen nieuwe ruimteclaims. De komende jaren zal het leerlingenaantal op de meeste basisscholen licht

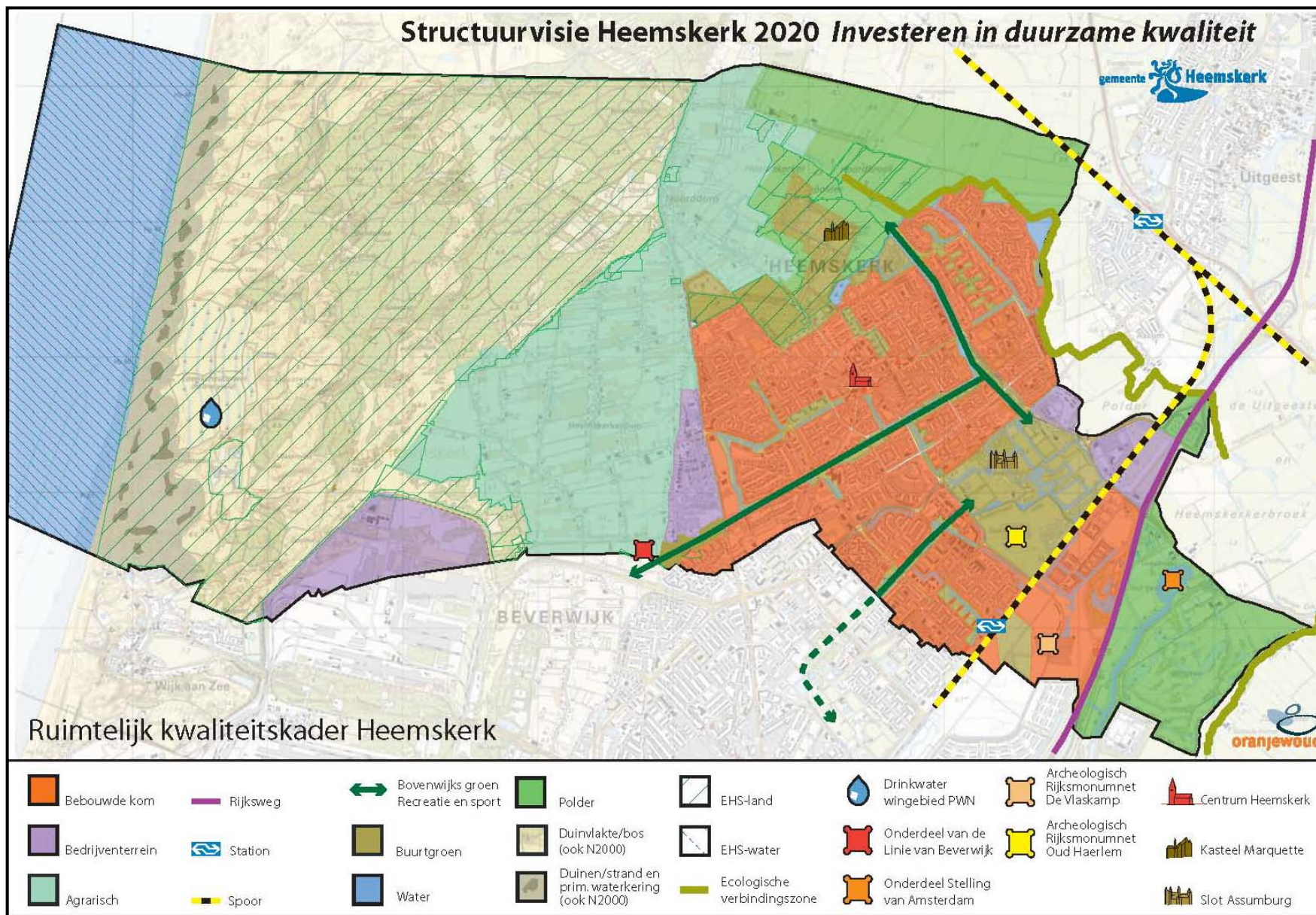
dalen. Eventueel vrijkomende ruimten in bestaande basisscholen worden ingezet voor het Brede School concept. Op langere termijn dient er rekening mee gehouden te worden dat weer een verjonging van de bevolking zal optreden gezien de samenstelling van de woningvoorraad.

De gemeente is verdeeld in vier woonzorgzones. In een woonzorgzone wonen circa 10.000 inwoners. Hiervan uitgaande zou de gemeente evenredig verspreid over de gemeente vier zones moeten hebben. Er zijn weliswaar vier locaties, maar ze zijn niet optimaal verspreid over de gemeente. In een opstellen accommodatiebeleid zal gestreefd worden naar behoud of aanpassing van bestaande voorzieningen in de vier woonzorgzones en aanpassingen gericht op een betere spreiding daar waar nodig in kwantiteit, kwaliteit of uitbreiding aanbod. Een evenwichtige spreiding kan worden bereikt door een integrale benadering die afgestemd is op o.a. demografische ontwikkeling van buurten, op het beschikbare woningaanbod voor doelgroepen (indien relevant na herstructurering), maar ook het Wmo beleid en meedoen aan de samenleving.

Beheersing van water blijft voor de komende jaren een belangrijk thema. Hiertoe is in het Noorderveld ten noordwesten van Heemskerk extra waterberging aangelegd.

Duurzaamheidsaspecten krijgen steeds vaker een passender rol dan voorheen bij de verschillende beleidsvelden. Een duurzaam-functioneel gebruik van de ruimte en gebouwde omgeving wordt steeds belangrijker in de toekomst. Zuinig omgaan met de ruimte, ruimte voor water, duurzame en zuinige energiehuishouding in de gebouwde omgeving, het zijn allemaal onderwerpen voor een duurzame toekomst.

De gemeente Heemskerk zal dan ook - in lijn met de provinciale structuurvisie - bij de invulling van haar programmatische claims werken vanuit het principe van **duurzaam ruimtegebruik**. Bij de uitwerking van nieuwe (her)ontwikkelingen zullen principes als intelligente verkaveling, energievisie, collectieve voorzieningen en combinaties van functies worden toegepast.

5.2 Ruimtelijke interpretatie

De bebouwde kom van de gemeente Heemskerk wordt omgeven door vier verschillende landschappen, met elk hun specifieke kwaliteiten. Rondom de bebouwde kom van Heemskerk liggen - van west naar oost - achtereenvolgens het strand- en duinlandschap, het glastuinbouwgebied en het polderlandschap. Elk van deze landschappen representeert op eigen wijze de geschiedenis van Heemskerk, en is daarom van grote cultuurhistorische dan wel landschappelijke waarde. Vastgegroeid aan de zuidzijde van Heemskerk ligt het verstedelijkte landschap van Beverwijk. Beverwijk is met name van belang voor Heemskerk vanwege de werkgelegenheid en het voorzieningenapparaat, bijv. de schouwburg, de bioscoop en het voortgezet onderwijs.

De bebouwde kom van Heemskerk grenst nergens direct aan de duinen. Westelijk vormt het glastuinbouwgebied de overgang van Heemskerk naar het duingebied toe. Aan de noordwestzijde ligt Noorddorp tussen Heemskerk en de duinen. De hoofdontsluiting loopt langs de rand van de bebouwde kom, die inclusief het centrum goed bereikbaar is voor autoverkeer. Het openbaar vervoer netwerk in Heemskerk is voor verbetering vatbaar, er loopt geen busroute door het centrum van Heemskerk en een busverbinding tussen het centrum en het N.S.-station ontbreekt eveneens, net als een doorgaande verbinding met Broekpolder.

Binnen de bebouwde kom van Heemskerk ligt een aantal grote groenelementen. Deze vormen de bovenwijkse groenstructuur die van de ene naar de andere kant door het stedelijk gebied loopt en het Heemskerkse groen verbindt met het buitengebied. De potentiële kwaliteiten van de geschetste bovenwijkse groenstructuur, die deels al goed functioneert, kunnen met

enkele ingrepen sterker tot uitdrukking worden gebracht. Deze ingrepen hebben in eerste instantie betrekking op de continuïteit van de structuur, en de verbindende functie tussen grotere groenelementen.

Kenmerkend voor de bebouwde kom van Heemskerk is dat deze is opgebouwd uit ruimtelijke eenheden - afzonderlijke woonbuurten - die onderling verbonden worden door (brede) groene profielen. De afzonderlijke buurten zijn over het algemeen verschillend van structuur en opbouw, en geven een goede dwarsdoorsnede van de wisselende stedenbouwkundige opvattingen van de afgelopen 50 jaar. Het totale beeld van Heemskerk wordt echter niet zozeer bepaald door de verschillen, maar juist door de onderlinge overeenkomsten tussen de wijken. In het algemeen is er sprake van een aantrekkelijke groene woonomgeving. De bebouwing bestaat veelal uit ééngesinswoningen in een lage dichtheid, en verkeert bouwtechnisch in een goede staat. Bijna elke buurt vormt een afgerond geheel.

De belangrijkste kwaliteit van de afzonderlijke wijken - en dus van Heemskerk als geheel - is dat de wijken zonder uitzondering beschikken over één of meerdere fraaie groene randen, vaak gecombineerd met water. Waar de wijken aan het buitengebied of aan de bovenwijkse groenstructuur grenzen, neemt de kwaliteit van de rand alleen maar toe.

De vraag is of binnen de stedelijke contour (roodgekleurd in het Ruimtelijk kwaliteitskader op de vorige bladzijde) substantiële toevoeging van woningen mogelijk is. Verdichting binnen de bestaande (laagbouw)wijken zonder grootschalige sloop lijkt geen reële optie. Een aantal wijken is ruim opgezet met ogenscheinlijk mogelijkheden tot verdichting. Leidraad bij een eventuele verdichting is dat deze niet mag leiden tot aantasting

van bestaande (groen-) kwaliteiten, waarmee de kwaliteit en identiteit van de wijk kan verdwijnen.

Binnen de bebouwde kom komen binnenkort enkele gebieden beschikbaar vanwege het vervallen van de huidige functie. Ook zijn er gebieden met een zeer extensief grondgebruik. Deze komen bij uitstrek in aanmerking voor verdere verdichting. Binnen de binnenring betreft het het project aan de Beethovenstraat. Buiten de binnenring zijn de Stationsomgeving en De Velst te benoemen als primaire onderzoeksgebieden voor verdere verdichting.

Op een aantal plekken in Heemskerk zijn verbeteringen mogelijk en gewenst. Meestal betreft het de rand van een woonwijk, waar flats staan. Over het algemeen zijn deze vier tot zes lagen hoog, er zijn ook incidentele uitschieters tot maximaal 12 lagen bijv. langs de Luxemburglaan. De hoogbouw is niet storend aanwezig, zij het dat ze in sommige gevallen afbreuk doet aan het omringende gebied. Meest specifieke voorbeelden hiervan zijn de flats langs de Tolweg, tegenover Park Assumburg/Oud Haarlem. De flats langs de Tolweg vormen een barrière tussen de achterliggende wijk Assumburg en het park. Niet zozeer de hoogte is storend maar vooral de situering, in het verlengde van de straten van Assumburg. Het zicht vanuit de wijk op het park wordt daardoor tot nul gereduceerd. Een derde voorbeeld is de hoogbouw langs de Jan Ligthartstraat. Hiervoor geldt ook dat niet zozeer de hoogte storend is, maar dat het zicht op de achterliggende groenstrook van de wijken Commandeurs en Waterakkers-Lunetten geblokkeerd wordt.

Uitgangspunt bij deze structuurvisie is behoud en zo mogelijk versterking van de bestaande ruimtelijke kwaliteiten. Het belang van de ruimtelijke kwaliteiten zit in de waarde voor de toekomst: ze dienen behouden te blijven en waar nodig te worden

versterkt. Door het ruimtelijke kwaliteitskader als basis te nemen voor toekomstige ontwikkelingen wordt invulling gegeven aan de duurzaamheidsgedachte.

5.3 Conclusies en Randvoorwaarden

Heemskerk kent vooral een regionale markt voor wonen, werken en deels voorzieningen. De opgaven vragen vooral aanpassingen of ontwikkelingen binnen het kader van de kern Heemskerk. Het belangrijkste doel is het maken van een kwaliteitslag door behoud, verbeteren of veranderen. De komende jaren is geen behoefte aan nieuwe uitleglocaties.

De vraag naar ruimte zal de komende jaren vooral het gevolg zijn van de vraag naar woningen. Voorkomen moet worden dat het bijbouwen van woningen leidt tot een aantasting van de ruimtelijke kwaliteit, zoals die is gedefinieerd in hoofdstuk 3. Via een thematische benadering kan de komende jaren invulling gegeven worden aan het versterken van de ruimtelijke kwaliteit van de gemeente.

‘Een groene gemeente in een groene omgeving’ is een goede typering voor de bestaande situatie van Heemskerk. Deze karakteristiek is dan ook het belangrijkste uitgangspunt voor de verdere ontwikkeling van Heemskerk.

In het buitengebied dient de Heemskerkerpolder in z'n huidige vorm gehandhaafd te blijven. Het overgebleven poldergebied vormt een prachtige ruimtelijke overgang tussen Castricum, Uitgeest en Heemskerk. Bebouwen van deze strook, ook in een lage dichtheid of met vrijstaande bebouwing, gaat hoe dan ook ten koste van de essentiële karakteristiek van het polderlandschap, te weten leegte, ruimte en weids uitzicht.

Onderzocht moet worden hoe de relatie tussen het park Assumburg/Oud Haerlem en het groene buitengebied versterkt kan worden.

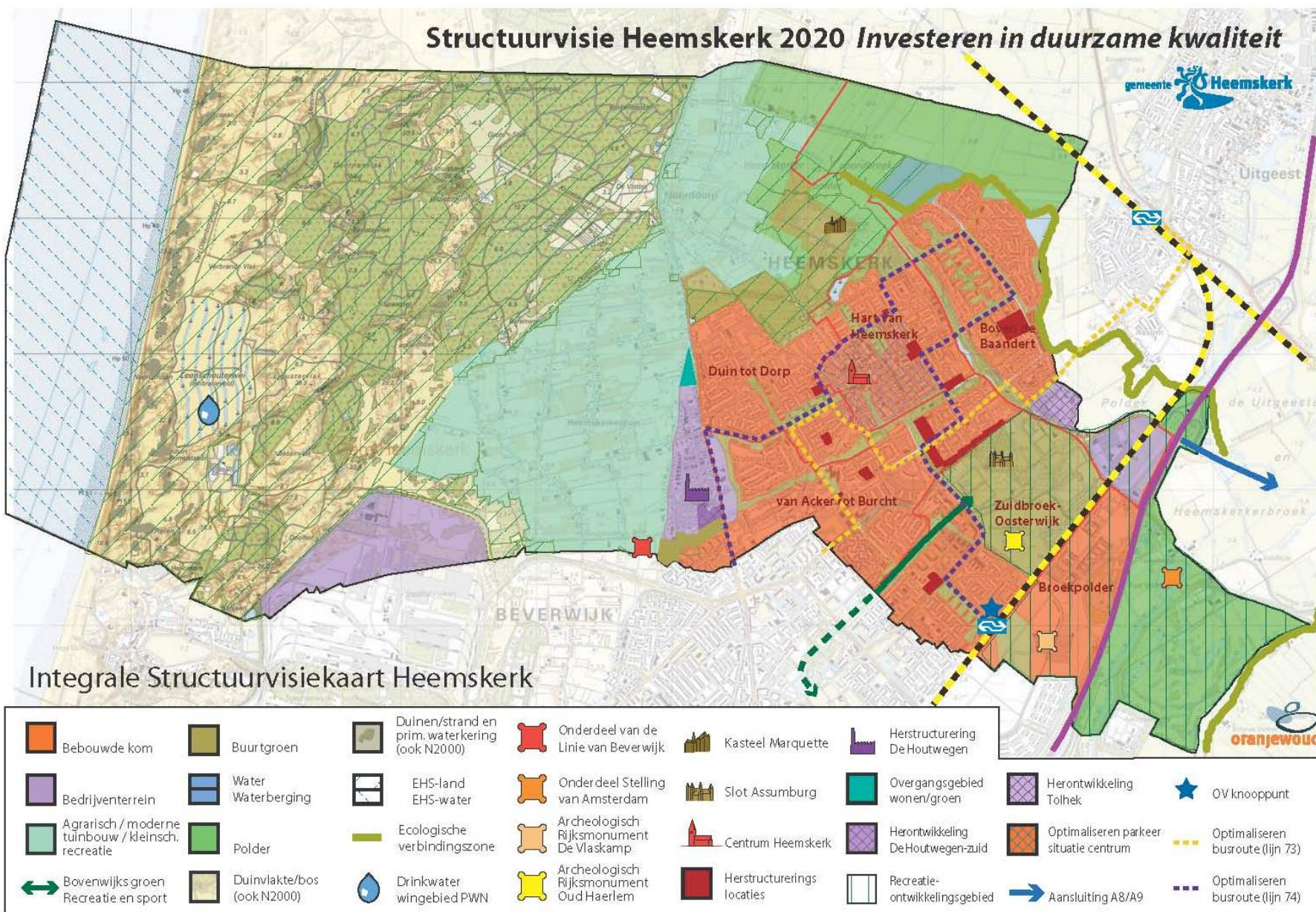
Het tuinbouwgebied Heemskerkerduin/Noorddorp heeft in samenhang met haar functie een eigen ruimtelijke karakteristiek. Deze bestaat uit de historisch tot stand gekomen wegenstructuur in combinatie met de afwisseling van kassen en volgrondteelt, waarbij woningen in principe alleen voorkomen als onderdeel van agrarische bedrijven. In economische zin is hier behoefte aan ruimte voor schaalvergroting en specialisatie enerzijds en verbrede landbouw, nieuwe economische dragers (wonen en zorg), beperkt landelijk wonen en kleinschalige recreatie.

Er is een duidelijk onderscheid te maken tussen het groene buitengebied en de bovenwijkse groenstructuur en het buurtgroen binnen de bebouwde kom. Verder is aangegeven dat enerzijds binnen de bebouwde kom de groenstructuur voor verbetering vatbaar is, en anderzijds juist aan de randen van de afzonderlijke wijken, in de groenstructuur, herstructurering vaak wenselijk is. Essentie van de opgave binnen de bebouwde kom is het op elkaar afstemmen van deze twee uitgangspunten.

Binnen de bebouwde kom zijn daarom een tweetal type ingrepen aan te bevelen, die onafhankelijk van elkaar uitvoerbaar zijn. Het eerste type is gericht op het verbeteren van de kwaliteiten middels het verdichten van de aangeduide 'lege' gebieden. Daarnaast is een aantal locaties te benoemen waar de herstructurering gericht zou moeten zijn op het optimaliseren van de bestaande kwaliteiten. Belangrijk verschil is dat eerstgenoemde ingrepen a priori gericht zijn op uitbreiden van de woningvoorraad terwijl de tweede de ruimtelijke hoofdstructuur van Heemskerk als uitgangspunt hanteert, met

name de groenstructuur. Laatstgenoemde sluit verdichten van, of toevoegingen aan de woningvoorraad niet per definitie uit.

Aan de hand van voornoemde conclusies en randvoorwaarden is in 2003 een aantal onderzoeksgebieden geselecteerd die een nadere uitwerking behoeven. Het betreft grofweg de gehele strook langs de Jan Ligthartstraat tot aan het station van Heemskerk, en de gehele bovenwijkse groenstructuur inclusief de bebouwing langs de Tolweg. Voor de komende tien jaar staan elf inbreidingslocaties in de bebouwde kom van Heemskerk op het programma ('2^e tranche herstructurering'). Ook voor de stationsomgeving is in de planperiode een herontwikkeling voorzien.

6 Ontwikkelingsvisie

Heemskerk wil een diverse en evenwichtige gemeente zijn en blijven in velerlei opzichten. Diversiteit, vitaliteit, duurzaamheid en 'groen' zijn de kernbegrippen voor de toekomst. In de Strategische Toekomstvisie "Het geheim van de IJmond" is hiertoe koers op hoofdlijnen voor de lange termijn (tot 2040) uitgezet, die bestaat uit de volgende onderdelen:

- Inzetten op behoud huidig aantal inwoners
- Inzetten op sociale cohesie en betrokken buurten
- Inzetten op sport, toerisme en duurzame industrie
- Inzetten op open verbindingen met de regio
- Inzetten op dynamisch woonbeleid
- Inzetten op onderwijs en kennis
- Autovrij centrum met dorps karakter
- Positie als 'groene long' van de metropoolregio Amsterdam
- Inzetten op samenwerking met IJmond en profileren eigen sterke punten

De structuurvisie beschrijft het ruimtelijk beleid voor de komende 10 jaar, maar sorteert tegelijkertijd voor op de lange termijn ambities van de Strategische Toekomstvisie. De bestaande ruimtelijke kwaliteiten zijn de basis voor nieuwe ontwikkelingsmogelijkheden. De ontwikkelingsvisie richt zich dan ook op het behoud en versterken van de kwaliteiten van het buitengebied en het optimaliseren en verbeteren van de bestaande stedelijke omgeving. Geen grote uitbreidingen, maar investeren in duurzame kwaliteit.

6.1 Ruimtelijke kwaliteiten als basis

De ruimtelijke kwaliteit van Heemskerk wordt gevormd door de kenmerkende open- en natuurlandschappen als contrast met de kern, de waardevolle natuur dichtbij de kern, het vele groen in de kern, de meervoudige functie van water, de bijzondere cultuurhistorie en gerichte aandacht voor milieuaspecten en duurzame ontwikkeling. Bovendien vervult het buitengebied van Heemskerk op regionaal niveau een belangrijke positie als groene long van de Metropoolregio Amsterdam. De ruimtelijke kwaliteiten vormen samen de basislaag voor Heemskerk, die zal fungeren als voorwaarde voor ruimtelijke ontwikkelingen.

Ruimtelijke ontwikkelingen worden alleen toegestaan als ze geen afbreuk doen aan de kernkwaliteiten van Heemskerk en deze bij voorkeur zelfs versterken. Voor het landschap betekent dit het herkenbaar houden van de ontstaansgeschiedenis en het behouden van de contrasten tussen (open) landschap en de stedelijke kern. Het strand- en duinlandschap mag hierin beïnvloed worden door de toekomstig sterkere rol als primaire waterkering in verband met klimaatveranderingen. Zoetwaterwinning in de duinen blijft behouden.

Voor natuur gaat het om het vergroten van de natuurbeleving en het realiseren van goede verbindingen tussen natuurgebieden via het open weidegebied. Tevens is een goede afstemming met functioneel gebruik zoals het tuinbouwgebied belangrijk voor ecologische waarden.

De cultuurhistorische waarden worden beschermd en beter beleefbaar gemaakt voor eigen bewoners en voor toeristen.

Cultuurhistorie staat open voor het betrekken bij en ruimte bieden voor (economische) ruimtelijke ontwikkelingen.

Het groen in het stedelijk gebied vervult een belangrijke functie en dient behouden te blijven. Bij herstructurering is de kwaliteit en functionaliteit een aandachtspunt. Schoon water en voldoende ruimte voor berging staan voorop naast de functionele kwaliteit van water.

Milieuaspecten en duurzame ontwikkeling worden volwaardig in ontwikkelingen betrokken. Milieuhinder dient voorkomen te worden en wordt teruggedrongen waar nodig. Duurzame ontwikkeling is leidraad voor al het toekomstig handelen en uit zich in klimaatbestendige en CO₂-neutrale ontwikkelingen. Dit is van invloed op de ontwikkeling van woningen, bedrijven, recreatie, mobiliteit, zoetwaterwinning etc. De kaders en doelstellingen voor integrale afstemming met beleidsvelden zijn opgenomen in het Milieubeleidsplan en vinden aansluiting bij de Structuurvisie van de provincie Noord-Holland. De primaire waterkering staat in geen geval onder druk en zal ook bij klimaatveranderingen de benodigde ruimte krijgen om het veiligheidsniveau te garanderen.

6.2 Buitengebied

Het buitengebied van Heemskerk kent een drietal landschapsvormen: de open weidegebieden, het duinlandschap en het tuinbouwareaal.

Open weidegebieden/ polder

In het buitengebied dient de Heemskerkerpolder in z'n huidige vorm gehandhaafd te blijven. De open weidegebieden richting Castricum en Uitgeest geven 'lucht' aan de bewoners van de

streek en bieden interessante zichtlijnen. In die zin hebben dergelijke gebieden, naast veeteelt, ook een waardevolle recreatieve betekenis. Het overgebleven poldergebied vormt een aantrekkelijke ruimtelijke overgang tussen Castricum, Uitgeest en Heemskerk. Bebouwen van deze strook, ook in een lage dichtheid of met vrijstaande bebouwing, gaat hoe dan ook ten koste van de essentiële karakteristiek van het polderlandschap, te weten leegte, ruimte en weids uitzicht. De relatie tussen het park Assumburg/Oud Haerlem en het groene buitengebied dient behouden te blijven. In dit gebied zijn combinaties van functies aanwezig zoals waterberging, recreatie en ecologische verbindingzone.

Duinlandschap

Het duingebied (en strand) heeft naast haar landschappelijke en ecologische waarde een belangrijke functie voor de (sportieve) recreatie. Het één dient het ander niet uit te sluiten. De kernwaarden rust en stilte staan hier voorop. De primaire waterkering wordt gevormd door het strand en duinen en dient het veiligheidsniveau altijd te kunnen handhaven. Waterwinning blijft in de toekomst gehandhaafd.

Tuinbouwareaal

Het tuinbouwgebied Heemskerkerduin/Noorddorp heeft in samenhang met haar functie een eigen ruimtelijke karakteristiek. Deze bestaat uit de historisch tot stand gekomen wegenstructuur in combinatie met de afwisseling van kassen en volleggrondsteelt, waarbij woningen in principe alleen voorkomen als onderdeel van agrarische bedrijven. De tuinbouw wordt positief gewaardeerd en in goed overleg wordt gewerkt aan bedrijfsoptimalisatie, landschappelijke uitstraling, recreatief medegebruik en het verbeteren van de waterhuishouding en -kwaliteit. Het beleid zoals vastgelegd in het bestemmingsplan Heemskerkerduin / Noorddorp biedt ruimte voor verdere

ontwikkeling tot moderne en duurzame glastuinbouw, met medegebruik van kleinschalige recreatie. Bij het passeren van de 14 hectare aan nieuwe glastuinbouwbedrijven wordt 'vinger aan de pols' gehouden middels monitoring van de effecten van de ontwikkelingen op het Noordhollands Duinreservaat.

6.3 Stedelijk gebied

Tot 2020 wordt geen verdere uitbreiding met woningbouw en bedrijvigheid voorzien dan de reeds ingezette en voor een deel afgeronde bebouwing in Waterakkers-Lunetten, Broekpolder en De Trompet. De prognoses en (plan)capaciteit van de bestaande voorraad en plannen is zodanig dat verdere uitbreiding niet aan de orde is. Binnen de bebouwde kom zijn twee type ingrepen nodig, die onafhankelijk van elkaar uitvoerbaar zijn:

3. verdichten met respect voor bestaande kwaliteiten.
4. herstructurering om de kwaliteiten te optimaliseren.

Wonen

Heemskerk richt zich op het faciliteren van de autonome bevolkingsgroei. Om beter aan te sluiten op de toekomstige vraag van bewoners dient er binnen de mogelijkheden te worden gestreefd naar meer grondgebonden woningen ten koste van appartementen. Uitgangspunt is het behouden van de huidige ruimtelijke kwaliteit van de kern als kernwaarde, zodat verdere verdichting niet gewenst is. Hierdoor kunnen er per saldo minder wooneenheden gerealiseerd worden. De oplossing kan gevonden worden door te zoeken naar rek in het programma omdat er voldoende plancapaciteit in de woningbouwplannen aanwezig is. Daarnaast biedt regionale afstemming van het programma tussen Heemskerk en Beverwijk een mogelijke

oplossing. Het gebiedsgerichte herstructurerings- en herontwikkelingsprogramma van woongebieden zal worden doorgezet. Woningbouwvereniging WOONopMAAT is projectpartner in de 2^e tranche Herstructurering. Bij de uitwerking van nieuwe woongebieden zal rekening worden gehouden met voorzieningen, sport, scholing en buurtbeleid.

Werken

Voor de economische ontwikkeling van Heemskerk wordt ingezet op regionale samenwerking in vraag en aanbod. Daarmee zijn in Heemskerk tot 2020 voldoende mogelijkheden voor de markt. Optimalisatie van de bestaande werkgebieden en inbreiding waar mogelijk staan voorop. Dit resulteert in de herstructurering van De Houtwegen. De zuidzijde van het bedrijventerrein mag worden herontwikkeld. Het opslagstation, dat momenteel nog gevestigd is op Tolhek, is hier een passende functie. Het gebied 'De Houtwegen Noord' mag ingericht worden als wonen/werken, met een bufferzone naar het landelijk gebied. Hiervoor is een goed onderbouwd plan nodig dat recht doet aan de gewenste ruimtelijk-functionele kwaliteiten. Tolhek is een ontwikkellocatie voor een sociaal-economische functie, het Rode Kruis Ziekenhuis is een passende functie. Verduurzaming is op alle bedrijventerrein een ambitie voor de komende jaren.

Voorzieningen

Bij de maatschappelijke voorzieningen zijn de doelstellingen van het Wmo-beleid van toepassing. Voor de voorzieningen zetten we in op behoud en evenwichtige spreiding over de vier woonzorgzones. Een toekomstgericht accommodatiebeleid wordt opgesteld, afgestemd op de herstructurering en inbreiding van woonwijken. Het gaat dan om de ontwikkeling van woonzorgzones, multifunctionele accommodaties en andere voorzieningen in de wijken.

Recreatie en toerisme

De gemeente Heemskerk zet in op toerisme. Het uitgangspunt voor recreatie en toerisme is aansluiting bij de ruimtelijke kwaliteiten. Ontwikkelingen vinden plaats binnen de kaders van de recreatieve zoning uit het toeristisch-recreatief beleid. Nieuwe ontwikkelingen zijn mogelijk in het recreatieontwikkelingsgebied aan de oostkant van Heemskerk. Het kan daarbij zowel gaan om de realisatie van nieuwe voorzieningen zoals verblijfsrecreatie als verbetering van bestaande faciliteiten. Belangrijke randvoorwaarde voor uitbreiding en nieuwvestiging is het respecteren van de bestaande landschappelijke, ecologische, cultuurhistorische en archeologische waarden in het gebied.

Mobiliteit

Open verbindingen met de regio voor auto en openbaar vervoer zijn essentieel voor het instandhouden van een gunstig vestigingsklimaat voor ondernemers en bewoners. Het actuele verkeersbeleid wordt uitgevoerd, waarbij het aspect duurzame mobiliteit nadrukkelijker aandacht zal krijgen. Optimalisatie van routes van buslijnen en uitbreiding van de fietsverbindingen dient uitgevoerd te worden.

7 Uitvoeringsprogramma

De Wet ruimtelijk ordening stelt de eis dat een structuurvisie een uitvoeringsparagraaf moet bevatten. In deze uitvoeringsparagraaf gaan we in op de wijze waarop de gemeente Heemskerk het uitgezette beleid in de structuurvisie wil verwezenlijken en welke projecten en initiatieven hieruit voortvloeien.

7.1 Uitgangspunten

De structuurvisie is een ruimtelijke onderlegger voor ontwikkelingen op lange termijn (10 jaar). Hiermee wordt een voor de gemeente eigen en heldere koers uitgezet.

Op uitvoeringsniveau is sprake van een dynamisch proces, waarbij de gemeente samen optrekt met medeoverheden, private en particuliere partijen. Om op een goede wijze uitvoering te kunnen geven aan de ruimtelijke koers is derhalve sturing en flexibiliteit gewenst. Hiermee moet in een uitvoeringsprogramma rekening gehouden kunnen worden. Daarnaast kunnen er zich ontwikkelingen voordoen die hun weerslag hebben op (onderdelen) van de uitgezette koers, waardoor bijsturing van de koers (op onderdelen) wellicht gewenst is. Eveneens is het van belang dat het een uitvoeringsprogramma wordt gedragen, zowel in maatschappelijke als in bestuurlijke zin. Het uitvoeringsprogramma is dan ook een programma op hoofdlijnen dat op projectniveau nader zal worden ingevuld.

Bij de uitvoering zal de gemeenten nadrukkelijk samenwerking zoeken met medeoverheden, private partners en maatschappelijke organisaties. De gemeente zal optreden als netwerkspeler: een assertieve, proactieve speler in het netwerk van inwoners, belangenorganisaties, ondernemers en andere overheden. Een netwerksamenleving draait op het gegeven dat alle partijen nauw met elkaar verbonden zijn en daarmee van elkaar afhankelijk zijn om hun doelen te realiseren. Het kan gaan om kaderstelling, organisatie, promotie, kennisontwikkeling, financiering en draagvlak. De gemeente speelt hier slim en actief op in, laat daarbij partijen doen waar ze goed in zijn en richt zich zelf op regisseren (kaderstelling en richting geven), faciliteren en activeren.

Hierbij zoekt de gemeente waar mogelijk naar publiek-private samenwerking. Lokaal regisseert de gemeente de doorwerking van beleid naar uitvoering en faciliteert zij concrete ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen. Daar waar het private partijen betreft zal de gemeente al in de initiatieffase betrokken zien te raken in het proces. Bij omvangrijke projecten (zoals Broekpolder, 2^e tranche herstructurering) worden gemeentelijke exploitatiemaatschappijen (GEM's) opgericht.

De volgende elf projecten worden samen met WOONopMAAT opgepakt in de 2^e tranche:

1. Coornhertstraat
2. Simon van Haerlemstraat
3. Jan van Polanenstraat
4. Debora Bakelaan
5. Beethovenstraat/Maerelaan
6. Jan Ligthartstraat/Jan van Kuikweg
7. Westerweelstraat
8. Pieter Breughelstraat (De Werf)
9. Duitslandlaan/Beneluxlaan
10. Carel van Manderstraat/Zeelaan
11. De Velst

7.2 Projecten

Tabel 7.1 toont het uitvoeringsprogramma, waarbij de speerpunten van beleid / projecten uitgewerkt zijn naar de wijze van uitvoering/planfase, planning en betrokken partijen. Qua planning is een driedeling gemaakt in korte termijn (2011-2012), middellange termijn (2013-2015) en langere termijn (2015-2020).

Beleidsthema	Speerpunten van beleid/projecten	Wijze van uitvoering/ planfase	Planning	Betrokken partijen
Natuur en groen	Realiseren verbindingen tussen natuurgebieden	Planologische borging	2011-2020	Gemeente, Rijk, Provincie, Waterschap. Groene IJmond
Wonen	Broekpolder, Waterakkers-Lunetten	Afronding	2011-2012	Gemeente
	Verdichting en herstructurering door gebiedsgerichte herontwikkeling van woongebieden (2 tranche herstructurering)	Uitwerking en realisatie	2011-2020	Gemeente, WOONopMAAT
Werken	Herontwikkeling Tolhek	Planvorming	2015-2020	Gemeente
	Herstructurering De Houtwegen	Plan van Aanpak	2011-2012	Gemeente, ondernemersvereniging
Multifunctioneel	Herontwikkeling Zuidzijde De Houtwegen	Planvorming	2015-2020	Gemeente
	Herontwikkeling stationsomgeving	Planvorming	2015-2020	Gemeente, NS, WoonopMaat, eigenaren
	Ontwikkeling 'Houtwegen Noord' tot overgangsgedebied bedrijven/ landelijk wonen	Planvorming	2013-2015	Gemeente, eigenaren
	Ruimte voor ontwikkeling moderne en duurzame glastuinbouw incl. recreatief medegebruik	Uitvoering bestemmingsplan	2011-2020	Gemeente
Recreatie	Uitwerking accommodatiebeleid	Beleidsvorming	2011-2013	Gemeente
	Recreatieontwikkelingsgebied oostzijde Heemskerk	Faciliterend beleid	2011-2020	Divers
Voorzieningen	Uitwerking beleid woonzorgzones	Beleidsvorming	2011-2013	Gemeente,
Mobiliteit	Busverbinding met station	Pilot project	2011-2012	Gemeente, Provincie, Connexxion
	Parkeerbeleid centrum	Onderzoek optimalisatie	2011-2012	Gemeente, HCW Heemskerk

Tabel 7.1: Uitvoeringsprogramma structuurvisie

projectnr. 8796-188848
mei 2011, revisie 04

Kiezen voor kwaliteit
Structuurvisie Heemskerk 2020
Gemeente Heemskerk

projectnr. 8796-188848
mei 2011, revisie 04

Kiezen voor kwaliteit
Structuurvisie Heemskerk 2020
Gemeente Heemskerk

Bijlagen

projectnr. 8796-188848
mei 2011, revisie 04

Kiezen voor kwaliteit
Structuurvisie Heemskerk 2020
Gemeente Heemskerk

Bijlage 1: Gebiedsbeschrijvingen

Het duingebied

De duinen en strandruggen beschermden ooit het achterland tegen het wassende water en lagen daardoor aan de basis van het ontstaan van Heemskerk en de omringende gemeentes. De duinstroken langs de kust vormen één van de meest authentieke nog bewaard gebleven 'echte' natuurgebieden in Nederland. De duinen vervullen nog steeds hun oorspronkelijke waterkerende functie, en spelen tegenwoordig een belangrijke rol in de drinkwatervoorziening van Nederland. Daarnaast zijn het uitermate populaire recreatiegebieden, die ook bezoekers van ver buiten de regio aantrekken. Karakteristiek voor het stukje duinen in de gemeente Heemskerk is dat deze in zijn oorspronkelijke vorm bewaard is gebleven.

De polders

Het polderlandschap is ontstaan door menselijk ingrijpen. De toenemende behoefte aan landbouwgronden en het voortdurende gevecht tegen wateroverlast op de laaggelegen (veenweide) gebieden vormden de aanleiding tot de aanleg van een uitgebreid waterbeheersingssysteem. Overblijfselen hiervan zijn de talloze dijken en dijkrestanten. Ook bestaande meren werden bedijkt, leeggemalen en vervolgens in gebruik genomen, voornamelijk als landbouwgebied. Deze ontwikkeling heeft geresulteerd in een uniek cultuurlandschap met als belangrijkste (ruimtelijke) kwaliteiten leegte en een weids uitzicht. Door de lage ligging is er vanuit de polders vaak een mooi uitzicht op het hoger gelegen duingebied. Waar de twee landschappen elkaar raken is het fascinerende contrast tussen de vlakke, open weilanden en de duintoppen goed zichtbaar.

De afgelopen 50 jaar is het polderlandschap aanzienlijk in omvang afgenomen, voornamelijk door de uitbreiding van het stedelijk gebied. Aan de oostzijde van Heemskerk, op de overgang naar Uitgeest, resteert een ca. 200m. brede strook weiland. Belangrijkste kwaliteit ervan is de openheid. Deze (openheid) wordt in zuidelijke richting verstoord door het in ontwikkeling zijnde bedrijventerrein De Trompet en de fly-overs van de A9. Aan de noordzijde wordt de polder doorsneden door de spoorwegverbinding naar Alkmaar, en is in de verte Castricum zichtbaar.

Vanuit Heemskerk loopt de Noordermaatweg door het open poldergebied 'terug' naar de Rijksstraatweg. De Noordermaatweg is voor autoverkeer van ondergeschikt belang. Het is met name een recreatieve fietsroute, mede omdat de weg naadloos doorloopt in het Noordhollandse Duinreservaat. De Noordermaatweg is duidelijk 'buiten de bebouwde kom'. Er is een mooi uitzicht op de leegte van de polder, de bospartij die het Kasteel Marquette omringt, en belangrijker: uitzicht op het duingebied. In de directe omgeving van de Rijksstraatweg staan enkele vrijstaande woningen, in de vorm van lintbebouwing. Dit gedeelte van de weg maakt deel uit van het oorspronkelijke glastuinbouwgebied, zij het dat de kassen vaak vervangen zijn door bijv. een manege, een volkstuintencomplex ed.

Het glastuinbouwgebied

Ten noordwesten van Heemskerk liggen Noorddorp en het Heemskerkerduin. Ruimtelijk gezien is dit de verbindende schakel tussen Heemskerk en de duinen. Van oudsher is het een tuinbouwgebied. Door de specifieke functie kent het gebied een geheel eigen karakteristiek. Direct aan de smalle weggetjes staat woonbebouwing, op geruime afstand van elkaar. Tussen en achter de woningen liggen de tuinbouwgronden. Vaak zijn hier kassen geplaatst waardoor het kenmerkende contrast tussen 'open' en 'gesloten' ontstaat. De kassen vormen een goede illustratie van de maat en schaal van het gebied.

Karakteristiek in Noorddorp is het beeld van de kleinschalige lintbebouwing. Dit wordt duidelijk bij het sportcomplex. Vanaf de openbare weg valt het in eerste instantie nauwelijks op. Een nadere beschouwing maakt duidelijk dat er een gat valt in de lintbebouwing. Hier bevindt zich het parkeerterrein van het complex. Zowel de functie als de afmetingen ervan passen niet in het beeld van de straat.

Gezien de historische betekenis van het (glas)tuinbouwgebied voor Heemskerk, en de specifieke ruimtelijke structuur is het gebied van cultuurhistorische waarde en moet er zorgvuldig mee omgegaan worden.

Centrum Heemskerk

Binnen Heemskerk ligt één landschappelijk element van grote betekenis; de groenstructuur direct ten westen van De Baandert. Deze loopt door in westelijke richting langs Assumburg/Poelenburg. Via deze structuur wordt het Noorderveld Heemskerk 'ingetrokken'. Langs De Baandert is er sprake van een breed groen profiel bestaande uit water en met bomen beplante taluds. De oevers zijn openbaar waardoor er vanaf de weg een mooi zicht is op het groen. Op twee plekken wordt het profiel gekruist door bruggen. Deze markeren de overgang van 'centrum' naar 'buitenwijk'. Waar de groenstructuur afbuigt in westelijke richting verandert ook het karakter. Met name de hoeveelheid beplanting neemt toe, tussen water en groen, waardoor het openbare karakter afneemt. Ook liggen er diverse functies in het groen - een kinderboerderij, een skateplek en een horecavoorziening (in aanbouw)- wat de relatie tussen omgeving, groen en water niet ten goede komt. Ter hoogte van de Van Assendelftstraat is deze structuur erg smal. Verder naar het westen toe, ter hoogte van Waterakkers/Lunetten, wordt de combinatie van groen en water weer breder. Om de potenties van deze groenstructuur optimaal te benutten zou dit een breed doorlopend element moeten worden. Mede omdat deze zone aan de westzijde van Heemskerk weer in verbinding staat met het tuinbouwgebied en het achterliggende duingebied.

Voor genoemde hoofdgroenstructuur begrenst tezamen met de Jan Ligthartstraat en de Mozartstraat/Jonkheer Geverslaan het centrum van Heemskerk. Structuurbepalende elementen binnen het centrum zijn een aantal historische linten die bijeenkomen op het historische dorpsplein, en de zgn. binnenring. Laatstgenoemde maakt deel uit van de hoofdontsluiting van Heemskerk voor autoverkeer. Binnen deze ring liggen de belangrijkste winkels -zowel detailhandel als supermarkten- en culturele voorzieningen. Het centrum vertoont weinig samenhang. De bebouwing bestaat in het algemeen uit een combinatie van vrijstaande woningen, rijtjeswoningen en middelhoge (portiek-etage) flats. Dit is mede het gevolg van de grootschalige herstructureringen, uit de jaren 60-70, waarin het oude centrum bijna geheel vervangen is door nieuwbouw. Op basis van de toenmalige inzichten werd lang niet altijd even zorgvuldig rekening gehouden met de historische achtergrond en de bestaande bebouwing.

Breedweer

Dit is de meest oostelijke wijk van Heemskerk. Breedweer grenst direct aan de groene scheg tussen Uitgeest en Heemskerk. Een eenduidige hoofdstructuur binnen de wijk ontbreekt, in plaats daarvan is er sprake van een aantal gelijkwaardige wegen en woonerven. De bebouwing bestaat hoofdzakelijk uit rijtjeswoningen van twee lagen hoog met een kap. Op het eerste gezicht is de (bouwtechnische) kwaliteit van de woningen goed. Groen is alom aanwezig, voornamelijk op privé-gebied, in de (voor)tuinen. Openbaar groen -plantsoenen, straatbomen- is minder beeldbepalend aanwezig. Een uitzondering is de overgang van de woonwijk naar de groene scheg toe. Hier ligt een openbare strook groen aan het water, de Knip. De combinatie van groen, water en uitzicht leidt tot een aantrekkelijk verblijfs-/recreatiegebied (op buurtniveau). Grootste minpunt van de wijk is de introverte stedenbouwkundige opzet waardoor de ligging aan het open gebied niet optimaal benut wordt. Daar tegenover staan echter de kwaliteiten van de rand, van de woningen zelf en het groene karakter.

De Maer

De Maer ligt oostelijk van Breedweer, aan de rand van het centrum van Heemskerk. De Maer is een zeer groene wijk, zij het dat -in tegenstelling tot Breedweer- het meeste groen hier openbaar is. De bebouwing bestaat wederom voornamelijk uit rijtjeswoningen van twee lagen hoog met een kap. Daarnaast zijn er enkele scholen, of andere voorzieningen, aanwezig. De bouwtechnische kwaliteit van de bebouwing oogt goed. De ontsluitingswegen liggen rondom de wijk, hierop takken een aantal korte buurtontsluitingsstraatjes aan. Ook de bebouwing is naar buiten gedrongen waardoor in het midden van de wijk een groot groen gebied ligt. Dwars door dit gebied loopt een voet/fietspad. Door de 'hofachtige' bebouwingsopzet ontstaan twee soorten groen, namelijk (gebruiks)groen omgeven door woningen en wat meer anonieme groene gebieden m.n. rondom het fiets/voetpad. In de wijk is geen water aanwezig, rondom lopen een drietal mooie singels. De bebouwingsdichtheid van De Maer is niet hoog, maar intensieve verdichting lijkt geen optie. Daarmee zou de specifieke kwaliteit -de groene autoluw binnengebieden- verloren gaan. De groene binnengebieden zijn wel voor verbetering vatbaar. Door een goede

opknapt kan de kwaliteit van de voet/fietsverbinding aanmerkelijk toenemen.

De Die

Ten zuiden van De Maer ligt De Die. Ruimtelijk gezien valt de wijk in twee delen uiteen. Het noordelijke deel is verwant aan De Maer; vrijstaande bebouwing in een open en zeer groene omgeving. Belangrijk verschil is dat het hier geen laag- maar deels hoogbouw betreft. Er staan drie flatgebouwen en één (of meerdere) schoolgebouw(en) inclusief noodlokalen, een woonwagenlocatie en een buurtcentrum. Ten zuiden en oosten hiervan ligt een laagbouwbuurt die qua karakter enigszins aansluit bij Breedweer. De buurt is gestructureerder door de aanwezigheid van één duidelijke hoofdontsluiting (de Zevenhoeven) en er is meer openbaar groen. Wederom is de rand een mooi landschappelijk element, zij het van minder allure dan in Breedweer omdat water en groen aanzienlijk kleinere afmetingen hebben. Ten zuiden van De Die ligt de Tolweg - de route naar Uitgeest en de N 209 toe- waardoor er aan die kant meer verkeerslawaaï en een minder aantrekkelijk uitzicht is. De laagbouwbuurt is een afgerond geheel zonder aanleiding tot ingrijpende wijzigingen. Het noordelijke deel daarentegen maakt een rommelige indruk, is niet goed aangesloten op de omgeving en heeft een verhoudingsgewijs erg groot groengebied zonder een uitgesproken kwaliteit.

Assumburg

Deze wijk ligt aan de noordzijde mooi georiënteerd op een groenstructuur, met daarin enkele recreatieve voorzieningen. De bebouwing bestaat overwegend uit rijtjeswoningen - twee lagen met een kap - in goede bouwtechnische staat. De laagbouw vormt -wederom- een goed afgerond geheel, een prettig woonwijkje, met als belangrijkste kwaliteit de groene randen rondom. Aan de zuid- en westzijde staan enkele (middel)hoogbouw flats in het groen. Deze vormen met name aan de zuidzijde een barrière tussen de achterliggende bebouwing en het Assumburgpark aan de overzijde van de Tolweg. De situering van de flats, exact in het verlengde van de buurtstraatjes, is daar mede debet aan.

Park Assumburg/Oud Haerlem

Ten zuiden van de wijk Assumburg is reeds gestart met de aanleg van het nieuwe park Assumburg/Oud Haerlem. Het park wordt begrensd door de bebouwde kom van Heemskerk en aan de oostzijde door de spoorlijn. De noordkant van het park grenst direct aan de groene scheg tussen Heemskerk en Uitgeest. De potentiële kwaliteiten van de ligging aan de scheg worden echter in sterke mate beperkt door de bedrijventerreinen De Trompet en Tolhek. Het zou de moeite waard zijn te onderzoeken in hoeverre met name Tolhek landschappelijk beter in te passen is als bijzonder element tussen twee groenstructuren. In het park zijn diverse voorzieningen ondergebracht, zoals een tweetal sportcomplexen, een jeugdherberg (gehuisvest in het Slot Assumburg), het archeologische monument Oud Haerlem en een volkstuintencomplex. Het resterende deel van het park krijgt een overwegend landschappelijk-ecologische inrichting, met wandelpaden.

Harteheem

Harteheem is een op zichzelf staande ontwikkeling tussen de oude dorpsrand en het park Assumburg/Oud Haerlem. Voor autoverkeer is er één ontsluiting, vanaf de Hoflaan. De bebouwing ligt centraal, daarom heen bevindt zich groen. Aan de zuidwestzijde sluit dit groen aan op de groenstructuur van Beverwijk. Deze structuur krijgt echter geen vervolg op Harteheem maar buigt af, in zuidelijke richting, naar Park Assumburg/Oud Haerlem toe. De bebouwing bestaat overwegend uit laagbouw en enkele sociaal-culturele voorzieningen. In de zuidpunt is een appartementencomplex die zowel in hoogte (4-6 lagen) als in schaal afwijkt van de overige bebouwing op Harteheem.

De Kleine Hoevens/ Beierlust

De structuur hier komt in hoofdlijnen overeen met de overige wijken in Heemskerk; laagbouw met rondom groene randen, en af en toe een hoogbouwelement.

Commandeurs

Deze wijk kent een vergelijkbare opzet als Breedweer aan de oostzijde van Heemskerk, en bezit dezelfde positieve en negatieve kwaliteiten. Ook hier ontbreekt een duidelijke hoofdstructuur, maar is eerder sprake van een verzameling ontsluitingswegen en woonerven. Een

aandachtspunt is de oostelijke rand, langs de Jan Ligthartstraat. Deze is redelijk groen ingericht, vaak gecombineerd met water. Vanuit de openbare ruimte, met name de ontsluitingsstraten tot de buurt en vanaf de Jan Ligthartstraat, is dit nauwelijks te ervaren. Onderzocht zou kunnen worden in hoeverre de relatie tussen groen en openbare ruimte (de ontsluitingsstraten) versterkt kan worden.

Waterakkers-Lunetten

Waterakkers-Lunetten is één van de meest recente uitbreidingen van Heemskerk. Stedenbouw en architectuur zijn sterk aan elkaar verwant. De gekozen organische opzet en vorm geeft het geheel een duidelijke eigen identiteit. De wijk is naar binnen gericht, met groene randen. Tussen Waterakkers en Lunetten ligt een breed, groen profiel gecombineerd met water. Dit maakt deel uit van de bovenwijkse groenstructuur van Heemskerk. Aan de zuidzijde wordt de wijk begrensd door de Maerten van Heemskerkstraat. Dit is een historisch lint, dat doorloopt tot in het centrum.

De Houtwegen

Het bedrijventerrein De Houtwegen ligt ingeklemd tussen de Rijksstraatweg en de Kleine Houtweg. Laatstgenoemde is één van de authentieke linten in de Heemskerkerduin. Het bedrijventerrein heeft een intern ontsluitingscircuit, waarvan de Lijnbaan de meest belangrijke weg is. De bedrijfsbebouwing bestaat over het algemeen uit bedrijfshallen en loodsen, afgewisseld met af en toe een woning. Er is vaak gevel-aan-gevel gebouwd, in hoogte variërend tot maximaal ca. 10 meter. Een enkel kavel is nog niet bebouwd. Aan de noordzijde is er nog een beperkte ruimte om uit te breiden voor wonen/werken. De ruimte aan de zuidzijde biedt mogelijkheden om het gebied her te ontwikkelen. De vestiging van het opslagterrein vanaf bedrijventerrein Tolhek is hier goed mogelijk.

De Stationsomgeving

In het station is een supermarkt aanwezig, naast het station ligt een benzinepomp. De stations van Beverwijk en Uitgeest zijn beter ontsloten, en hebben ook -in tegenstelling tot station Heemskerk- sneltreinverbindingen naar Alkmaar, Amsterdam en Haarlem.

Tegenover het station liggen de wijken Zuidbroek en Oosterwijk. De bebouwing binnen Zuidbroek vertoont weinig samenhang. Hoogbouwflats, tot maximaal 12 lagen, worden afgewisseld met gewone ééngezinwoningen, patiowoningen van één laag hoog en middelhoogbouw. De combinatie zorgt weliswaar voor een afwisselend beeld maar draagt weinig bij aan een eigen identiteit. Hetzelfde geldt min of meer voor Oosterwijk. In Oosterwijk ligt het wijkwinkelcentrum, het Europaplein. De wijken zijn groen van karakter, zowel langs de randen als in de wijken rondom de (middel)hoogbouw. Tussen de wijken en het station ligt een onduidelijke overgangszone. Deze is grotendeels groen ingericht. Het groen is echter van matige kwaliteit en maakt geen deel uit van een hoofdstructuur. Door het ontbreken van een duidelijke functie vormt het gebied niet echt een representatieve entree voor Heemskerk.

Bijlage 2: Maatschappelijke voorzieningen per buurt

De gemeente Heemskerk heeft een hoog voorzieningen niveau in vergelijking tot vele andere vergelijkbare gemeenten. Het is niet zozeer de vraag welke voorzieningen er gemist worden, maar wel of de spreiding van de voorzieningen over de gemeente passend is bij het huidige tijdsgewricht en bij de te verwachten demografische ontwikkelingen (inwonertal en doelgroepen daarbinnen). In deze paragraaf wordt per buurt aangegeven welke voorzieningen aanwezig zijn.

Boven de Baandert

Uit een leefbaarheidsonderzoek in 2007/2008 blijkt dat 98% van de bewoners tevreden is met de directe woon- en leefomgeving. In deze buurt zijn de volgende voorzieningen beschikbaar:

Onderwijs

- Drie basisscholen: Otterkolken, Regenboog en Zevenhoeven;
- Er is 1 gymnastiekzaal die ook voor sportdoeleinden wordt gebruikt;
- Er is (nog) geen peuterspeelzaal. Voor deze voorziening zijn ouders met kleine kinderen aangewezen op de voorziening in een naburige buurt.

Welzijn

- Aan de verlengde Baandert is een 'skatebaan voorziening' voor de jeugd aanwezig;
- Er is geen welzijnsgebouw aanwezig.

Zorg en wonen

Op de rand van de buurt 'Boven de Baandert' met de buurt 'Hart van Heemskerk' ligt het verpleeg / verzorgingshuis Meerstaete. Deze voorziening wordt gezien als het hart van een woonzorgzone. Hier is tevens gevestigd:

- Een apotheek,
- Een diëtiste
- Ergotherapie
- Fysiotherapie
- Logopedie
- Maatschappelijk werk
- Pedicure
- Maatschappelijk werk
- Tandarts
- 'huisartsen onder één dak'
- Verpleeghuisarts
- Bibliotheekvoorziening
- Vrijwilligerscentrale die voor veel vrijwilligersorganisaties in de gemeente benaderbaar is

Sport

- Er is 1 gymnastiekzaal die voor sportdoeleinden wordt gebruikt

Recreatie

- Aan de verlengde Baandert is een recreatieve ruimte c.q. groenplan

Hart van Heemskerk

Uit een leefbaarheidsonderzoek in 2007/2008 blijkt dat 96% van de bewoners tevreden is met de directe woon- en leefomgeving. In deze buurt zijn de volgende voorzieningen beschikbaar:

Onderwijs

- Drie basisscholen: Kariboe, Rinket, Zilvermeeuw. Laatste twee genoemde scholen zijn 'Brede Scholen'.
- Twee gymnastiekzalen, die ook voor sportdoeleinden gebruikt worden gebruikt
- In deze buurt staan drie peuterspeelzalen

Welzijn

- In deze buurt is het buurtcentrum Spectrum aanwezig. Hier is tevens de kantoorfunctie van Stichting Welschap Welzijn gevestigd.
- Daarnaast is het gebouw Jansheeren beschikbaar waar o.a. de recreatieve ontmoetingsactiviteiten voor ouderen van deze buurt plaatsvinden. Deze accommodatie biedt ook onderdak aan een aantal andere (vrijwilligers) organisaties die activiteiten voor bewoners van Heemskerk aanbieden.
- In deze buurt is de Stichting Maatschappelijke Dienstverlening gevestigd, met daarin het WMO loket Balie Zorg en Samenleving (Balie ZeS)
- In deze buurt is het gemeentelijk WMO loket gevestigd
- In deze buurt is een vestiging van de bibliotheek gevestigd
- In deze buurt is het Poppodium aanwezig.
- In deze buurt is de lokale radio gevestigd
- In deze buurt is de muziekschool gevestigd

Zorg en wonen

- In deze buurt zijn twee verzorgingshuizen gevestigd: Westerheem en St. Agnes. In Westerheem is tevens spreekuur van het Algemeen Maatschappelijk Werk / ouderenadviseur.

Sport

- Twee gymnastiekzalen, die ook voor sportdoeleinden gebruikt kunnen / worden gebruikt

Duin tot Dorp

Onderwijs

- In deze buurt is één basisschool gevestigd: De Leonardus school
- Er is één peuterspeelzaal gevestigd

Welzijn

- In deze buurt is buurtcentrum d'Evelaer gevestigd (in het agrarische duingebied)

Zorg en wonen

- In deze buurt staat verpleeghuis Heemswijk, dat ook een regionale functie heeft. In deze voorziening zijn tevens de volgende functies ondergebracht:
- Apotheek
- Diëtiste
- Ergotherapie
- Fysiotherapie
- Logopedie
- Maatschappelijk werk
- Pedicure
- Psycholoog
- Tandarts
- Verpleeghuisarts
- Bibliotheek
- Begraafplaats Eikenhof

Sport

- In deze buurt is de sportboulevard gevestigd met daarin twee sporthallen, een subtropisch zwembad, een sauna, buitenspeel terreinen
- Sportpark De Vlotter

Recreatie

- Recreatiemogelijkheden in het agrarische landschap met aansluitend het duingebied en strand

Van Acker tot Burcht

Onderwijs

- In deze buurt staan drie basisscholen: De Lunetten, Burgtweijt en Anne Frank. De eerste twee worden gezien als 'Brede Scholen'.
- Er zijn twee gymnastiekzalen beschikbaar voor deze scholen
- Verder staat in deze wijk, op de grens met de gemeente Beverwijk de school voor voortgezet onderwijs, met daarbij zes gymnastiekzalen.
- In deze buurt staan twee peuterspeelzalen.

Welzijn

- In deze buurt is het buurtcentrum Schuilhoek aanwezig.
- Verder is in deze buurt een rolschaatsbaan gesitueerd.

Zorg en wonen

- Er zijn geen verzorgings-/ verpleegmogelijkheden voor ouderen aanwezig

Sport

- In deze buurt ligt het Cruyff Court

Recreatie

- In deze buurt ligt de zogenoemde 'groene long' van de gemeente maatschappelijke voorzieningen in de buurt Zuidbroek-Oosterwijk

Onderwijs

- In deze buurt staan drie basisscholen, waarvan één op de grens met de gemeente Beverwijk, de Ark. De beide andere scholen zijn Tweespan en De Vlinder. Laatstgenoemde twee zijn brede scholen.
- Er zijn twee gymnastiekaccommodaties beschikbaar
- Er is één peuterspeelzaal aanwezig en er is een peuterspeelzaal vlak over de grens met de gemeente Beverwijk, waar relatief veel Heemskerkse peuters gebruik van maken.

Welzijn

- In deze wijk zijn de sociaal cultureel werk voorzieningen ondergebracht in de accommodatie 'Waterrijck'.
- Voor ouderen is in 'De Stut' apart sociaal cultureel werk ondergebracht
- In deze buurt staat een bibliotheekvestiging
- In deze buurt staat het jeugdhonk 'de Teenage Globe'
- In Harteheem worden culturele manifestaties / uitvoeringen gehouden in de grote zaal.

Zorg en wonen

- Waterrijck is bestempeld als het hart van een woonzorgzone. Tot deze woonzorgzone behoort in de ogen van de zorginstelling VIVA zorggroep ook een deel van de gemeente Beverwijk. In dat gebied ligt ook het woonzorgzone complex van de gemeente Beverwijk, namelijk Prinsenhof.
- In Waterrijck zijn de volgende functies ondergebracht:
 - Fysiotherapie
 - Geestelijk Gezondheidszorg
 - Huisartsenpraktijk
 - Sociaal cultureel werk
 - Thuiszorgwinkel
 - Diëtiste
 - Grand café / brasserie voor de buurt

- In deze buurt is ook de dependance van de Hartekamp groep, Harteheem gevestigd. Er is vanuit deze organisatie vraag naar meer woon-zorg ruimten voor ‘mensen met een beperking’.

Sport

- De gymnastiekaccommodaties worden ook voor sportdoeleinden gebruikt
- In deze buurt liggen de buitensportaccommodaties ‘Hoflaan’ en ‘Assumburg’. Het gebruik van ‘De Hoflaan’ heeft begrenzungen als gevolg van toeloop van nieuwe leden die woonachtig zijn in de buurt Broekpolder waar geen buitensportmogelijkheden zijn. Op dit sportpark wordt een kunstgrasveld aangelegd.

Recreatie

- In deze buurt zijn ruimtelijk gezien veel ‘groenstroken’ aanwezig waar gewandeld en gefietst kan worden.

Broekpolder

Onderwijs

- In deze buurt staat (in het Heemskerkse deel) één basisschool: De Bareel
- In deze buurt staat 1 gymzaal die ook voor sportdoeleinden gebruikt wordt
- In deze buurt staat (in het Beverwijkse deel) de peuterspeelzaalvoorziening

Welzijn

- In deze buurt komt (in het Heemskerkse deel) in 2009 de accommodatie voor sociaal cultureel werk / ontmoetingsplaats in de buurt, beschikbaar.

Zorg en wonen

- In het Heemskerkse deel komt in het centrum de woonzorgzone gereed in 2009 in het pand ‘de Citadel’. Hierin komen een aantal functies, zoals:
 - Huisartsen
 - Tandarts
 - consultatiebureau

Sport

- In deze buurt staat 1 gymzaal die ook voor sportdoeleinden gebruikt wordt

Recreatie

- Vanuit deze buurt kan men redelijk snel de wijkermeerpolders in fietsen of wandelen

Bijlage 3: Projecten voor voorzieningen per buurt

Doelstelling is behoud van de reeds bestaande voorzieningen met daarbij de volgende wijzigingen.

Voorzieningen in Boven de Baandert

Onderwijs

- De twee basisscholen kunnen gezien worden c.q. omgevormd worden tot een zogenoemde 'Brede School'. Belangrijke mogelijkheid ligt in Plangebied De Velst.
- Realisatie van een peuterspeelzaal in deze buurt

Welzijn

- Bij de herinrichting van het Plangebied De Velst is het aan te bevelen om het buurtcentrum 'De Schuilhoek', nu nog gesitueerd in de buurt 'Hart van Heemskerk' te verplaatsen naar de buurt 'Boven de Baandert / plangebied De Velst. Dit voorziet in de wens van de buurtbewoners om een 'ontmoetingsplaats / huiskamer' voor de buurt te krijgen.

Zorg

- Het Rode Kruis Ziekenhuis zal naar verwachting zich willen vestigen in deze buurt, tussen de Tolweg en rijksweg A9.
- Voornoemde ontwikkeling kan gevolg hebben voor nog meer vraag naar ruimte op gebied van zorg en wonen c.q. recreëren zoals een zorghotel.

Sport

- De huidige gymnastiekzaal wordt wellicht in het Plangebied De Velst betrokken om er een sportzaal van te maken

Voorzieningen in Hart van Heemskerk

Welzijn

- In deze wijk gaat in 2009 de MEE Noord West organisatie zich vestigen aan de Laan van Assumburg
- De bibliotheek gaat verplaatst worden naar het nieuw te bouwen raadhuis, medio 2011 gereed
- In deze buurt wordt in 2009 een jeugdhonk gerealiseerd.

Zorg en wonen

- Het gebouwencomplex Jansheeren wordt omgevormd tot een woonzorgzone. Ingebruikname medio 2010 / 2011.

Voorzieningen in Duin tot Dorp

Welzijn

- Gelet op de relatief jonge bevolking in de wijken Commandeurs en Waterakkers (onderdeel buurt Van Acker tot Burcht) is het niet onmogelijk dat op termijn een 'tijdelijke' plaatsing van een jeugdhonk noodzakelijk is. Vraag is of RO en stedenbouwkundig technisch hiermee rekening gehouden kan worden.

Zorg en wonen

- Het verpleeghuis 'Heemswijk' staat op de nominatie om in enigerlei vorm aangepast te worden naar de eisen van deze tijd. De zorgaanbieder is voor kleinschaliger woon-zorg omgevingen. In de strategische toekomstvisie 2040 wordt aangegeven dat in het tuindersgebied (= deze buurt) ruimte dient te ontstaan voor 'nevenactiviteiten zoals woon-zorgcomplexen'. Dit betekent dat in de visie van de gemeente in dit gebied vanuit RO en stedenbouwkundige optiek gekeken dient te worden of en in welke mate dit

gebied mogelijkheden kan bieden voor deze extra woningen en extra woonzorgvoorzieningen.

Sport

- Op sportpark De Vlotter is recentelijk een kunstgrasveld aangelegd.
- Recreatie
- In de strategische toekomstvisie 2040 wordt melding gemaakt dat in deze buurt mogelijkheden ontwikkeld dienen te worden voor 'kleinschalige verblijfsrecreatie'.

Voorzieningen in Van Acker tot Burcht

Welzijn

- Voorstel is om in de komende jaren ivm evenwichtiger spreiding van voorzieningen het buurtcentrum De Schuilhoek te verplaatsen naar de buurt 'boven de Baandert'.
- Zorg en wonen
- Er zijn geen verzorgings / verpleegmogelijkheden voor ouderen aanwezig

Voorzieningen in Zuidbroek – Oosterwijk

Onderwijs

- Voor basisschool 'De Vlinder' is nieuwbouw gepland
- Bij deze voornoemde nieuwbouw is het aan te bevelen tevens nieuwbouw voor een peuterspeelzaal te realiseren

Welzijn

- De bibliotheek gaat medio 2010 verdwijnen en zal verplaatst worden naar het pand waar het raadhuis wordt gevestigd in de buurt 'Hart van Heemskerk'.

- Het jeugdhonk 'de teenage globe' staat tijdelijk in deze wijk. De komende jaren zal bezien moeten worden of deze locatie en accommodatie nog noodzakelijk aanwezig dient te blijven
- Nagegaan dient te worden of de activiteiten in 'De Stut' t.z.t. ondergebracht kunnen worden in Waterrijck, afhankelijk van ontwikkelingen met de gemeente Beverwijk /financierbaarheid huidige accommodatie
- De mogelijkheden in Harteheem voor culturele manifestaties / uitvoeringen staan qua accommodatiemogelijkheden onder druk. Dit vraagt binnen enkele jaren om een andere accommodatie

Zorg en wonen

- Stationsgebied wordt nader ontwikkeld. De vraag is of hier ook nog kleinschalige woon-zorgfuncties ondergebracht kunnen worden (gelet op de toenemende vergrijzing)

Voorzieningen in Broekpolder

Doelstelling is behoud c.q. ingebruikname van de reeds bestaande en / of geplande nu te bouwen voorzieningen.